

Národní muzeum v přírodě

výroční zpráva
2019

Národní
muzeum
v přírodě

výroční zpráva 20¹19

Národní
muzeum
v přírodě

Hanácké
muzeum
v přírodě

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Vysočina

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Zubrnice

Národní
muzeum
v přírodě

Valašské
muzeum
v přírodě

V roce 2019 si naše země připomínala třicet let od znovunabytí svobody a demokracie, události, která přinesla zcela nové možnosti ve všech sférách života společnosti včetně kultury. Třicet let od této významné události se zrodilo Národní muzeum v přírodě, pro nějž rok 2019 znamenal vstup na novou, dosud nepoznanou cestu. Dne 11. prosince 2018 stvrdil Ministr kultury Antonín Staněk svým podpisem převod Souboru lidových staveb Vysočina, Souboru staveb lidové architektury Příkazy a Souboru lidové architektury Zubrnice pod Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a podpisem upravené zřizovací listiny vytvořil novou národní organizaci. Hned na začátku roku došlo k převedení všech tří institucí od Národního památkového ústavu a byla zformována organizační struktura, jíž nyní tvoří Hanácké muzeum v přírodě, Muzeum v přírodě Vysočina, Muzeum v přírodě Zubrnice a Valašské muzeum v přírodě, s generálním ředitelstvím v Rožnově pod Radhoštěm.

Národní muzeum v přírodě (dále jen NMvP) se pro nás stalo výzvou, a to jak na bázi provozní každodennosti, tak z pohledu koncepčního a systémového. Vytvoření národního instituce je zlomovým momentem pro obor muzeí v přírodě vzhledem k jeho zcela specifickým potřebám a odlišnostem od tradičního muzejnictví. Sloučením se třemi výraznými, obdobně fungujícími celky byl významně posílen potenciál Metodického centra pro muzea v přírodě a otevřely se nové možnosti společné práce na poli výzkumné činnosti, inovací v oblasti péče o svěřené kulturní dědictví, jeho prezentace a interpretace.

Od začátku roku jsme začali nastavovat nový systém organizace a řízení, analyzovali jsme personální situaci a v součinnosti s managementem všech čtyř složek začala optimalizace lidských zdrojů, která zrevidovala odlišné přístupy k práci v rámci památkové péče a muzejnictví. Hned od ledna jsme začali pracovat na společném vizuálním stylu NMvP, jehož prvním výstupem se staly vedle grafického manuálu webové stránky. Vzhledem k dosud neexistující infrastruktuře, která by nahradila servis a naplňovala potřeby, jež dříve zajišťovaly různé složky Národního památkového ústavu, bylo nutné vytvořit dedikované pozice v oblasti ekonomiky, investic, správy majetku, odborné činnosti a marketingu.

Vedle nastavování zastřešujících funkcí pochopitelně všechna muzea řešila svůj vlastní rozvoj a pracovala na plnění dříve započatých úkolů. Přehled toho nejdůležitějšího, co se v loňském roce v jednotlivých organizačních složkách odehrálo, je uveden hned v první části výroční zprávy.

NMvP předkládá svou výroční zprávu vůbec poprvé. Je členěna do několika částí. Úvod se zabývá průřezovými tématy od řízení organizace, přes její odbornou činnost a ekonomiku až po vybrané společné oblasti fungování. Další části jsou věnovány práci jednotlivých organizačních složek včetně metodického centra.

Všem pracovníkům NMvP patří velký dík za to, jakým způsobem novou výzvu přijali. Proces transformace není jednoduchý ani rychlý, objevuje se spousta neznámých, na řadu věcí nejsme připraveni a musíme využít veškerou kreativitu a energii, abychom je vyřešili. I přes řadu nelehkých změn byl rok 2019 naplněn řadou úspěchů. O tom, že všechna muzea pracovala dobře a svědomitě, svědčí stále vzrůstající zájem návštěvníků a pozitivní odezva, které se nám dostává. Věřím, že v následujících letech, jakmile bude nová instituce stabilizovaná, nabídne svým návštěvníkům i odborné veřejnosti novou kvalitu, nové zážitky i nové odborné pohledy.

Ing. Bc. Jindřich Ondruš
generální ředitel

První narozeniny Národního muzea v přírodě

Rok 2019 byl prvním rokem života nové organizace. Nesl se ve znamení sžívání, poznávání a hledání cest ke společné komunikaci. Nebyl to jednoduchý proces, ale přinesl mnoho nového poznání, ukázal silné stránky jednotlivých organizačních složek i jejich slabiny. V průběhu roku byl vytvořen nový vizuální styl NMvP a na něj navazující marketingové nástroje. Začalo sjednocování IT systémů i způsobů práce, které se ukázaly být v mnoha ohledech odlišné. Hledání hranice mezi svébytností každého muzea a společnou image navenek i vnitřní sjednoceností se stalo leitmotivem celého roku. NMvP pocítilo první pozitivní efekty sloučení také v oblasti muzeologické – podařilo se například dojednat transfer vzácné středověké roubené stodoly z obce Skalička do Hanáckého muzea v přírodě nebo zajistit finanční prostředky na rozsáhlou opravu střech expozičních objektů v Muzeu v přírodě Zubrnice.

Národní muzeum v přírodě vzniklo rozhodnutím Ministra kultury 11. prosince 2018 ■

Třicet let nového života hlineckého Betléma

V roce 2019 si Muzeum v přírodě Vysočina připomínalo třicet let od rozhodnutí o záchraně výjimečné dochované urbanistické a architektonické lokality lidových staveb ve středu města Hlinsko nazývané Betlém. Historická zástavba měla být podle původního záměru zbourána. Pracovníkům muzea ve spolupráci s orgány památkové péče a s představiteli tehdejšího Východočeského kraje se podařilo centrální část lokality zachránit, obnovit a zpřístupnit veřejnosti. V roce 1995 byla tato část prohlášena rezervací lidové architektury.

Valašské muzeum hostilo Konferenci konzervátorů- restaurátorů

Valašské muzeum v přírodě (dále jen VMP) hostilo ve dnech 10.–12. 9. 2019 největší událost oboru konzervování a restaurování v České republice – konferenci pořádanou Metodickým centrem konzervace Technického muzea v Brně a Komisí konzervátorů-restaurátorů Asociace muzeí a galerií České republiky. Akce se zúčastnilo téměř tři sta odborníků z oblasti péče o kulturní dědictví, konzervátorů-restaurátorů působících jak v muzeích, tak v soukromém sektoru, vysokoškolských pedagogů a studentů převážně z České republiky, ale i ze zahraničí. Jedním z nosných témat, jemuž byla věnována kromě úvodní přednášky také odborná exkurze v terénu, se stala rekonstrukce Libušína, neboť je v oboru považována za mimořádně významnou.

Hanácké muzeum v přírodě nabralo nový dech

Ačkoliv je součástí národní instituce, obyvatelé obce Příkazy vnímají „Hanácké skanzen“ jako „svoje místo“. Z této dichotomie plyne potenciální tenze mezi zájmy a směřováním Hanáckého muzea v přírodě (dále jen HMP) a požadavky obyvatel Příkaz. Právě na spolupráci s místními obyvateli a obcí se muzeum v loňském roce zaměřilo, otevřelo jim své brány a místní lidé tuto výzvu přijali. Zapojili se tak nezištně do údržby areálu, organizace kulturních akcí, přicházeli jako průvodci-pamětníci předávající návštěvníkům zkušenosti se životem na hanáckém statku. Jako odměnu mohli sledovat rozkvět muzea, jenž nastal díky jejich vlastnímu úsilí a aktivitě personálně posíleného týmu zaměstnanců, a dobrý obraz obce, který se HMP dařilo rozvíjet v mediálním prostoru. Nejen díky spolupráci s obcí HMP otevřelo novou etapu své historie.

Muzeum si výročí mimo jiné připomnělo výstavou

Součástí konference byla i prohlídka obnovy Libušína na Pustevnách

Místní obyvatelé se podílejí na chodu Hanáckého muzea v přírodě

Rodí se Kolibiska

VMP před několika lety zahájilo projekt přípravy nového areálu s názvem Kolibiska, který přirozeně naváže na Valašskou dědinu jako ukázka způsobu života v nejvyšších partiích okolních horstev. V roce 2019 muzejní pracovníci vybírali v terénu poslední zachované stavby, které zpravidla již nejsou využívány, neboť s opouštěním horských lokalit mizí také hospodaření v nich. Zdokumentovány, v některých případech i převezeny do muzea, byly dva chlévy z Nového Hrozenkova, chlév z Bylnice-Lazů, byla připravena dokumentace pro transfer hájovny z Valašské Bystřice – Břucka a pro vědeckou rekonstrukci panské salaše z Rožnovska. V prostředí nového areálu jsou stavby postupně rozmisťovány tak, aby jejich poloha odpovídala co nejvěrněji původnímu místu a zároveň byly také zachovány logické regionální souvislosti. Již dnes mohou některé ze staveb návštěvníci spatřit při procházce muzeem.

Transfer prvních objektů do nového areálu

Transfer špýcharu z Horních Nezel

Muzeum v přírodě Zubrnice (dále jen MPZ) v roce 2019 získalo nový přírůstek do své sbírky lidových staveb. Jednalo se o špýchar kombinující zděnou konstrukci s hrázněním a bočními roubenými komorami. Podařilo se tak zachránit zástupce rapidně zanikajícího stavebního typu. Objekt bude znovu postaven v Mlýnském údolí, kde doplní usedlost mlýna Týniště čp. 28 v místě již zbořených původních hospodářských budov.

Špýchar z Horních Nezel před transferem do muzea

Úspěšné ukončení projektu INTERREG Kultúrne dedičstvo Javorníkov a Beskýd

V minulém roce byl ukončen projekt *Kultúrne dedičstvo Javorníkov a Beskýd* z 85% financovaný z prostředků Evropského fondu regionálního rozvoje, který NMvP, respektive VMP, realizovalo společně se Slovenským národným múzeem v Martine s cílem zlepšení stavu kulturního dědictví a sdílení postupů při zachování tradiční lidové architektury mezi odborníky z obou zemí. Dohromady bylo proinvestováno více než šest milionů korun, zrekonstruováno jedenáct expozičních objektů – šest na Slovensku a pět ve VMP, byly uspořádány čtyři workshopy zaměřené na výměnu zkušeností a konference na téma propagace v muzeích v přírodě.

Součástí projektu INTERREG byla výměna zkušeností mezi zaměstnanci partnerských muzeí

Odhalení pamětní desky Lud'ku Štěpánovi

Dne 19. 4. 2019 se uskutečnilo v rámci zahájení návštěvnické sezóny na Veselém Kopci slavnostní odhalení pamětní desky zakladateli a prvnímu řediteli Muzea v přírodě Vysočina (dále jen MPV) Lud'ku Štěpánovi (1932–2017). Vzhledem k rozsáhlým teoretickým i praktickým znalostem v oblasti lidových technických staveb se stal mimořádně uznávaným a vyhledávaným odborníkem v Čechách i v zahraničí. Za svoje celoživotní dílo obdržel mnoho ocenění a stal se čestným členem několika odborných i zájmových společností. Luděk Štěpán je také považován za zakladatele české molinologie. Na pořizování pamětní desky se podílela Společnost přátel Železných hor.

Pamětní deska pro Lud'ka Štěpána

Betlémská muzejní noc

V roce 2019 se MPV poprvé zapojilo do celostátního projektu *Muzejní noc*. Program s názvem *Betlémská muzejní noc* se uskutečnil 17. května 2019. Pro návštěvníky byly v jednotlivých expozičních objektech připraveny rozmanité ukázky věnované různým počínům muzea. Program se setkal se zájmem návštěvníků především z řad hlineckých obyvatel.

Expozice v hlineckém Betlémě

Den otevřených dveří v zázemí řemeslných profesí Technického útvaru VMP

Při příležitosti *Dne muzeí* 18. května byly veřejnosti otevřeny pracovní dílny a celé zázemí Technického útvaru VMP. Zaměstnanci připravili komentované prohlídky pro návštěvníky, kteří měli možnost nahlédnout do truhlářské dílny, stolařské a tesařské haly, zámečnické dílny, k vidění bylo i řezání kulatiny na katru. Tesaři a truhláři návštěvníkům předvedli řemeslné postupy používané při transferech i opravách objektů lidové architektury, mezi nimi například výměnu hřídele na kladivu z hamru, opravy oplocení či hliněných podlah nebo nanášení omítek tradičními technologiemi. K vidění byly i ukázky současné projektové dokumentace či historických projektů z archivu muzea.

Den otevřených dveří v tesařské hale

Výstava Jaroslav Prášil: Radosti

Výstava *Radosti* známého výtvarníka a pedagoga, který dlouhodobě spolupracuje s MPZ, představila jeho tvorbu, v níž čerpá z tradiční lidové kultury. Zpracování lnu, restaurování háčkované krajky, ruční papír nebo autorská grafika předvedly symbiózu tradičního prostředí a Prášilova osobitého výtvarného pojetí. Jednalo se tak o další počín muzea v oblasti propojení tradiční lidové kultury a současného umění.

Autor výstavy Jaroslav Prášil (uprostřed)

Výstava Ludmila Vašková: Sběrání v zahradě

Při příležitosti jejího významného životního jubilea představilo VMP tvorbu významné rožnovské výtvarnice Ludmily Vaškové, a to na poli práce keramické, grafické, ilustrátorské, kreslířské a malířské. Výstava se stala pozváním „do zahrady láskyplně pěstěné, která je oázou pro všechny, kdo žízní po kráse, harmonii, niterné procítěnosti, oduševnělosti i laskavém humoru. Do zahrady idylické až snové, do biblické zahrady Rajské, do kouzelné zahrady dětství, ale i do bylinek provoněné, staré venkovské zahrádky...“. Ve výstavním sále Sušáku se autorům podařilo shromáždit na padesát obrazových děl, přes dvacet figurálních keramických plastik a pět souborů užité keramiky pocházejících převážně ze soukromých sbírek.

Výstava Ludmila Vašková: Sběrání v zahradě

Výrazně pokročila obnova Pustevny

Nejrozsáhlejší a zároveň nejnáročnější akcí posledních let je obnova areálu Pustevny, který spravuje VMP. V loňském roce pokračovala rozsáhlá obnova shořelé jídelny Libušín, jež se tím dostala do závěrečné fáze. Její otevření je plánováno na 30. července 2020. V roce 2019 byla dokončena rekonstrukce fasády přilehlého hotelu Maměnka založená na podrobných výzkumech původního barevného řešení útulny původně navrženého a realizovaného Dušanem Jurkovičem. Pustevny se tak pomalu vracejí zpět do doby počátku 20. století a znovu ožívají.

Hotel Maměnka po rekonstrukci

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Národní muzeum v přírodě je státní **příspěvková organizace zřizovaná Ministerstvem kultury České republiky** se sídlem na Maltézském náměstí 471/1, 118 11 Praha 1 (dále jen MKČR). Bylo **zřízeno úpravou zřizovací listiny Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm dne 11. prosince 2018** ve smyslu ustanovení §3 odst. 1 zákona č. 203/2016 Sb. o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Název:	Národní muzeum v přírodě, příspěvková organizace
Statutární zástupce:	Ing. Bc. Jindřich Ondruš, generální ředitel
Adresa:	Palackého 147, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm
Telefon:	+420 571 757 111
E-mail:	muzeum@nmvp.cz
Datová schránka:	8xzf4vx
Webové stránky:	www.nmvp.cz
IČ:	00098604
DIČ:	CZ00098604
Bankovní spojení:	Česká národní banka, číslo účtu 138851/0710
Organizační složky:	Hanácké muzeum v přírodě Muzeum v přírodě Vysočina Muzeum v přírodě Zubrnice Valašské muzeum v přírodě

POSÍLÁNÍ A CÍLE ORGANIZACE

Posláním NMvP je v souladu s jeho zřizovací listinou získávat, shromažďovat, trvale uchovávat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti **sbírky muzejní povahy**. NMvP jako **výzkumná organizace** zapsaná v seznamu Ministerstva školství a tělovýchovy provádí základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj týkající těchto sbírek a prostředí, z něhož jsou získávány, šíří výsledky výzkumu a vývoje prostřednictvím výuky, publikování, muzejních výstav a muzejních programů, metodiky nebo převodu technologií.

Sběrná oblast, z níž jednotlivé složky NMvP primárně shromažďují nemovité i movité doklady k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidové architektury, zahrnuje tyto regiony: Valašsko, Těšínské Slezsko, Haná, Horácko, Chrudimsko, Litomyšlsko, severozápadní Čechy, České Středohoří a jejich přechodové oblasti.

Vedle sbírkotvorné a vědecko-výzkumné činnosti se NMvP zaměřuje na **chov původních plemen hospodářských zvířat a pěstování původních odrůd zemědělských plodin**. Věnuje se výzkumu, ochraně a prezentaci **nemateriálního kulturního dědictví**. Vydává a veřejně šíří **periodické i neperiodické publikace**. Samostatně nebo ve spolupráci s jinými subjekty **pořádá odborné konference**, sympózia a semináře. Dalším těžištěm práce NMvP je realizace **kulturních a vzdělávacích programů**, přehlídek a festivalů, zejména se zaměřením na folklor, ukázky tradičních řemesel a lidové výroby a každodenní život i sváteční chvíle obyvatel českého, moravského a slezského venkova.

Součástí NMvP je **Metodické centrum pro muzea v přírodě** (dále jen MC), jehož hlavním posláním je napomáhat rozvoji oboru muzejnictví v přírodě formou experimentálního a aplikovaného výzkumu, šířením jeho výsledků a formou metodické a konzultační činnosti.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

V roce 2019 mělo NMvP následující průměrný přepočtený stav zaměstnanců k 31. 12.:

HMP	MPV	MPZ	VMP	Celkem
1,5	13,9	6,2	131,3	152,9

Následující přehled zachycuje organizační strukturu NMvP v roce 2019 dle počtu trvale obsazených pozic (mimo sezónní zaměstnance a brigádníky):

NÁRODNÍ MUZEUM V PŘÍRODĚ (144 zaměstnanců)

HANÁCKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ (2 zaměstnanci)

vedoucí PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.

MUZEUM V PŘÍRODĚ VYSOČINA (18 zaměstnanců)

ředitelka PhDr. Ilona Vojancová

Oddělení návštěvnického provozu (8 zaměstnanců)
vedoucí Mgr. Pavel Bulena

Oddělení údržby (9 zaměstnanců)
vedoucí PhDr. Magda Křivanová

MUZEUM V PŘÍRODĚ ZUBRNICE (8 zaměstnanců)

ředitel PhDr. František Ledvinka, od 9. 10. 2019 Mgr. Ivana Mikulecká

Útvar ředitele/ředitelky (5 zaměstnanců)
vedoucí PhDr. František Ledvinka, od 9. 10. 2019 Mgr. Ivana Mikulecká

Oddělení návštěvnického provozu (3 zaměstnanci)
vedoucí Lenka Pfeiferová

VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ (116 zaměstnanců)

Generální ředitel Ing. Bc. Jindřich Ondruš

Útvar ředitele (6 zaměstnanců)
generální ředitel Ing. Bc. Jindřich Ondruš

Metodické centrum pro muzea v přírodě (2 zaměstnanci)
vedoucí Mgr. Radek Bryol

Ekonomický útvar (8 zaměstnanců)
náměstkyně generálního ředitele pro ekonomiku Ing. Věra Cáblová

Ekonom pro NMvP (1 zaměstnanec)

Oddělení všeobecná účtárna (4 zaměstnanci)
Lenka Štruncová

Oddělení mezd a personalistiky (1 zaměstnanec)

Oddělení skladového hospodářství (1 zaměstnanec)

Provozní útvar náměstek generálního ředitele pro provoz Ing. Jaroslav Polášek	(40 zaměstnanců)
Marketingový pracovník pro NMvP	(1 zaměstnanec)
Provozní pracovník pro NMvP	(1 zaměstnanec)
Oddělení programů a propagace vedoucí PhDr. Radek Hasalík	(5 zaměstnanců)
Oddělení ostrahy, EZS, EPS vedoucí Karel Tomek	(16 zaměstnanců)
Oddělení hospodářské správy a služeb návštěvníkům vedoucí Julie Hlavenková	(15 zaměstnanců)
Správce ICT	(1 zaměstnanec)
Útvar pro odbornou činnost náměstkyně generálního ředitele pro odbornou činnost PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.	(33 zaměstnanců)
Oddělení výzkumu a sbírkových fondů vedoucí Mgr. Lenka Kučerová	(8 zaměstnanců)
Oddělení dokumentace vedoucí Mgr. Zdeněk Cvikl	(7 zaměstnanců)
Oddělení péče o sbírky vedoucí Mgr. Markéta Šimčíková	(8 zaměstnanců)
Zemědělské oddělení vedoucí Miroslav Románek	(9 zaměstnanců)
Technický útvar náměstek generálního ředitele Ing. Milan Gesierich	(27 zaměstnanců)
Technický pracovník pro NMvP	(1 zaměstnanec)
Oddělení údržby a obnovy památek vedoucí Pavel Žabčík	(16 zaměstnanců)
Oddělení truhlárny vedoucí Ján Halko	(4 zaměstnanci)
Oddělení dopravy, BOZP, PO, revize, energetiky vedoucí Jiří Vašut	(3 zaměstnanci)
Oddělení projekce, investic, archiv vedoucí Olga Holišová	(2 zaměstnanci)

Rada ředitelů

V souvislosti se vznikem NMvP byla na začátku roku 2019 ustavena Rada ředitelů. Její strukturu tvoří generální ředitel NMvP, jeho náměstci, ředitelé a vedoucí všech organizačních složek muzea (dále jen OS). Rada ředitelů se sešla celkem třikrát, z toho dvakrát v Rožnově pod Radhoštěm a jednou v Zubnicích. Jejími členy byli Ing. Jindřich Ondruš, Ing. Věra Cábová, Ing. Jaroslav Polášek, Ing. Milan

Gesierich, PhDr. Eva Kuminková, Ph.D., PhDr. Ilona Vojancová, PhDr. František Ledvinka a PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.

Rada ředitelů se zabývala především otázkami nastavení řídicích procesů v nově vzniklé organizaci, tvorbou akčních plánů a rozpočtů, nastavením nových poradních orgánů, dále otázkami společné propagace a marketingu a ostatními praktickými otázkami provozu jednotlivých muzeí i NMvP jako celku.

Vedení NMvP na konci roku 2019, zleva Eva Kuminková, Ilona Vojancová, Petr Vodešil, Ivana Mikulecká, Milan Gesierich, Jindřich Ondruš, Jaroslav Polášek a Věra Cábová

Muzejní rada

Muzejní rada byla do roku 2019 výkonným orgánem Valašského muzea v přírodě, jenž rozhodoval o organizačních záležitostech VMP, stanovoval roční rozpočty a plány činnosti, nastavoval řídicí procesy, přijímal důležitá rozhodnutí týkající se činnosti VMP a schvaloval nové směrnice. V souvislosti se vznikem NMvP se kompetence muzejní rady rozšířily. Jejími členy jsou generální ředitel Ing. Jindřich Ondruš, náměstek pro provoz Ing. Jaroslav Polášek, technický náměstek Ing. Milan Gesierich, náměstkyně pro odbornou činnost PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. a náměstkyně pro ekonomiku Ing. Věra Cábová. Muzejní rada nadále připravuje a schvaluje výše uvedené dokumenty a řídí výše uvedené procesy, nyní však nejen s ohledem na VMP, ale ve vztahu k řízení celého NMvP. Její rozhodnutí jsou dále předkládána Radě ředitelů.

Kolegium Národního muzea v přírodě

Při vzniku NMvP bylo důležité ustanovit i poradní orgán generálního ředitele muzea, jehož posláním bylo projednávat střednědobé a dlouhodobé strategie rozvoje NMvP jako celku. Kolegium by se zároveň mělo zabývat postavením NMvP nejen v rámci systému příspěvkových organizací MKČR, ale především jeho rolí v rozvoji oblasti muzejnictví v přírodě. Jako nástroj této činnosti slouží především Metodické centrum.

V roce 2019 byl navržen jednacím řádem kolegia a byli osloveni odborníci z oblasti muzeí, památkové péče, interpretace kulturního dědictví a dalších příbuzných oborů, aby se stali jeho členy. Kolegium NMvP bude poprvé svoláno v roce 2020.

Vědecké rady ředitelů organizačních složek

Vědecká rada je vrcholným poradním orgánem generálního ředitele v případě VMP a ředitelů (vedoucích) ostatních organizačních složek NMvP. Vzhledem ke vzdálenosti, odlišným podmínkám a specifickým potřebám jednotlivých OS má každé muzeum svou vlastní vědeckou radu. Vědecké rady jsou sestaveny z předních odborníků vědních disciplín podílejících se na koncipování a chodu muzea v přírodě. Její členové se vyjadřují k problematice střednědobých a dlouhodobých koncepcí rozvoje muzea, jeho areálů, odborných a popularizačních aktivit, k otázkám týkajícím se

vědecko-výzkumné činnosti a případně k dalším otázkám, které předloží generální ředitel nebo ředitel OS.

V rámci postupné systematizace fungování NMvP byl v roce 2019 nastartován proces pro vytvoření jednotného systému vědeckých rad ve všech OS. Vzhledem k rozdílné úrovni způsobů fungování tohoto poradního orgánu v jednotlivých částech NMvP před jeho vznikem bylo prvotním krokem provedení analýzy skutečného stavu.

Všechny čtyři nově vytvořené vědecké rady poprvé zasednou v roce 2020. Z důvodů reorganizace se v roce 2019 nesešla žádná vědecká rada s výjimkou poradního orgánu ředitele MPZ.

Vědecká rada Muzea v přírodě Zubrnice

V roce 2019 byli členy vědecké rady PhDr. Pavel Bureš, PhDr. Vanda Jiříková, Ing. Zdeněk Tempír, CSc., PhDr. Radim Urbánek, Mgr. Karel Foud, Ing. Pavel Hušek, Mgr. Radek Bryol, Mgr. Miroslav Kolka a Mgr. Alena Sellnerová.

Na jednání v listopadu 2019 byli členové seznámeni s nově jmenovanou ředitelkou Muzea v přírodě Zubrnice, organizační strukturou NMvP, připomínkali podklady pro stavební rozvoj muzea a diskutovali o úkolech pro nadcházející rok týkajících se aktualizování a zpracování koncepčních dokumentů.

Zasedání vědecké rady MPZ

Rada starších

Rada starších posuzuje návrhy na důstojné připomenutí významných osobností regionu Moravské Valašsko, které se zasloužily o jeho rozkvět v oblasti vědecké, kulturní, veřejně prospěšné a spolkové činnosti, formou zápisu do Knihy paměti kraje. Zároveň posuzuje návrhy na uložení ostatků a zhotovení náhrobků takových osobností na čestném pohřebišti Valašském Slavíně v areálu Dřevěné městečko ve Valašském muzeu v přírodě. V roce 2019 se Rada starších nesešla, neboť nebyl předložen žádný nový návrh k projednání.

Redakční rada

Redakční rada odborně posuzuje, koordinuje a schvaluje obsahovou náplň časopisu *Museum vivum*, je informována a vyjadřuje se také k dalším odborným publikačním výstupům muzea, jako jsou odborné monografie, sborníky, kritické katalogy výstav apod. V rámci své působnosti odpovídá za řešení koncepčních úkolů, které s vydáním *Musea viva* a ostatních publikací souvisejí.

V roce 2019 se Redakční rada scházela v tomto složení: Ing. Martin Čerňanský, Ph.D., PhDr. Sylva Dvořáčková, PhDr. Petr Janeček, Ph.D., PhDr. Eva Kuminková, Ph.D., PhDr. Jiří Langer, CSc., PhDr. Martin Novotný, Ph.D., doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., PhDr. Lucie Uhlíková, Ph.D., Mgr. Jiřina Veselská, PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D., PhDr. Ilona Vojancová, Mgr. Katarína Očková, dr. Grzegorz Studnicki.

Redakční rada se v roce 2019 sešla dvakrát. První jednání proběhlo 13. 6. 2019. Byla během něj projednána navržená obsahová náplň 14. ročníku *Musea viva* a zároveň byla naplánována nosná témata následujících pěti ročníků. Druhé jednání se uskutečnilo 27. 9. 2019, kdy byl schválen konečný obsah 14. ročníku časopisu. Členové byli seznámeni s výsledky recenzního řízení odborných studií a materiálů a rozřadili příspěvky do jednotlivých rubrik. Zároveň byl schválen obsah 15. ročníku časopisu *Museum vivum* věnovaný tématu inspirace lidovou architekturou v současnosti v kontextu obnovy Libušína na Pustevnách.

Poradní sbory pro sbírkotvornou činnost

Poradní orgány pro sbírkotvornou činnost projednávají a schvalují nabídky na nabytí sbírkových předmětů formou koupě či daru, s přihlédnutím k adekvátnosti ceny nákupu. Vyjadřují se ke strategii sbírkotvorné činnosti a jejím změnám. Členové jsou v průběhu roku seznamováni s výsledky inventarizace sbírkového fondu, konzultují případné vyřazování předmětů ze sbírkové evidence a další otázky týkající se správy a uchovávání sbírkových předmětů.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Valašského muzea v přírodě

V roce 2019 pracoval poradní sbor v následujícím složení: Mgr. Marie Brandstetrová, Mgr. Sylva Dvořáčková, Mgr. Eva Hovorková, Mgr. Lenka Kučerová, PhDr. Eva Kuminková, Ph.D., Mgr. Tomáš Mikuláščík, Mgr. Olga Méhešová, Mgr. Pavla Platošová a PhDr. Alena Prudká.

V roce 2019 proběhla tři jednání, na kterých byly posouzeny návrhy na nové přírůstky. Za toto období bylo do sbírkové evidence Valašského muzea v přírodě zapsáno 1 073 inventárních čísel. Na nákup sbírek bylo poukázáno 137 405,- Kč. Sbírkový fond se rozrostl např. o textilie, keramiku (Karel Hauser), předměty z vybavení domácnosti, pohlednice, kroniku aj.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Muzea v přírodě Vysočina

Členy poradního sboru v roce 2019 byli: PhDr. Magda Křivanová, Bc. Nikola Pospíšilová, Jana Vašková, PhDr. Karel Pikhart a PhDr. Ilona Vojancová.

V roce 2019 se neuskutečnilo žádné jednání, protože podle stávajícího jednacího řádu se svolává jen v případě nákupů. V případě nových přírůstků získaných formou darů se situace posuzovala při interním jednání zaměstnanců muzea. Tato jednání se uskutečnila tři. Sbírkový fond se rozrostl např. o textilie, předměty z vybavení domácnosti, drobné řemeslnické nástroje aj.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Muzea v přírodě Zubrnice

V roce 2019 pracoval poradní sbor v následujícím složení: Mgr. Karel Konopka, Tomáš Ledvinka, Petr Joza, Mgr. Daniela Linková, Mgr. Martin Krsek.

V roce 2019 proběhlo jednání poradního sboru 11. prosince. Byly posouzeny návrhy na nové přírůstky za kalendářní rok 2019. Za toto období bylo do sbírkové evidence MPZ zapsáno 98 přírůstků. Na nákup sbírek bylo poukázáno 10 000,- Kč. Sbírkový fond se rozrostl mimo běžné předměty z domácnosti nebo zemědělství například o konvolut písemných dokumentů rodiny Nitsche z čp. 28 Zubrnice, starý liti- nový soustruh či vzácnou vyřezávanou poličku od truhláře z Tetčiněvsi reflektující v motivech první světovou válku a výjevy z venkova.

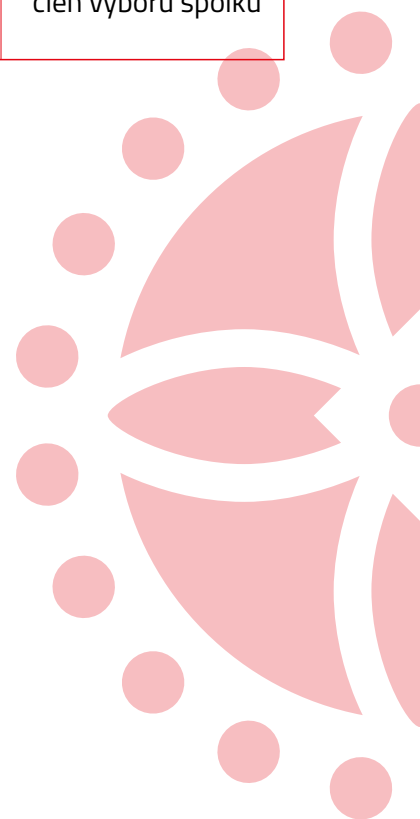
Rada pro valašský odzemek

Tento poradní orgán ředitele se zabývá zachováním a propagací mužského sólového tanečního projevu, jenž je zapsán do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky. Skládá se ze tří sekcí – etnografické, organizační a sekce porotců a znalců. V roce 2019 se Rada pro valašský odzemek nesešla.

Mezinárodní organizace

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
AEOM - Evropský svaz muzeí v přírodě	Bryol Radek	člen
	Kuminková Eva	členka
	Ondruš Jindřich	člen
CIOFF - Mezinárodní rada organizátorů folklorních festivalů	kolektivní členství	
Evaluation Body – poradní orgán Mezivládního výboru pro nemateriální kulturní dědictví UNESCO	Kuminková Eva	členka
ICME – Mezinárodní výbor pro etnografická muzea ICOM	kolektivní členství	
ICOM – Mezinárodní rada muzeí	kolektivní členství	
Interpret Europe	Konopka Karel	člen
	Kuminková Eva	členka
IOV – Národní sekce, Mezinárodní organizace lidového umění v ČR	Ondruš Jindřich	člen výboru spolku

Domácí oborové organizace

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Asociace muzeí a galerií České republiky	kolektivní členství	
Asociace muzeí a galerií – Etnografická komise	Cviklová Helena	členka
	Drápalová Lenka	členka
	Kramolišová Šárka	členka
	Kučerová Lenka	členka
	Kuminková Eva	členka
	Tichá Jana	členka
Asociace muzeí a galerií – Knihovnická komise	Borová Anna	členka
Asociace muzeí a galerií – Komise konzervátorů a restaurátorů	Adamová Dita	členka
	Děckuláček Martin	člen
	Dostál Tomáš	člen
	Dostálová Kateřina	členka
	Dvořák Luděk	člen
	Matochová Libuše	členka
	Šimčíková Markéta	členka výboru, vedoucí moravskoslezské a olomoucké krajské sekce
Asociace muzeí a galerií – Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku	Pasičnyková Sabrina	členka
Asociace muzeí a galerií – Senát	Ondruš Jindřich	člen
Česká komise pro UNESCO	Ondruš Jindřich	člen
Česká národopisná společnost	kolektivní členství	
	Bryol Radek	člen
	Křivanová Magda	členka Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení
	Kuminková Eva	členka Hlavního výboru, pověřenec pro mezinárodní vztahy a UNESCO
	Lidřák Petr	člen
	Navrátilová Lucie	členka
	Tichá Jana	členka
	Vojancová Ilona	členka Etnografické komise
Český svaz muzeí v přírodě	kolektivní členství	
	Bryol Radek	tajemník
	Konopka Karel	člen
	Ledvinka František	člen
	Ledvinka Tomáš	člen
	Ondruš Jindřich	prezident
	Vojancová Ilona	členka
Sdružení pro interpretaci místního dědictví v ČR (SIMID)	Konopka Karel	člen
	Kuminková Eva	členka

Poradní orgány MKČR

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Komise pro granty v oblasti tradiční lidové kultury	Kuminková Eva	členka
	Vojancová Ilona	členka
Komise pro udělování titulu <i>Nositel tradice lidových řemesel</i>	Bryol Radek	místopředseda
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise programu <i>Podpora regionálních kulturních tradic</i>	Gross Tomáš	člen
Komise <i>Programu záchrany architektonického dědictví</i>	Ondruš Jindřich	člen
Národní rada pro tradiční lidovou kulturu	Kuminková Eva	členka
	Vojancová Ilona	místopředsedkyně
Porota pro udělování cen Ministerstva kultury v oblasti zájmových uměleckých aktivit – Cena za rozvoj tradiční lidové kultury a folkloru	Kuminková Eva	členka

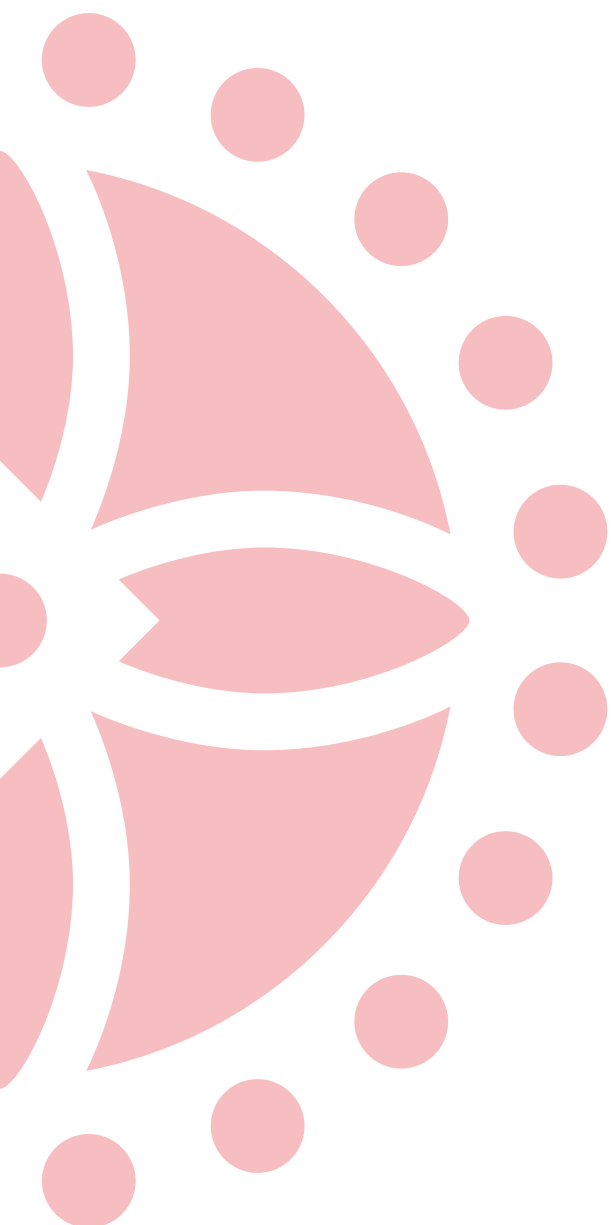
Poradní orgány muzeí (mimo NMvP)

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Hodnotící komise Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise pro sbírkotvornou činnost Muzea Beskyd Frýdek-Místek	Tichá Jana	členka
Nákupní komise Muzea Těšínska	Lidák Petr	člen
Nákupní komise Etnografického oddělení Národního muzea v Praze	Vojancová Ilona	členka
Poradní sbor pro Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy	Bryol Radek	člen
	Ledvinka František	člen
	Tichá Jana	členka
	Vojancová Ilona	členka
Programová rada MFF Strážnice	Gross Tomáš	člen
Redakční rada Národního ústavu lidové kultury pro projekty videodokumentace	Drápalová Lenka	členka
Redakční rada vlastivědné revue Valašsko	Bryol Radek	člen
Ředitelská rada Muzea Těšínska	Ondruš Jindřich	člen
Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury	Ondruš Jindřich	člen
Správní rada Institutu lidového kulturního dědictví, Litomyšl	Bryol Radek	člen
Vedecká rada Slovenského národního múzea pre etnológiu	Bryol Radek	člen

Regionální a lokální komise

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Hodnotící komise pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje	Křivanová Magda	členka
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Hodnotící komise programu <i>Podpora kultury a památkové péče v Pardubickém kraji</i>	Křivanová Magda	členka
Komise pro tradiční lidovou kulturu Ústeckého kraje	Ledvinka František	předseda
Kulturní komise města Rožnov pod Radhoštěm	Kuminková Eva	členka
Výbor pro kulturu a památkovou péči Zastupitelstva Pardubického kraje	Křivanová Magda	předsedkyně
Výbor pro kulturu a památky Zastupitelstva Zlínského kraje	Ondruš Jindřich	člen

NMvP náleží mezi instituce zapsané v seznamu výzkumných organizací Ministerstva školství a tělovýchovy. V systému muzejnictví v České republice směřuje NMvP jako přední představitel svého oboru svoje vědecko-výzkumné aktivity především k **problematice muzeí v přírodě a ke způsobům dokumentace a prezentace kulturního dědictví v nich**. Cílem vědecko-výzkumné činnosti pracovníků NMvP je vytvářet výsledky uplatnitelné pro rozvoj oboru muzejnictví v přírodě v rovině **teoretické, metodologické a institucionální** a rovněž **přispívat k poznávání a popularizaci tradiční lidové kultury a k procesu jejího zachování**.

Při vzniku NMvP se projevila v jednotlivých organizačních složkách různá úroveň možností a praktických zkušeností při plánování vědecko-výzkumných aktivit a dosahování odpovídajících výsledků. Situace je od roku 2019 řešena postupným proškolením odborných a vedoucích pracovníků v oblasti vědy a výzkumu tak, aby se pracovníci s minimem zkušeností mohli pozvolně zapojit do těchto aktivit.

Současné vědecko-výzkumné aktivity průběžně navazují na výsledky již dříve dosahované v rámci předchozího fungování všech organizačních složek anebo reagují na nově vznikající potřeby. Na jejich řešení se různou měrou podílejí odborní pracovníci NMvP a MC jednotlivě nebo ve spolupráci s pracovníky technických profesí či externisty příslušných odborností.

Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace

Vědecko-výzkumná činnost je cíleně plánována s víceletým předstihem a je shrnuta v oponentovaném dokumentu *Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum v přírodě na léta 2019–2023* (dále jen DKRVO), jehož plnění je závazné. Koncepce stanovuje v určených oblastech na každý rok dosažení definovaného počtu a druhů výsledků, které jsou zpětně kontrolovány a vyhodnocovány příslušným orgánem MKČR. Za rok 2019 bylo plnění úkolů vědecko-výzkumné činnosti naplánované dle DKRVO **zhodnoceno Radou ministra kultury pro výzkum stupněm B jako velmi dobře** plnění koncepce.

Dle DKRVO jsou výzkumné úkoly rozděleny do tří základních oblastí:

Oblast Muzea v přírodě

je zaměřená na teoretické a metodologické postupy pro fungování a rozvoj muzeí v přírodě. Tato oblast je v rámci koncepce zařazena do systému Institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací a v roce 2019 byla vedle finančních zdrojů NMvP podpořena dotací z finančních prostředků MKČR ve výši 254 000 Kč.

V roce 2019 byly v této oblasti dosaženy dva výsledky – vydání recenzovaného článku a certifikované metodiky.

KRAMOLIŠOVÁ, Šárka: Biologické sbírky ve Valašském muzeu v přírodě – rostliny. Historie pěstování a revize současného stavu. *Museum vivum*. 2019, 14, s. 3553. ISBN 978-80-87210-71-0, ISSN 1803-1358.

Odborný článek představuje významnou složku specifických aktivit muzeí v přírodě v oblasti teaurace a prezentace živých sbírek. Popisuje historický vývoj těchto aktivit s odkazy na jejich praktické uplatnění včetně srovnání různých přístupů k dané problematice a revize současného stavu ve VMP.

BRYOL, Radek, DOLÁK, Jan, DRÁPALOVÁ, Lenka, KOUDELOVÁ, Jana a LANGER, Jiří: Muzea v přírodě v České republice. Metodická a teoretická východiska. Osvědčení č. 194 o uznání uplatnění metodiky vydané dne 22. ledna 2020 Ministerstvem kultury České republiky.

Metodika definuje obecné předpoklady a metodické postupy pro vznik a provoz muzeí v přírodě jako specifického typu paměťové instituce, jehož status dosud nebyl pevně ukotven. V obecné části je nastíněn historický vývoj muzeí v přírodě v Československu a následně České republice včetně charakteristik jednotlivých oblastí provozu muzeí tohoto druhu. Metodická část je dělena do čtyř kapitol, které definují terminologii, východiska pro vznik a provoz muzeí v přírodě, přípravu a tvorbu expozic a provozní a odbornou činnost muzeí v přírodě. Přílohy obsahují seznam tematicky zaměřené literatury, návrh standardu pasportizačního listu expozičního objektu a seznam muzeí v přírodě a objektů obdobného charakteru.

Zejména vypracování certifikované metodiky je významným počinem, neboť se jedná o první aplikovaný výsledek realizovaný v moderní historii vědecko-výzkumných aktivit muzea. Jeho metodická působnost je doporučena MKČR pro muzea v přírodě zřizovaná různými zřizovateli v rámci celé České republiky.

V oblasti *Muzea v přírodě* byla realizována odborná publikace s názvem **Muzea v přírodě: jedinečná cesta muzejnictví**, která navazovala na výstupy z konference *Poslání a budoucnost muzeí v přírodě* konané v roce 2018. Publikace byla vytištěna na začátku roku 2020.

Následující dvě oblasti jsou podporovány z finančních prostředků NMvP.

Oblast Tradiční lidová kultura a umění

je zaměřená na průzkum a zhodnocování sbírek VMP, výzkum tradiční lidové kultury, folkloru, duchovní a sociální kultury. V roce 2019 byl v této oblasti dosažen výsledek v podobě samostatné kapitoly v odborné knize:

FOJTÁŠKOVÁ, Alena: Obživa jako téma rané fotografické dokumentace tradiční kultury Valašska. Ze sbírek Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně. In: URBANOVÁ, Svatava, DOKOUPIL, Lumír, IVÁNEK, Jakub a PUMPR, Pavel (eds). *Valašsko, historie a kultura II. Obživa*. Ostrava a Rožnov pod Radhoštěm: Ostravská univerzita a Národní muzeum v přírodě, 2019, s. 490523. ISBN 978-7599-103-4.

V kapitole jsou představeny nepočtené soubory historických fotografií ze sbírkových fondů jmenovaných muzeí, jež dokumentují různé způsoby obživy ve formě hospodářských prací, řemesel či podomácké výroby.

Oblast Kolibiska

je zaměřená na tvorbu podkladů pro vybudování nového expozičního areálu VMP s názvem Kolibiska. V této oblasti bylo v roce 2019 dosaženo několika výsledků v podobě samostatných kapitol v odborné knize:

DRÁPALOVÁ, Lenka: Oděv pro práci. In: URBANOVÁ, Svatava, DOKOUPIL, Lumír, IVÁNEK, Jakub a PUMPR, Pavel (eds). *Valašsko, historie a kultura II. Obživa*. Ostrava a Rožnov pod Radhoštěm: Ostravská univerzita a Národní muzeum v přírodě, 2019, s. 76–85. ISBN 978-7599-103-4.

Kapitola pojednává o dosud systematicky nezpracovaném tématu každodenního oděvu oblékaného našimi předky na Valašsku. Na základě studia především ikonografických a hmotných dokladů představuje formy tradičního oděvu užívaného při práci. Vzhledem k prezentačním požadavkům pro nový areál Kolibisek předkládá podklady pro prezentaci podoby běžně oblékaného oděvu v plánovaných expozicích nového areálu.

TICHÁ, Jana: Zvykosloví pastevců na Moravském Valašsku. In: URBANOVÁ, Svatava, DOKOUPIL, Lumír, IVÁNEK, Jakub a PUMPR, Pavel (eds). *Valašsko, historie a kultura II. Obživa*. Ostrava a Rožnov pod Radhoštěm: Ostravská univerzita a Národní muzeum v přírodě, 2019, s. 42–65. ISBN 978-7599-103-4.

Kapitola představuje spojitost tradičních forem pastevevství na Valašsku se zvykoslovnými projevy a praktikami. Byla vypracována jako podklad pro prezentaci zvykoslovných prvků v plánovaných expozicích nového areálu.

BRYOL, Radek a VILÍMEK, Vítězslav: Luční hospodaření v horské obci Morávka. In: URBANOVÁ, Svatava, DOKOUPIL, Lumír, IVÁNEK, Jakub a PUMPR, Pavel (eds). *Valašsko, historie a kultura II. Obživa*. Ostrava a Rožnov pod Radhoštěm: Ostravská univerzita a Národní muzeum v přírodě, 2019, s. 103–119. ISBN 978-7599-103-4.

Kapitola představuje poslední dochované a dosud praktikované formy tradičního lučního hospodaření na konkrétních příkladech a predikuje možnost zakonponování zjištěných poznatků do procesu tvorby exteriérových expozic nového areálu.

BRYOL, Radek: Kolibiska – nový areál Valašského muzea v přírodě. *Museum vivum*. 2019, 14, s. 1234. ISBN 978-80-87210-71-0, ISSN 1803-1358.

Odborný článek představuje okolnosti vzniku nového areálu a jeho podobu.

Vedle již dosažených výsledků pracovníci NMvP v průběhu roku 2019 shromažďovali podklady pro plnění úkolů stanovených koncepcí nebo i v rámci jiných interních cílů organizačních složek na další léta. Jednalo se zejména o heuristické práce s průzkumem pramenů písemných, obrazových a hmotných, výzkumy v terénu, třídění, systematizace a ověřování získaných poznatků.

Tematicky jsou tyto práce zaměřené na:

- současné přístupy k **opravám dřevěných konstrukcí** na objektech ve VMP
- budování nového areálu Kolibiska ve VMP
- dokumentaci ojedinělého způsobu obživy – **kartáčnictví**
- problematiku rodů **rožnovských barvířů**
- problematiku **nemateriálního dědictví** z hlediska způsobů jeho zachování a interpretace v muzeích v přírodě
- **dokumentaci vesnických sídel, lidového stavitelství a vesnického života** v severozápadních Čechách
- způsoby **zpracování ovoce** v regionu Českého středohoří
- výzkum **života a zvyků v oblasti Českého středohoří**
- výzkum **teplovzdušných sušáren na ovoce** v regionu Českého středohoří
- **proměny tradičních obyčejů a vznik nových** (masopustní obchůzky, vodění jídáše, stavění a kácení májí, stínání kohouta)
- výzkum a dokumentace **tradičních technologií a stavebních technik** v oblasti Vysočiny
- výzkum a dokumentace **textilních technik**, především výroby žinylkových textilií a síťování
- výzkum a dokumentace **domácké dřevovýroby**
- **lidová strava** (regionální recepty a úpravy pokrmů)
- **tradiční zemědělství** (ve vztahu ke krajině)
- **lidové léčitelství**
- **lidová slovesnost**

Aplikovaný výzkum

Ruční opracování dřeva a jeho povrchové úpravy

Restaurátor Luděk Dvořák z VMP realizoval v roce 2019 sérii workshopů a školení za účelem transferu znalostí zaměřených na tradiční opracování dřeva a na jeho povrchové úpravy. Setkání se uskutečnila ve spolupráci s Národním památkovým ústavem (dále jen NPÚ) a byla určena pro studenty, pracovníky NPÚ, muzeí a stavebních firem. Celkem se uskutečnilo dvánáct přednášek pro tyto subjekty:

■ Většina workshopů se konala ve výukovém středisku Oddělení péče o sbírky VMP

7.–8. 3. 2019 **Univerzita Karlova, filozofická fakulta Praha** (2 účastníci)

- tradiční opracování dřeva, ukázky výroby inkrustací a intarsií včetně povrchových úprav

5. 4. 2019 **Národní ústav lidové kultury** (2 účastníci)

- výroba olejových barev a jejich použití v památkové péči

9. 4. 2019 **firma Teslice.cz** (7 účastníků)

- tradiční opracování dřeva pro obnovu Libušína

25.–27. 4. 2019 **Generální ředitelství NPÚ** (20 účastníků)

- tradiční opracování dřeva a povrchové úpravy

6. 5. 2019 **firma Teslice.cz** (7 účastníků)

- tradiční opracování dřeva pro obnovu Libušína

25.–26. 5. 2019 **Generální ředitelství NPÚ**

- workshop při příležitosti dní otevřených dveří pro odbornou i laickou veřejnost; výroba barokního překládaného stropu včetně povrchové úpravy a tradiční řemeslná výroba

24. 7. 2019 **NPÚ** (4 účastníci)

- praktické ukázky opracování materiálu a povrchové úpravy, olejové barvy

26. 8. 2019 **firma Teslice.cz** (2 účastníci)

- ruční opracování dřeva pro obnovu Libušína, výroba profilů

20. 9. 2019 **FIALA stolařství, s. r. o.** (5 účastníků)

- ruční opracování dřeva, hoblování, výběr materiálu

8. 10. 2019 **NPÚ** (4 účastníci)

- výroba olejových barev včetně jejich použití v památkové péči

21.–26. 10. 2019 **Generální ředitelství NPÚ** (40 účastníků)

- repase oken a jejich povrchové úpravy

15. 11. 2019 **NPÚ** (25 účastníků)

- práce v terénu, ukázky výroby nábytku interiéru Libušína

Aktivní účast pracovníků NMvP na odborných setkáních a konferencích

Jednou z podporovaných aktivit odborných pracovníků NMvP je jejich účast na oborově zaměřených konferencích, seminářích a workshopech. Tato setkání umožňují pracovníkům rozšiřovat jejich teoretické i praktické zkušenosti a zároveň prezentovat odborné veřejnosti poznatky z jimi realizovaných výzkumných a interních úkolů. V roce 2019 odborní pracovníci NMvP přednesli následující příspěvky, z nichž některé byly publikovány.

Mgr. Radek Bryol (MC)

Hodnota architektury v muzeu v přírodě (14.–15. 2. 2019, konference Vývoj, současnost a problémy dostaveb muzeí pod otevřeným nebem nejen v MLS v Kouřimi; Kouřim, Muzeum lidových staveb Kouřim, publikováno 2020)

Národopisná muzea v přírodě? K aktualizaci metodiky muzeí v přírodě. Muzea v přírodě v ČR. Jak se dostat z periferie Evropy (15.–16. 5. 2019, konference Múzeá v prírode – Koncepcie, realita a vízie; Slovensko, Vychylovka, publikováno 2020)

Mgr. Tomáš Dostál, Dis. (VMP)

Valašská Polanka – obnova, diagnostika, barevné nátěry (4.–5. 9. 2019 – Závěrečná konferencia cezhraničného projektu *Kultúrne dedičstvo Javorníkov a Beskyd*; Slovensko, Martin, Múzeum slovenskej dediny, nepublikováno)

Mgr. Lenka Drápalová (MC)

Bílá výšivka na tylu jako zdobný prvek tradičního ženského oděvu z Rožnovska (4.–5. 6. 2019, konference Textil v muzeu – ruční práce žen; Brno, Technické muzeum v Brně, publikováno 2020)

Luděk Dvořák (VMP)

Úpadek řemesla při obnově památkových objektů

Kvalitní příprava předprojektové a projektové dokumentace

(14.–15. 2. 2019, konference Vývoj, současnost a problémy dostaveb muzeí pod otevřeným nebem nejen v MLS v Kouřimi; Kouřim, Muzeum lidových staveb Kouřim, publikováno 2020)

Průzkum a výsledky barevnosti povrchových úprav exteriéru objektu Libušína

Nátěry hovězí krví

(10.–12. 9. 2019, Konference konzervátorů-restaurátorů; Rožnov pod Radhoštěm, Technické muzeum v Brně, Asociace muzeí a galerií, VMP, nepublikováno)

PhDr. Eva Kuminková, PhD. (VMP)

Role návštěvníků v procesu tvorby a změn expozic (13. 2. 2019 – konference Kulturní management a propagace v muzeích; Rožnov pod Radhoštěm, VMP, nepublikováno)

Kulturní dědictví mezi nositeli a institucionální záštitou – teze (19. 11. 2019 – kulatý stůl Kulturní dědictví mezi nositeli a institucionální záštitou; Brno, Ústav evropské etnologie MUNI, publikovány teze kulatého stolu – s doc. PhDr. Danielem Drápalou, Ph.D. a doc. PhDr. Martinou Pavlicovou, CSc.)

PhDr. František Ledvinka (MPZ)

Památkářské přístupy při budování muzeí v přírodě na příkladu Muzea v přírodě Zubrnice (14.–15. 2. 2019, konference Vývoj, současnost a problémy dostaveb muzeí pod otevřeným nebem nejen v MLS v Kouřimi; Kouřim, Muzeum lidových staveb Kouřim, publikováno 2020)

Tradiční lidové stavitelství v pohraniční oblasti SZ Čech očima poválečných dosídlenců (29.–30. 5. 2019 – konference Venkovské stavitelství v oblastech osídlených národnostními menšinami; Vyškov, Muzeum Vyškovska, nepublikováno)

Výkazy mlynářů pro berní úřad (14.–16. 10. 2019 – symposium Vodní mlýny 2019; Ústí nad Orlicí, Městské muzeum v Ústí nad Orlicí, nepublikováno) – společně s Tomášem Ledvinkou

Tomáš Ledvinka (MPZ)

Výkazy mlynářů pro berní úřad (14.–16. 10. 2019 – symposium Vodní mlýny 2019; Ústí nad Orlicí, Městské muzeum v Ústí nad Orlicí, nepublikováno) – společně s PhDr. Františkem Ledvinkou

MgA. Karel Konopka (MPZ)

Propagace jako rovnocenná součást kompaktního vnímání instituce (13. 2. 2019 – konference Kulturní management a propagace v muzeích; Rožnov pod Radhoštěm, VMP, nepublikováno)

Možnosti muzeí v přírodě v kontextu 21. století (14.–15. 2. 2019 – konference Vývoj, současnost a problémy dostaveb muzeí pod otevřeným nebem nejen v MLS v Kouřimi; Kouřim, Muzeum lidových staveb Kouřim, publikováno 2020)

Objekt Dolní Police čp. 27 v proměnách času (29.–30. 5. 2019 – konference Venkovské stavitelství v oblastech osídlených národnostními menšinami; Vyškov, Muzeum Vyškovska, nepublikováno)

PhDr. Magda Křivanová (MPV)

Šest ročníků odborných seminářů o vodních mlýnech pořádaných Regionálním muzeem ve Vysokém Mýtě

Jak jsme (ne)zachránili mlýn aneb návrh rekonstrukce a využití areálu vodního mlýna s uměleckým složením čp. 37 ve Žďarci u Skutče

Obnova a nové využití Winternitzových automatických mlýnů v Pardubicích

(14.–16. 10. 2019 – symposium Vodní mlýny 2019; Ústí nad Orlicí, Městské muzeum v Ústí nad Orlicí, nepublikováno)

PhDr. Ilona Vojancová (MPV)

Zkušenosti s dokumentací a interpretací nemateriálních statků tradiční lidové kultury v Pardubickém kraji

Ohrožení tradičních lidových řemesel a role pamětových institucí

(2.–3. 4. 2019 – Etnografická komise Asociace muzeí a galerií České republiky; Přerov, Muzeum J. A. Komenského, nepublikováno)

Přednášky pro veřejnost

Masopustní obchůzky na Hlinecku

Pro Kulturní besedu Nasavrky

Termín: 27. 2. 2019

Přednášející: PhDr. Ilona Vojancová

Přednáška se věnovala obyčejí masopustních obchůzek na Hlinecku, který je zapsán na Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva, jeho historii a současnosti.

■ Masopustní obchůzka z Hlinecka

Co nevíme o valašském kroji

Pro Valašský muzejní a národopisný spolek

Termín: 25. 4. 2019

Přednášející: Mgr. Lenka Drápalová

Přednáška určená pro členy Valašského muzejního spolku byla zaměřena na vysvětlení pojmu tradiční lidový oděv a představení jeho podoby z hlediska regionálního, časového a z pohledu příležitostí, k nimž se nosily různé druhy oděví.

Chaloupka na vršku – venkov jako médium (ne)autentické lidovosti

Pro Dům umění Ústí nad Labem, Platformu pro estetikou a politiku, Fakultu umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně

Termín: 6. 6. 2019

Přednášející: MgA. Karel Konopka, moderovaná diskuze

Známý český večerníček Chaloupka na vršku ukazuje idealizované vztahy řádu vesnického života. Repräsentace těchto vztahů nejen odkrývají, ale i utvářejí jak muzea lidové architektury, kde se tyto institucionalizují, tak etnologické výzkumy. Takto postavené představy pak neodmyslitelně souvisejí s lidovostí, jež se z daného pohledu stává vzorem autenticity ukotveným ve venkovském prostředí a životě. Záměrem setkání bylo otevřít tematiku, jak jsou zmíněné představy konstruovány, zaváděny a posléze problematizovány z pohledu etnologa a folkloristy Petra Janečka i do jaké míry ovlivňují současnou praxi života na venkově a jakým způsobem se jejich institucionalizace dnes může stát problematickou z po-

hledu zaměstnance muzea v přírodě, umělce a kurátora Karla Konopky.

Libušín jako malovaný

Pro Valašský muzejní a národopisný spolek

Termín: 8. 10. 2019

Přednášející: Luděk Dvořák

Přednášku pořádalo VMP jako speciální program v rámci Evropských dnů konzervování-restaurování (7.–13. 10. 2019). Přednáška přiblížila posluchačům výsledky restaurátorského průzkumu barevnosti exteriéru a interiéru rekonstruovaného objektu Libušín. Prostřednictvím fotografií či nákrešů jednotlivých částí objektu si posluchači mohli prohlédnout i barevnou škálu vzorků a modelů některých interiérových prvků.

Nemateriální kulturní dědictví a UNESCO

Pro Příborskou muzejní školu pro seniory, Muzeum Novojičínska

Termín: 14. 10. 2019

Přednášející: PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Přednáška byla součástí cyklu příborské muzejní školy pro seniory a seznámila její frekventanty se zákulisím a fungováním organizace UNESCO a prací jedné z jejích úmluv v oblasti kultury.

Beseda Chaloupka na vršku – Petr Janeček a Karel Konopka

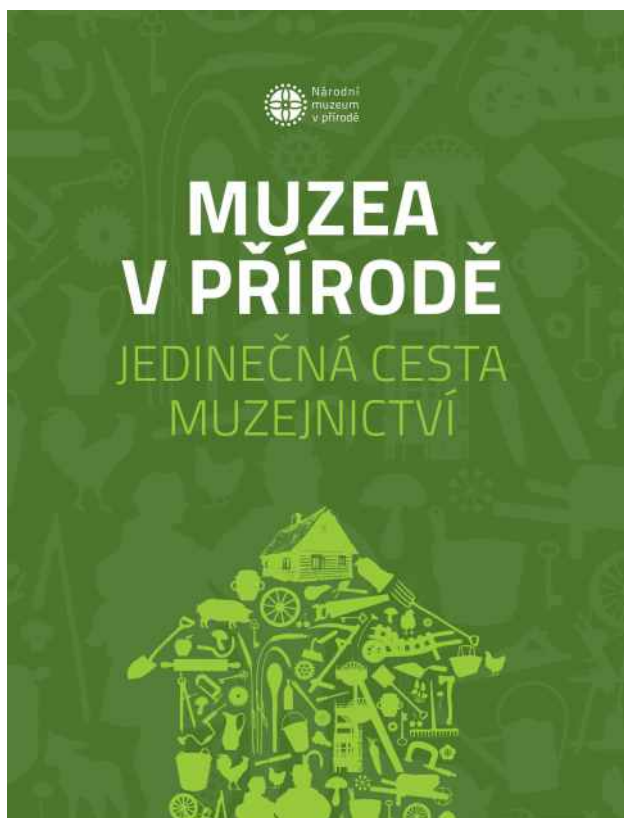
EDIČNÍ ČINNOST

NMvP se věnuje vydávání publikací nejen v rámci vědecko-výzkumné činnosti, ale také v oblasti popularizace tradiční lidové kultury a práce muzea. Mimo knižní tituly muzeum vydává jednou ročně odborný recenzovaný časopis *Museum vivum* s podtitulem *Časopis českých muzeí v přírodě*.

Vydané publikace

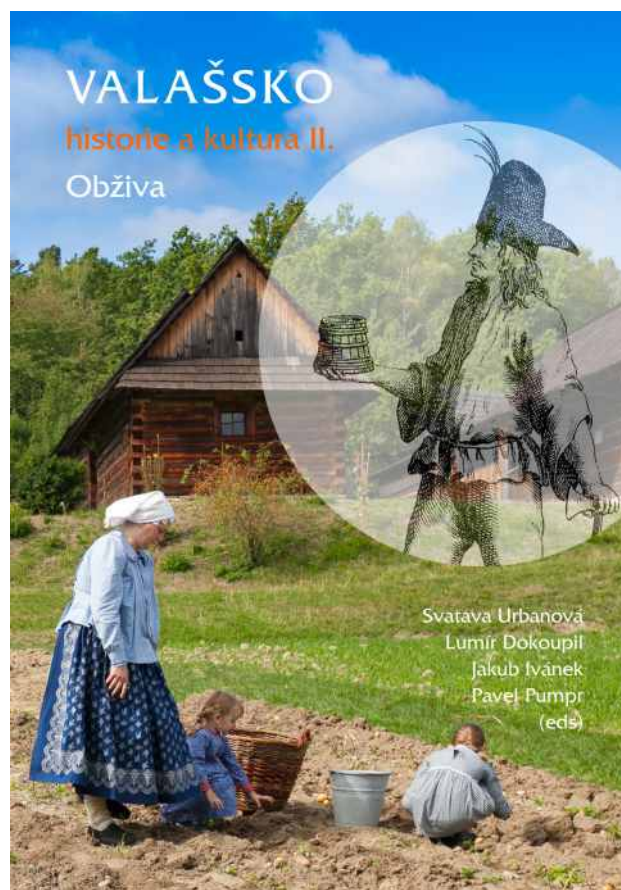
KUMINKOVÁ Eva (ed). *Muzea v přírodě. Jediněčná cesta muzejnictví.* Rožnov pod Radhoštěm: Národní muzeum v přírodě, 2019, 223 s. ISBN 978-80-87210-72-7.

Publikace vydaná MC vznikla ze zkušeností pracovníků českých muzeí v přírodě a jejím posláním je tyto zkušenosti předávat dál a rozvést další diskuzi nad důležitými oborovými otázkami. Ty se týkají koncipování muzeí v přírodě, jejich role a funkce ve společnosti, ale především praktických problémů, které jejich provoz provázejí, ať už na úrovni uchování či prezentace kulturního dědictví nebo na úrovni jejich managementu. Publikace je k dostání zdarma nebo ke stažení v E-studovně na webu NMvP.

URBANOVÁ, Svatava, DOKOUPIL, Lumír, IVÁNEK, Jakub a PUMPR, Pavel (eds). *Valašsko, historie a kultura II. Obživa.* Ostrava a Rožnov pod Radhoštěm: Ostravská univerzita a Národní muzeum v přírodě, 2019, 623 s. ISBN 978-7599-103-4.

Reprezentativní mezioborová kolektivní monografie o historii a kultuře regionu Valašska navazuje na první knihu stejného názvu, vydanou v roce 2014. Oproti úvodnímu, obecněji zaměřenému svazku, se druhý díl věnuje zvláště obživě, respektive způsobům obstarávání obživy na Valašsku v různých historických údobích i stravě Valachů v minulosti a současnosti. Kniha je k dostání v knihkupectví Ostravské univerzity.

Museum vivum 2019

Museum vivum. Časopis českých muzeí v přírodě. 2019, roč. 14, 185 s. ISBN 978-80-87210-71-0, ISSN 1803-1358.

Museum vivum je vědecký recenzovaný časopis určený odborné veřejnosti ve sféře muzeí v přírodě a institucím obdobného charakteru, jako jsou památky lidového stavitelství, zemědělská muzea, archeologická muzea v přírodě, technické památky nebo ekomuzea.

Časopis vychází v tištěné i v elektronické podobě, periodicky jedenkrát ročně. Výběr příspěvků podléhá schválení redakční radou. Jednotlivé texty procházejí jazykovou korekturou, v případě studií jsou podrobeny recenznímu řízení a doplněny o anglické resumé. Texty jsou publikovány zejména v češtině, slovenštině, polštině a angličtině. Časopis vydává Metodické centrum pro muzea v přírodě při Národním muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

Obsah časopisu je členěn do šesti oddílů: 1. Studie a materiály; 2. Musealia; 3. Z Národního muzea v přírodě; 4. Zprávy – z činnosti muzeí, konferencí, výstav, exkurzí; 5. Osobnosti; 6. Recenze.

Jednotlivá čísla jsou tematicky zaměřená. Poslední 14. ročník byl věnován **krajině a jejímu významu nejen v muzeích v přírodě**. Proto se hlavní studie zabývaly krajinou z rozdílných pohledů. Studie vedoucího Metodického centra Radka Bryola přiblížila plán **budování nového areálu Kolibiska ve VMP**, jehož hlavní náplní je představit život v horském prostředí Beskyd s důrazem na salašnické hospodaření. Příspěvek Šárky Kramolišové, kurátorky zemědělských sbírek VMP, se zabýval **historií pěstování tradičních plodin a revizí jejich současného stavu v areálu Valašská dědina**. Jak je možné využít toponyma při **vymezování historické kulturní krajiny**, představily pracovnice Výzkumného ústavu Sylva Taroucy Markéta Šantrůčková a Lucie Medková. **Historii posledního poloroubeného domu v Kopřivnici** připravila pracovnice ostravského památkového ústavu Jana Koudelová. Recenzovaný oddíl uzavřela studie **Krajináři Valašska** kunsthistoričky Kamily Valouškové z Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně.

Oddíl musealia přiblížil v sedmi příspěvcích současné dění v muzeích v přírodě, např. historii a budování MPZ včetně podrobného pohledu na krajinu, v níž se muzeum nachází. Příspěvky z NMvP přinesly zprávy o významnějších událostech napříč všemi kmenovými muzei, včetně vzniku této nové organizace a zhodnocení jejího významu. V rubrice *Zprávy* byly publikovány vybrané události z muzejního dění. Oddíl

Osobnosti zohlednil významná jubilea odborníků z oblasti muzeí v přírodě, včetně nekrologů osobností, např. doktora Karla Pavlišťáka. Recenze, které uzavírají každý ročník, byly věnovány nové publikaci Jiřího Langra *Lidové stavby v České republice* a výstavě ve VMP s názvem *Hračky nejmilejší*.

Odborná setkání pořádaná NMvP

NMvP náleží mezi přední instituce v oboru muzejnictví v přírodě a na jeho půdě se odehrávají odborná setkání různého druhu, jež jsou obecně zaměřena na problematiku muzejnictví a muzejnictví v přírodě, historie, etnologie a příbuzných oborů, nebo se naopak týkají úzce vymezených témat. Tato setkání pořádá NMvP jak samostatně, tak ve spolupráci s externími subjekty – jinými muzei, metodickými centry nebo univerzitami.

V roce 2019 NMvP uspořádalo samostatně nebo ve spolupráci s partnery tato odborná setkání (řazeno chronologicky):

Konference *Kulturní management a propagace v muzeích*

13. 2. 2019, VMP, 73 účastníků

Konference byla uskutečněna v rámci mezinárodního projektu *Kulturní dědictvo Javorníkov a Beskyd* jako výstup z programu Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika. Tematicky byla konference zaměřena na čtyři okruhy: online marketing a sociální sítě; ekonomický dopad muzeí na rozvoj regionu, spolupráce muzeí s návštěvníky při tvorbě expozic a využití evropských fondů pro rozvoj muzeí. Konference se zúčastnili odborníci z České republiky i Slovenska.

XVIII. Seminář knihoven paměťových institucí Zlínského kraje

28. 11. 2019, VMP, 32 účastníků

NMvP propůjčilo své prostory Krajské knihovně Františka Bartoše ve Zlíně pro uspořádání pravidelného semináře zaměřeného na aktuální problematiku regionálních knihoven a jejich významu v současném dění. Pozornost byla věnována akviziční a sbírkové činnosti, ošetřování starých tisků a novinkám v ediční činnosti institucí.

Odborné setkání *Muzeum v přírodě a ovocné stromy*

26.–27. 3. 2019, MC, 13 účastníků

Setkání uskutečněné v rámci aktivit MC pro muzea v přírodě při NMvP bylo určeno pro zájemce o staré a krajové odrůdy ovocných dřevin. Pod lektorským vedením předních odborníků Ondřeje Dovaly a Radima Lokoče byla diskutována péče o ovocné dřeviny teoreticky i na praktických ukázkách přímo v areálu Valašská dědina.

■ Muzeum v přírodě a ovocné stromy

Konference konzervátorů-restaurátorů

10.–12. 9. 2019, VMP, Metodické centrum konzervace Technického muzea v Brně a Komise konzervátorů-restaurátorů Asociace muzeí a galerií České republiky, 270 účastníků

Každoroční setkávání odborníků z oblasti péče o kulturní dědictví, konzervátorů a restaurátorů působících jak v muzeích, tak v soukromém sektoru, vysokoškolských pedagogů a studentů převážně z České republiky i ze zahraničí, se v roce 2019 uskutečnilo ve VMP. Na konferenci byly prezentovány původní studie z oblasti průzkumu nejrůznějších materiálů, postupy při konzervátorských-restaurátorských zásazích, způsoby preventivní péče o památky a nové metody v oblasti ochrany kulturního dědictví. Jedním z hlavních důvodů pro výběr rožnovského muzea jako hostitelské instituce byla probíhající rekonstrukce objektu

Libušín, kde jsou významnou měrou zastoupeny metody konzervátorsko-restaurátorské činnosti. Tomuto tématu byla věnována úvodní přednáška Ludka Dvořáka a také prohlídka samotného rekonstruovaného objektu, která byla součástí odborné exkurze.

Konference *Výpověď letokruhů*

24.–25. 10. 2019, MC, 39 účastníků

Mezioborová konference byla uspořádána MC a NPÚ – územním odborným pracovištěm v Ostravě – při příležitosti životního jubilea Ing. Josefa Kyncla, významného představitele oboru dendrochronologie. Program konference byl rozčleněn do tří základních okruhů: sestavování letokruhových chronologií, dendrochronologické datování od nejmladších až po nejstarší objekty v ČR, současný stav dendrodatování dřevěných staveb a konstrukcí v ČR v evropském kontextu a výsledky dendrochronologie v mezioborovém bádání v oblasti archeologie, stavební historie, památkové péče, etnologie a muzeologie.

■ Konference *Výpověď letokruhů*

Odborné přednášky a výuka

Odborní pracovníci NMvP byli v průběhu roku vyzýváni, aby předávali své zkušenosti kolegům z jiných odborných institucí, podíleli se na výuce na středních odborných a vysokých školách a připravovali zajímavé přednášky pro veřejnost. V průběhu roku tak byla prezentována níže popsaná témata.

Výuka

Výroba modelu svlakových dveří

Pro Střední odbornou školu Litvínov-Hamr

Termín: 18.–21. 2. 2019

Přednášející: Luděk Dvořák

Již několik let probíhá spolupráce mezi VMP a SOŠ Litvínov, v rámci které se restaurátor Luděk Dvořák věnuje výuce studentů z oboru umělecký truhlář od základního opracování materiálu až po samotný výrobek. Tématem jarní praktické výuky byla výroba modelu svlakových dveří.

Památková rezervace lidové architektury Betlém v Hlinsku a péče o sbírkové předměty

Pro Univerzitu Hradec Králové, Filozofickou fakultu, Historický ústav, obor Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Termín: 2. 5. 2019

Přednášející: PhDr. Magda Křivanová

Přednáška byla zaměřena na historii a budování areálu Betlém v Hlinsku včetně prohlídky expozičních objektů. Studenti se seznámili se sbírkotvornou činností MPV a prohlédli si depozitář.

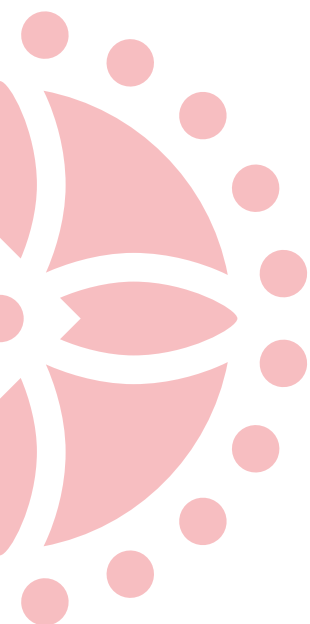
Projektový den mimo školu

Pro ZŠ a MŠ Mořkov, okres Nový Jičín

Termín: 30. 5. 2019

Přednášející: Mgr. Helena Cviklová a Mgr. Lenka Kučerová

Projekt určený pro žáky 9. tříd, zaměřený na seznámení se s významem muzejní práce a s činností odborných pracovníků – etnologů, proběhl formou dopoledního vyučování v prostorách muzea. Žáci se dozvěděli o procesech spjatých se získáváním a evidencí sbírkových předmětů, plnili praktické úkoly, navštívili příruční depozitář textilu s ukázkou historického oděvu, pracovali s pomocí pracovního listu zaměřeného na život v minulosti a návštěvu expozice (obydlí) a technického zázemí muzea.

Lidová strava na Horácku a její prezentace v Muzeu v přírodě Vysočina

Pro Univerzitu třetího věku, Nasavrky

Termín: 4. 6. 2019

Přednášející: PhDr. Ilona Vojancová

Přednáška se zabývala vývojem lidové stravy ve vesnickém prostředí v období od 18. století do počátku 20. století v oblasti Českého Horácka.

Specifika sbírek muzeí v přírodě

Pro Masarykovu univerzitu v Brně, Filozofickou fakultu, Ústav archeologie a muzeologie

Termín: podzimní semestr

Přednášející: Mgr. Lenka Drápalová

Hlavním cílem přednáškového cyklu bylo seznámit posluchače s prostředím muzea v přírodě a jeho specifickými potřebami pro správu a prezentaci sbírkových fondů. Náplň přednášek byla zaměřena na práci se sbírkovými fondy v muzeích v přírodě různého typu ve smyslu srovnání principů selekce, teaurace a prezentace s praktikami uplatňovanými v tzv. „kamenných muzeích“.

UNESCO a ochrana nehmotného kulturního dědictví

Pro Masarykovu univerzitu, Filozofickou fakultu, Ústav evropské etnologie

Termín: 31. 10. a 7. 11. 2019

Přednášející: PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Přednášky byly zaměřené na systém ochrany nemateriálního kulturního dědictví podle Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO a jeho aplikace v České republice. E. Kuminková se podílela rovněž na zadání semestrálních prací, které spočívaly v přípravě návrhu na zápis vybraného prvku do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky, a jejich vyhodnocení.

Inkrustace

Pro Střední odbornou školu Litvínov-Hamr

Termín: 11.–14. 11. 2019

Přednášející: Luděk Dvořák

Tématem podzimního běhu praktické výuky pro studenty oboru umělecký truhlář SOŠ Litvínov-Hamr bylo zvládnutí techniky inkrustace.

Nemateriální kulturní dědictví – jeho ochrana a interpretace

Pro Univerzitu Hradec Králové, Filozofickou fakultu, Katedru pomocných věd historických

Termín: 16. 12. 2019

Přednášející: PhDr. Ilona Vojancová

Přednáška byla věnována způsobům ochrany a podpory tradiční lidové kultury v ČR a možnostem její interpretace v paměťových institucích.

Odborné přednášky

Šindelová krytina na historických objektech, tradice, řemeslné opracování, materiál, povrchová úprava

Odborně metodický den v Českém Krumlově, pro NPÚ

Termín: 10.–11. 10. 2019

Přednášející: Tomáš Dostál

Přednáška představila pozitivní příklad obnovy střešní krytiny na domě chalupníka z Valašské Polanky ve VMP. Obnova probíhala podle původního postupu, který používal vlastník usedlosti – nemajetný chalupník. Účastníci mohli vidět ukázky lokálních výměn šindelů na historických fotografiích i výsledky výzkumů a testování různých typů šindelové krytiny v odlišných podmínkách, které realizuje muzeum ve spolupráci s Akademií věd ČR. Součástí přednášky byl i praktický workshop, v jehož rámci proběhla ukázka tření olejových barev a natírání šindelové krytiny.

■ Studenti SOŠ Litvínov-Hamr s výsledky své práce

SPOLUPRÁCE S JINÝMI INSTITUCEMI

Oborová a odborná sdružení a organizace

Asociace muzeí a galerií

- spolupráce na dlouhodobém projektu s Etnografickou komisí AMG zabývajícím se pojmoslovím etnografických sbírek; vydání slovníku na téma myslivost a lovectví
- uspořádání Konference konzervátorů-restaurátorů ve VMP
- aktivní účast pracovníků NMvP v odborných komisích

Česká národopisná společnost

- aktivní zapojení pracovníků NMvP do činnosti společnosti
- participace na evaluaci nominací do seznamů nemateriálního kulturního dědictví UNESCO v rámci mandátu ČNS jako člena Evaluačního orgánu UNESCO

Český svaz muzeí v přírodě

- spolupráce na odborných a popularizačních aktivitách
- spolupráce na odborné exkurzi *Železnici za muzeí v přírodě*
- administrativní zabezpečení činnosti svazu

Sdružení pro interpretaci místního dědictví (SIMID)

- spolupráce při tvorbě expozic ve VMP
- školení zaměstnanců NMvP v oblasti interpretace

Univerzity a akademická pracoviště

Akademie věd ČR, v. v. i.

- spolupráce s Ústavem teoretické a aplikované Mechaniky AVČR (Centrum excelence Telč) na výzkumném projektu DG16P02M026 *Historické dřevěné konstrukce: typologie, diagnostika a tradiční opracování dřeva*, programu NAKI II
- zapojení VMP do žádosti o grant TAČR Éta Etnologického ústavu *Využití map stabilního katastru v ochranářské a památkářské praxi* jako externí aplikační garant

Masarykova univerzita

- odborné konzultace
- výuka v oblasti ochrany nemateriálního kulturního dědictví (Ústav evropské etnologie) a muzeologie (Ústav archeologie a muzeologie)
- participace na přípravě a realizaci kulatého stolu *Kulturní dědictví mezi nositeli a institucionální zástitou*

Mendelova univerzita

- spolupráce s Lesnickou a dřevařskou fakultou na výzkumném projektu DG16P02M026 *Historické dřevěné konstrukce: typologie, diagnostika a tradiční opracování dřeva*, programu NAKI II

Ostravská univerzita

- vydání a veřejné představení publikace *Valašsko – historie a kultura II. Obživa*

Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta

- výuka pracovníků MPV v oblasti tradiční lidové kultury a ochrany památek lidového stavitelství

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

- realizace výstavy *Radosti* v MPZ spolu s Fakultou umění a designu
- Fakulta životního prostředí – spolupráce při tvorbě bakalářské práce na téma inventarizace ovocných stromů v areálu MPZ dle metodiky *Mapování ovocných stromů starých odrůd v krajině* Ing. Martina Lípy
- v rámci vypracování bakalářské práce zahájila studentka inventarizaci ovocných stromů v areálu MPZ, kterou zpracoval inženýr Lípa

Univerzita Palackého v Olomouci

- odborné praxe pro studenty s pedagogickým zaměřením na úseku muzejní pedagogiky

Univerzita Tomáše Bati

- spolupráce na přípravě projektu *Integrovaný systém řízení rizik v muzeích a galeriích v ČR* řešeného v rámci 3. veřejné soutěže *Programu na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA* Technologické agentury České republiky

Ústav pro studium totalitních režimů

- spolupráce v oblasti výzkumu a popularizace událostí roku 1989 v Rožnově pod Radhoštěm (VMP) včetně edukačního programu pro studenty

Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.

- příprava a realizace programu *Bramborová sobota* v MPV, řešení odborné stránky programu
- spolupráce s VMP v oblasti pěstování tradičních odrůd brambor v návaznosti na smlouvu uzavřenou s německým ústavem Leibniz Institute of Plant Genetics and Crop Plant Research (IPK)

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.

- konzultace v oblasti pěstování a uchování tradičních druhů a odrůd užitkových rostlin ve VMP
- konzultace v oblasti pěstování a uchování tradičních druhů zeleniny s Genovou bankou v Olomouci, realizováno ve VMP

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví

- konzultace v oblasti pěstování a uchování tradičních druhů a odrůd užitkových rostlin ve VMP

Kulturní instituce, ústavy a muzea

Horácké muzeum, Nové město na Moravě

- MPV, konzultace při tvorbě nové národopisné expozice

Městské muzeum a galerie Hlinsko

- spolupráce s MPV v oblasti prezentace lidové kultury Hlinecka
- poskytnutí historické fotodokumentace
- spolupráce v rámci nákupní komise

Multifunkční centrum Hlinsko

- realizace programu *Rozloučení s masopustem* ve spolupráci s MPV

Muzeum loutkářských kultur Chrudim

- spolupráce s MPV v oblasti interpretace tradiční lidové kultury
- příprava společné prezentace

Muzea na území Pardubického kraje

- spolupráce regionálního pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu MPV s muzei v regionu v souvislosti s koordinací identifikace prvků tradiční lidové kultury

Národní památkový ústav

- provedení několika konzervátorských zásahů pracovníky VMP pro Územní odborné pracoviště Ostrava, např. na početném souboru ohořelých torz vybavení dřevěného kostelíka v Gutech nebo dřevěných částech dvou renesančních převětů ze zámku ve Staré Vsi nad Ondřejnicí
- uspořádání několika odborných workshopů s NMvP
- odborná spolupráce při rekonstrukci Libušína a dalších památek ve VMP
- Územní odborné pracoviště Pardubice – památková péče a ochrana dokladů lidového stavitelství

Národní ústav lidové kultury

- spolupráce v oblasti ochrany tradiční lidové kultury a tradičních stavebních technologií
- spolupráce pracovníků NMvP na přípravě a realizaci MFF Strážnice
- spolupráce v rámci Českého svazu muzeí v přírodě

Rembrandt, s. r. o.

- spolupráce s MPZ na výstavě *Václav Nasvětil – Malíř přírody* (27. 4. 2019 – 30. 5. 2019)

SUKUS, z. s.

- spolupráce MPZ na organizaci *Mezinárodního výrobního sympozia*

Technické muzeum v Brně

- uspořádání Konference konzervátorů-restaurátorů ve VMP

Propagace a marketing

Centrála cestovního ruchu Východní Morava (VMP)

Česká televize

Česká tisková kancelář

Český rozhlas

Czech Tourism

Destinační management turistické oblasti Beskydy-Valašsko, o. p. s. (VMP)

Destinační společnost Východní Čechy (MPV)

Chrudimsko-Hlinecko (MPV)

Turistické informační centrum Hlinsko (MPV)

TV Noe (VMP)

TV Polar

Informační centra v regionech a další organizace.

- Jednou z významných oblastí spolupráce s Českou televizí je poskytování prostor muzea pro filmovou tvorbu

Ostatní

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

- CHKO České Středohoří – aktivní účast MPZ na akci v obci Hlinná *Slavnosti pastvin* s aktivitami na téma sklizeň obilí; účast správy CHKO České Středohoří na akci *Podzim na vesnici* v MPZ
- CHKO Žďárské vrchy – péče o původní odrůdy ovocných stromů, péče o krajinu v MPV
- CHKO Železné hory – péče o krajinu v MPV

CK TRYSK

- dlouhodobá spolupráce při organizaci zájmových skupin a realizaci edukačních programů v MPZ

Českomoravská myslivecká jednota

- spolupráce při organizaci *Mysliveckého dne* v MPZ dne 27. 4. 2019

Český svaz ochránců přírody Děčínsko, Stepník, a CEP Horní Nezly

- spolupráce v oblasti zpracování ovoce a organizace akcí (MPZ)

Dětský domov Ústí nad Labem Střekov

- zapojení mládeže do nakládání zelí, moštování ovoce, pečení a her v rámci jednodenní akce *Pára v muzeu*, kterou každoročně pořádá MPZ

Gengel, o. p. s.

- spolupráce v oblasti pěstování a uchování tradičních druhů a odrůd užitkových rostlin ve VMP

Gymnázium K. V. Raise, Hlinsko

- konzultace MPV k projektům studentských prací – odborná pomoc

HEZKÉ DOMY s. r. o.

- tvorba kalendáře žánrových fotografií v rámci aktivit vedoucích k uspokojování kulturních potřeb a účelného trávení volného času osob se zdravotním postižením v areálu MPZ ve spolupráci se zdravotně postiženými klienty a seniory z pobytového zařízení HEZKÉ DOMY s.r.o.

Krajské úřady

- Pardubický kraj – spolupráce v rámci činnosti regionálního pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu MPV, práce ve výborech a komisích
- Zlínský kraj – spolupráce s Odborem kultury a památkové péče při rekonstrukci Libušína a dalších památek spravovaných VMP, práce ve výborech a komisích; poskytování záštit
- Ústecký kraj – spolupráce v rámci činnosti regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu při Regionálním muzeu v Teplicích a předávání ocenění *Zlatý džbánek* za zachování a rozvoj lidových tradic v Ústeckém kraji

Magistrát města Ústí nad Labem

- účast MPZ na akci při příležitosti Dnů evropského dědictví

Město Hlinsko

- spolupráce MPV na prezentaci a podpoře kulturního dědictví regionu
- dokumentace a popularizace masopustních obchůzek na Hlinecku

Město Rožnov pod Radhoštěm

- smlouva o spolupráci s VMP
- vzájemná propagace
- spolupořádání akcí a tvorba výstavy k připomenutí 30 let demokracie a svobody spolu s Městskou knihovnou, T-klub kulturní agenturou a spolkem Fужарé
- účast pracovníků VMP ve výborech a komisích

Ministerstvo kultury ČR

- mnohoúrovňová spolupráce se zřizovatelem
- spolupráce v rámci činnosti regionálního pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu MPV
- členství pracovníků NMvP v odborných a grantových komisích a Národní radě pro tradiční lidovou kulturu
- příprava odborných posudků

Místní akční skupina Hlinecko

- aktivní účast pracovníků MPV v komisích

Národopisný soubor Cholinka

- spolupráce při přípravě a realizaci programů v HMP (např. masopustní průvod maškar)

Obce Hamry, Jeníkov, Studnice, Vortová

- dokumentace a popularizace masopustních obchůzek
- participace na realizaci záchranných opatření vyplývajících ze zápisu statku do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR a Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví UNESCO

Obecní úřad Příkazy

- pomoc obce se sezónní údržbou areálu HMP
- spolupráce s kulturní komisí obce v oblasti koordinace kulturních programů a s obcí při jejich samotné realizaci

Obecní úřad Vysočina

- pomoc se zajištěním některých programů v areálu Veselý Kopec, MPV

SATIVA, a. s., Praha

- pracoviště Keřkov – příprava a realizace programu *Bramborová sobota* v MPV, odborná stránka programu

Svobodná základní škola v Třebušíně

- spolupráce MPZ v oblasti edukačních aktivit pro žáky školy

Valašský muzejní a národopisný spolek

- poskytnutí prostor VMP pro činnost spolku
- příprava přednášek a besed
- dobrovolnická pomoc členů spolku při aktivitách muzea

Zahradnictví Boskovice

- spolupráce v oblasti pěstování a uchování historických odrůd fuchsii

Zemědělská a. s. Vysočina, Dřevíkov

- pomoc MPV se zajištěním některých programů

- Spolupráce s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, *Slavnosti pastvin*

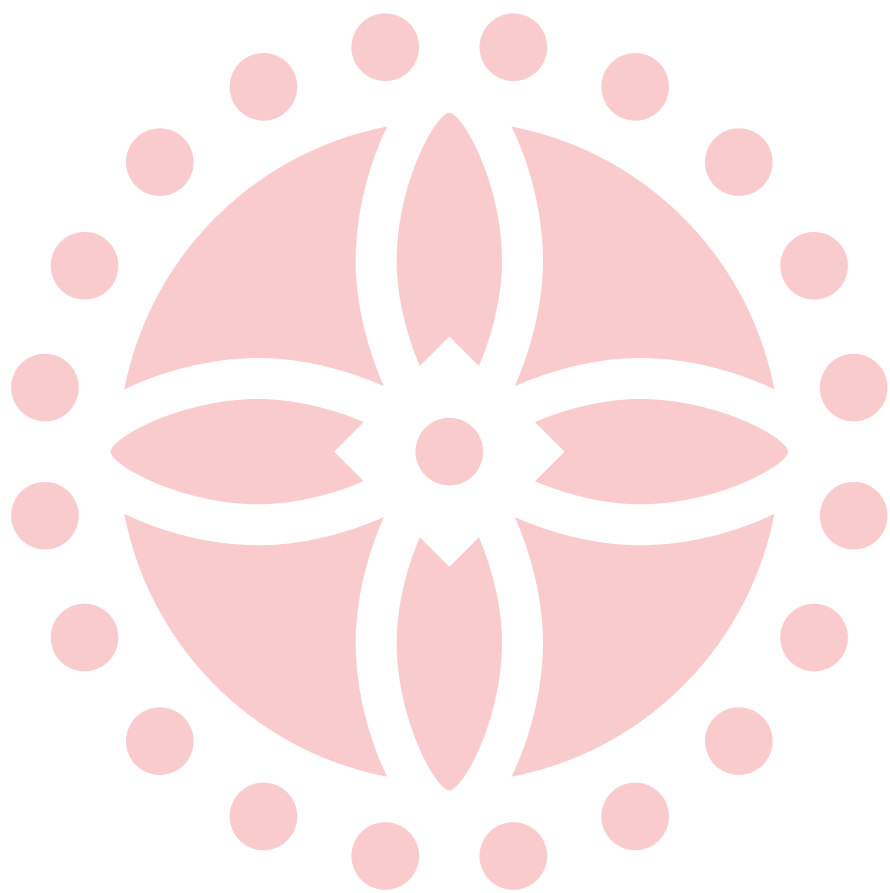
SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČÍM

Slovenské národní muzeum v Martine

- společný projekt *Kulturní dědictví Javorníků a Beskyd* v rámci operačního programu přeshraniční spolupráce *Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika*; realizováno s pobočkou Muzeum slovenskej dediny

The Podkarpackie Region

- podání grantu s názvem *Carpathian Route – exploring, promoting and protecting the richness of the cultural and natural heritage of the Carpathian Region* v rámci programové výzvy z Fondů EHP a Norska. Grant byl začátkem roku 2020 přijat a bude realizován společně s deseti dalšími partnery z karpatského regionu, Rakouska, Norska a Lichtenštejnska.

Společná propagace NMvP

Jednou ze základních aktivit propagace a marketingu NMvP a jeho jednotlivých muzeí bylo **vytvoření zcela nového jednotného vizuálního stylu** muzea včetně nového loga muzea a jeho aplikace na mnoha úrovních od sociálních sítí, označení objektů muzeí, nových propagačních materiálů, vstupenek až po další prvky externí propagace muzea.

- Nový vizuální styl NMvP byl představen na jaře během tiskových konferencí

Pro Národní muzeum v přírodě byly vytvořeny **nové webové stránky** www.nmvp.cz, které informují o veškerých aktivitách jednotlivých muzeí, jejich expozicích, programech i odborné činnosti.

Nově byl zřízen také **facebookový profil NMvP**, na kterém jsou zveřejňovány aktuality vyplývající z činnosti jednotlivých muzeí, nová pravidelná rubrika *Víte, že...* i fotografie z běžného „života“ v muzeích.

NMvP a především pořady jednotlivých muzeí byly dále **prezentovány na jiných webech** (např. www.kudyznudy.cz; www.akce.cz; www.kampocesku.cz; www.roznov.cz apod.).

V rámci **tištěných materiálů** vydalo NMvP nový komiks o svých jednotlivých muzeích, který je určen primárně dětem a rodinám s dětmi, a také nové propagační materiály. Vše již podle nového vizuálního stylu.

Jednotlivá muzea se také pod hlavičkou NMvP představila na **veletrzích cestovního ruchu** Regiontour v Brně a Holiday World v Praze a také na **Dni otevřených dveří** Ministerstva kultury ČR v Praze.

- Stánek NMvP na Dni otevřených dveří MKČR

Realizovány byly předsezonní **tiskové konference** o připravovaných aktivitách NMvP v Praze, Rožnově a Hlinsku. V průběhu roku byly pravidelně vydávány **tiskové zprávy** o činnosti a programech muzeí, byly zveřejňovány **pozvánky na akce** a **PR články** k dění v jednotlivých muzeích. Dále byly průběžně realizovány **reportáže a rozhovory** v tištěných médiích (noviny, časopisy), v TV lokálních i celoplošných a v komerčních rádiích, Českém rozhlase a jeho jednotlivých stanicích. Podobně jako NMvP jako celek se také jeho jednotlivá muzea samostatně představovala v regionálně příslušných tištěných médiích, televizích a rádiích či Českém rozhlase.

V polovině roku 2019 bylo obsazeno nově vzniklé pracovní místo **referenta pro PR a marketing** NMvP.

Jednotlivá muzea se samostatně prezentovala na vlastních profilech na sociálních sítích, tedy především na svých facebookových profilech, a také aktivně vstupovala prostřednictvím edičního systému do plnění obsahu oficiálního webu www.nmvp.cz.

Na sociálních sítích i webu muzeí byly zveřejňovány informace o dění v muzeu, o chystaných akcích, pozvánky na komentované prohlídky, odkazy na články, videa apod. Muzea dále propagovala všechny své programy standardní cestou (plakáty, letáky, tištěné pozvánky, audio pozvánky apod.).

■ Se společnou propagací NMvP začalo hned na začátku roku

Hanácké muzeum v přírodě

Výjimečnou aktivitou pro propagaci Hanáckého muzea v přírodě byla prezentace muzea na výstavišti Flo-ra Olomouc.

V roce 2019 se v HMP natáčely pořady z cyklu *Toulavá kamera* a *Draci v hrnci*.

Muzeum v přírodě Vysočina

V rámci spolupráce s Českou televizí byly v MPV realizovány pořady *Co naše babičky uměly a na co jsme zapomněli*; reportáže z programů *Masopust na Veselém Kopci*, *Rozloučení s masopustem – Betlém Hlinsko*, *Velikonoce na Veselém Kopci* a *Vánoce na Veselém Kopci*. Intenzivní spolupráce probíhala také s Českým rozhlasem Pardubice a *Radiožurnál* – rozhovory o programech (*Masopust*, *Velikonoce*, *Vánoce*) a reportáže o muzeu jako takovém.

PR články pak byly realizovány v časopisech *KAM po Česku*, *lifestylových časopisech Vlasta*, *Chvilka pro tebe*, *Grand magazin* a další.

Akcí zvláštního významu v propagační činnosti muzea bylo natáčení vánoční pohádky režiséra Karla Janáka *Princezna a půl království*.

Muzeum v přírodě Zubrnice

Výjimečnou aktivitou MPZ byla účast na akci v obci *Hlinná Slavnosti pastvin 2019*. Organizátor Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, správa CHKO České středohoří připravil pro návštěvníky stezku s několika stanovišti. Jedním ze zastavení byl stánek MPZ s připravenými úkoly, které přibližovaly

historii zpracování obilovin. Návštěvníci se tak mohli seznámit s jednotlivými druhy obilí, s vybraným drobným nářadím jako je cep, sečka nebo srp na posečení obilí. Vyzkoušeli si také výrobu provazů určených pro provoz zemědělské usedlosti, tedy aktivity, kterými muzeum každoročně ožívá při akci *Podzim na vesnici*.

V roce 2019 vznikl v areálu muzea kalendář žánrových fotografií. Ten je výstupem snahy o spoluvytváření prostor pro uspokojování kulturních potřeb a účelné trávení volného času osob se zdravotním postižením. Kalendář vznikl ve spolupráci se zdravotně postiženými klienty a seniory z pobytového zařízení HEZKÉ DOMY s.r.o.

Valašské muzeum v přírodě

Hlavním úkolem Oddělení propagace VMP v roce 2019 bylo zajištění **zhotovení nového loga NMvP**, jeho **grafického manuálu** a následná propagace nové značky. Již na veletrzích Regiontour v Brně a Holiday World v Praze byly představeny první společné propagační materiály NMvP. Do oběhu byly postupně zavedeny nové tiskoviny a byla koordinována grafická výroba nových vstupenek, vizitek apod. VMP dále koordinovalo a připravovalo realizaci **nových webových stránek www.nmvp.cz**.

Oddělení propagace VMP zajišťovalo **grafické a jiné propagační výstupy** týkající se pořadů *Valašského roku 2019*, výchovně-vzdělávacích pořadů a výstav VMP. Realizována byla i řada dalších propagačních výstupů, jako jsou rollupy, letáky, vizitky, čestné vstupenky, pozvánky, plakáty na akce, měsíční plakáty, informační cedule do expozic, kalendář na rok 2020, venkovní bannery k pořadům *Valašského roku*, náplň

pro vitríny v Dřevěném městečku, výroba kulis a rekvizit pro muzejní programy apod. Propagační materiály byly dále distribuovány do informačních center Zlínského a Moravskoslezského kraje. Zvláštní pozornost byla věnována propagaci Mezinárodního folklorního festivalu Rožnovské slavnosti.

Důležitou součástí činnosti oddělení bylo **zadávání inzercí a reklamních kampaní** k propagaci muzea a jeho pořadů v médiích. Probíhala spolupráce s ČTK Zlín, ČR Zlín, ČR Radiožurnál, TV Noe, Českou televizi, TV Polar, Czech Tourism, Centrálou cestovního ruchu Východní Morava aj.

K další činnosti patřila spolupráce s podnikatelskými subjekty v **programu REGIONPARTNER**, oslovení sponzorů k tisku celoročního programu NMvP 2020. Oddělení se věnovalo rozesílání informací o edukačních pořadech školám, aktualizacím databází médií, cestovních kancelářích, časopisů, informačních center, škol v Jihomoravském, Zlínském a Moravskoslezském kraji, medializaci odborných konferencí, realizaci workshopů pro externí subjekty nebo účasti na veletrzích a prezentacích – mimo veletrhy cestovního ruchu to byla např. akce *Otevřené ministerstvo*, kterou uskutečnilo MKČR 28. 9. 2019.

The screenshot shows the website for the National Museum in Nature (Národní muzeum v přírodě). The header includes the logo and navigation links: AKCE, O NÁS, METODICKÉ CENTRUM, PRO MÉDIA, KONTAKT. The main heading reads "Objevte a poznejte jedinečná muzea v přírodě". Below this is a grid of four museum cards:

- Hanácké muzeum v přírodě**: Dnes otevřeno 1 okruh. Description: Vklíněno mezi úrodnými lány, muzeum v Příkazích je jedinečným dokladem hliněného stavitelství na Hané i vztahu člověka k půdě a k přírodě – živitelce a dárkyni života.
- Muzeum v přírodě Vysočina**: Dnes otevřeno 3 okruhy. Description: Malebná krajina, zajímavé stavby a pořady vybízejí k návštěvě muzea v přírodě Vysočina s expozicí na Veselém Kopci a v památkové rezervaci Betlém Hlinsko.
- Muzeum v přírodě Zubrnice**: Dnes otevřeno 2 okruhy. Description: Jediné muzeum v přírodě na severu Čech přibližuje bydlení, kulturu a sepětí původních obyvatel s krajinou v bývalých Sudetech i jejich poválečnou proměnu.
- Valašské muzeum v přírodě**: Dnes otevřeno 3 okruhy. Description: Celoročně ožívá tancem, zpěvem, zvyky, obřady, řemesly i každodenní prací – živé muzeum v klínu hor vyzývá k setkání s jejich obyvateli v každodennosti i ve svátečních okamžicích.

Each card includes a "Přejít na web muzea" button with a right arrow.

NÁVŠTĚVNOST

Rok 2019 byl první, kdy mohlo NMvP sledovat vývoj společné návštěvnosti, prozatím tedy neexistuje srovnání mimo data Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a Národního památkového ústavu. **Za celý rok navštívilo NMvP téměř půl milionů návštěvníků.**

Nejnavštěvovanějším muzeem bylo VMP, které je zároveň nejrozsáhlejší organizační složkou a všechny jeho části jsou otevřené téměř celoročně, byť v různých režimech. Počet návštěvníků VMP vzrostl meziročně o více než deset tisíc osob, což jsou necelé 3 %, a křivka návštěvnosti muzea tak již několik let stále stoupá. Návštěvnost dalších OS se odvíjela především od jejich velikosti. Ta má druhotně vliv také na mož-

nosti propagace, marketingu a především rozsahu realizovaných akcí, které patří mezi důležité faktory ovlivňující návštěvnost.

Největší nárůst počtu návštěvníků zaznamenalo MPV, a to přes osmnáct tisíc, tedy rekordních 25 %, oproti roku 2018. Naopak **návštěvnost MPZ** o více než tři tisíce osob **klesla** (přibližně 16 %) vlivem nepříznivého počasí, které provázelo většinu akcí muzea, a nutnosti zrušit část edukačních programů z důvodu personálních změn v organizaci. Také **počet návštěvníků HMP vzrostl** oproti roku 2018 o celých 20 %, což dokládá pozitivní rozvoj nejmenší složky NMvP.

■ Návštěvnost ve většině složek NMvP v roce 2019 rostla

Vývoj návštěvnosti 2016–2019 (počet osob)¹

Rok	VMP	MPV	MPZ	HMP
2019	364 140	93 003	18 523	4 372
2018	354 000	74 325	21 978	3 491
2017	302 000	81 613	20 207	5 337
2016	315 626	74 317	19 727	5 613

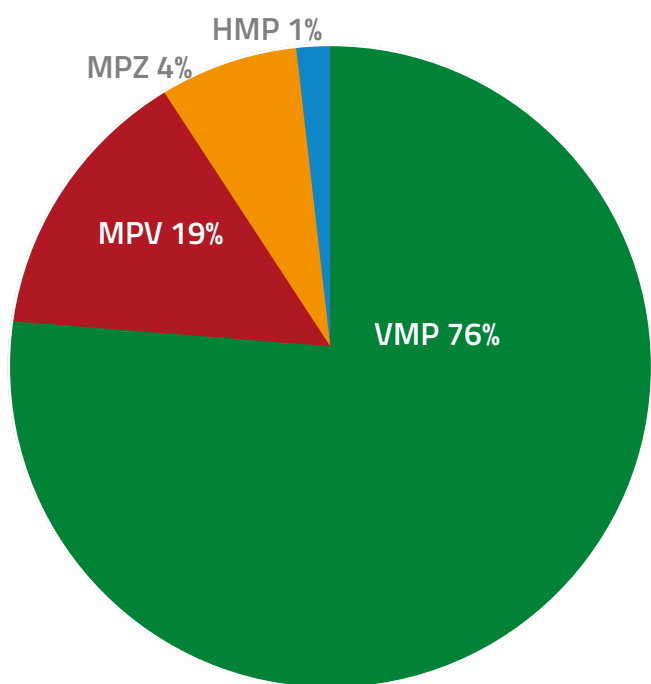
¹ Data za léta 2016–2018 jsou převzata z Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a Národního památkového ústavu.

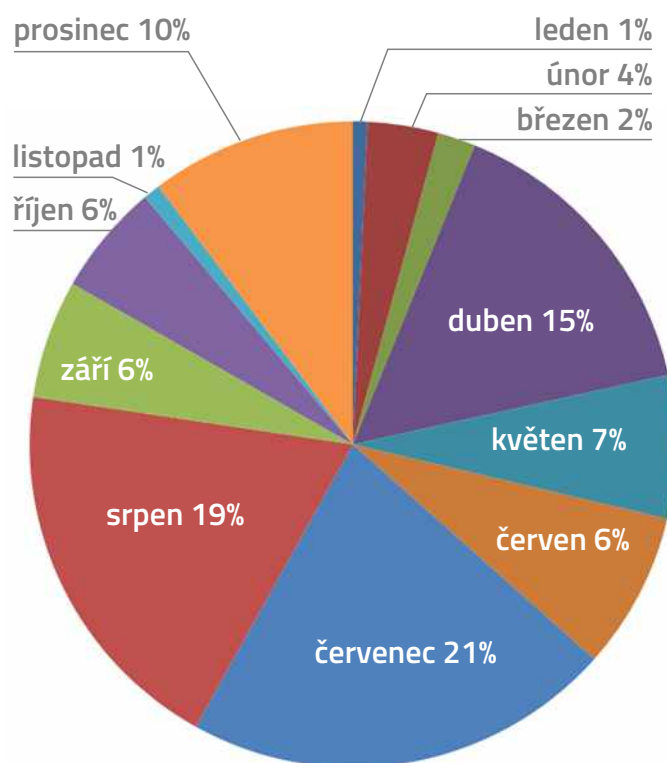
Vývoj návštěvnosti v roce 2019 podle měsíců (počet osob)

Měsíc	VMP	MPV	MPZ	HMP	Celkem
Leden	3 268	188	0	0	3 456
Únor	13 572	3 446	0	0	17 018
Březen	8 141	160	414	377	9 092
Duben	48 362	22 073	3 008	400	73 843
Květen	23 664	7 933	2 479	317	34 393
Červen	30 128	5 662	1 376	600	37 766
Červenec	82 620	17 892	1 894	829	103 235
Srpen	78 365	11 554	1 344	1 269	92 532
Září	23 000	4 182	741	580	28 503
Říjen	19 522	4 729	2 554	0	26 805
Listopad	3 456	360	252	0	4 068
Prosinec	30 042	14 824	4 461	0	49 327
Celkem	364 140	93 003	18 523	4 372	480 038

Podíl jednotlivých muzeí na návštěvnosti NMvP v roce 2019

Rozvrstvení návštěvnosti NMvP v roce 2019 podle měsíců

NMvP systematicky usiluje o získávání finančních zdrojů z dotačních programů různých poskytovatelů. Vedle institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace, která je uvedena v oddílu *Věda a výzkum*, se jedná především o zdroje Ministerstva kultury ČR, projektů evropských fondů přeshraniční spolupráce, fondů EHP a Norska a programů zaměřených na podporu vědy a výzkumu (NAKI, TAČR apod.).

NMvP podalo v roce 2019 tyto žádosti o rozsáhlé granty:

Fondy EHP a Norska

Carpathian Route – exploring, promoting and protecting the richness of the cultural and natural heritage of the Carpathian Region

- NMvP figuruje jako partner – příjemce
- Jedná se o společný projekt s deseti dalšími partnery karpatského regionu zaměřený na inventarizaci karpatského kulturního dědictví a přenos know-how v oblasti ochrany, uchování a propagace kulturního dědictví
- projekt byl schválen a bude podpořen

Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě

- NMvP je hlavním příjemcem finanční podpory
- záměrem projektu je zvýšení ochrany jedinečného sbírkového fondu NMvP a rozvoj bezpečnostního systému muzea zejména s ohledem na ochranu sbírek jeho největší OS – VMP, a to především v oblasti prevence vzniku požáru, krádeží, vandalismu, terorismu a ostatních nezákonných činností

Integrovaný regionální operační program

Oprava šindelové krytiny na objektech Valašského muzea

- žádost byla podána prostřednictvím Místní akční skupiny Rožnovsko
- cílem projektu je výměna částí šindelové krytiny včetně nových nátěrů na sedmi objektech, kde je krytina značně dožilá, poškozená hnilobou

NAKI II

Péče o objekty dřevěné architektury českých muzeí v přírodě

- NMvP jako hlavní partner, ve spolupráci s Mendelovou univerzitou v Brně a Ústavem teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, v. v. i.
- cílem projektu je zpracovat standardy pro základní péči o dřevěné historické objekty v muzeích v přírodě v ČR za účelem zefektivnění preventivní péče o rozsáhlý fond historického dřevěného stavitelství v naší zemi a definovat smysluplné a citlivé přístupy v případě potřeby zásahů do dřevěných konstrukcí
- projekt nebyl schválen k financování z důvodu chyby ve zpracování finanční části

TAČR Éta

Využití map stabilního katastru v ochranářské a památkářské praxi

- NMvP jako externí aplikační garant
- projekt s Etnologickým ústavem AV ČR, v. v. i., jehož cílem je posoudit věrohodnost map stabilního katastru jako klíčového pramene k poznání podoby krajiny na počátku 19. st. a poskytnout ochranářům a památkářům návod k jejich využití při obnově krajinných prvků, ochraně krajinného rázu a při územním plánování

Integrovaný systém řízení rizik v muzeích a galeriích v ČR

- NMvP jako externí aplikační garant
- projekt s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně a Vysokým učením technickým v Brně usiluje o vytvoření integrovaného systému řízení rizik v muzeích a galeriích v ČR; hlavním výsledkem projektu bude certifikovaná metodika schválená příslušným orgánem státní správy

V roce 2019 NMvP čerpalo finanční podporu z následujících programů v podobě těchto projektů:

Název programu: **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova**

Název projektu: **Poskytování plateb pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními**

Doba řešení: 15. 5. 2019 – 30. 9. 2019

Výše dotace: 291 014,- Kč

Cílem projektu je podpora způsobu využití zemědělské půdy, která je v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí a krajiny, podpora zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržby krajiny.

Název programu: **Investiční záměr**

Název projektu: **VMP, Frenštát pod Radhoštěm, depozitář – rekonstrukce nákladních výtahů**

Poskytovatel: MKČR

Doba řešení: únor–listopad 2019

Celkové náklady: 2 819 312,- Kč

Výše dotace: 2 786 158,- Kč

Více viz kapitola *Investiční činnost*.

Název programu: **Investiční záměr**

Název projektu: **VMP, Maměnka – obnova původního barevného řešení fasády**

Poskytovatel: MKČR

Doba řešení: červenec 2018 – prosinec 2019

Celkové náklady: 5 970 542,30,- Kč

Výše dotace: 5 764 954,80,- Kč

Více viz kapitola *Investiční činnost*.

Název programu: **Investiční záměr**

Název projektu: **VMP, Rožnov pod Radhoštěm, Areál Pustevny, Libušín – obnova objektu po požáru**

Poskytovatel: MKČR

Doba řešení: 2019

Celkové náklady: 41 783 953,62 Kč

Výše dotace: 26 194 968,45 Kč

Více viz kapitola *Investiční činnost*.

Název programu: **Investiční záměr**

Název projektu: **Technologie netoxické likvidace dřevokazného hmyzu zvýšenou teplotou – pořízení nové technologie termoboxu**

Poskytovatel: MKČR

Doba řešení: únor – prosinec/2019

Celkové náklady: 970 000,- Kč

Výše dotace: 950 000,- Kč

Prostřednictvím této nové technologie byla zajištěna funkčnost a dlouhodobá udržitelnost termoboxu coby efektivní a současně šetrné a netoxické metody likvidace dřevokazného hmyzu. Zprovozněním zařízení byla významně zlepšena ochrana sbírky NMvP, byla zavedena ekologická a nízkouhlíková technologie, která je unikátní i nejvyšší letální účinností vůči škůdcům. Ošetření je rovněž velmi levné a lze jej bez rizika pro sbírkové předměty snadno opakovat. Technologie nepředstavuje hygienická a bezpečnostní rizika pro personál – restaurátory, kurátory, ani návštěvníky. Výsledek odpovídá schválenému investičnímu záměru.

Název programu: **Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika 2014-2020**

Název projektu: **Kultúrne dedičstvo Javorníkov a Beskýd**

Partner projektu: Slovenské národné múzeum v Martine

Doba řešení: 28. 10. 2016 – 30. 10. 2019

Celkové náklady: 220 6730,61 EUR

Výše dotace: 187 572,57 EUR (85%)

Finanční čerpání za rok 2019: 135 707,51 EUR²

Hlavním cílem projektu bylo zlepšení stavu kulturního dědictví a rozvoj společných postupů zachování tradiční lidové architektury přeshraničních oblastí Javorníků a Beskýd. V průběhu roku 2019 byly dokončeny rekonstrukce objektů VMP, konkrétně výměny některých prvků u stodoly fojtství z Lidečka a odvodnění objektu, rekonstrukce Polčákovy chalupy z Prlova a domu chalupníka z Valašské Polanky. Uskutečnily se také dva workshopy pořádané vedoucím partnerem projektu zaměřené na tesařské techniky a na realizaci střešních krytin s použitím šindele a slámy a konference *Kulturní management a propagace v muzeích* uspořádaná VMP. Projekt byl ukončen závěrečnou konferencí.

Rekonstrukce Polčákovy chalupy z Prlova v rámci projektu INTERREG

² V letech 2016–2019 byly realizovány činnosti v celkové výši 229 057,34 EUR. Z této částky byly VMP proplaceny výdaje pouze za 1. monitorovací období (do konce roku 2018) ve výši 29 079,33 EUR.

Název programu: **ISO/A – Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví**

Název projektu: **Rekonstrukce zastaralého zabezpečovacího systému PZTS/ATS objektu Panská sýpka (z Prostřední Suché) v areálu DM**

Poskytovatel: MKČR

Doba řešení: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2019

Celkové náklady: 665 105,54,- Kč

Výše dotace: 665 105,54,- Kč

V rámci projektu byly zrekonstruovány PZTS/ATS v objektu Panská sýpka v Dřevěném městečku včetně kabelů, prostorových čidel, požárních hlásičů, požární ústředny a přenosového zařízení. Pořízené technické zařízení je plně funkční a je využíváno.

Název programu: **ISO/D-a – Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví**

Název projektu: **Nákup generátoru dusíku**

Poskytovatel: MKČR

Doba řešení: listopad–prosinec 2019

Celkové náklady: 447 939,- Kč

Výše dotace: 403 000,- Kč

V roce 2019 byl pořízen generátor dusíku HPN2-5000 C-E. Cílem této investice bylo zefektivnění provozu bez-kyslíkového boxu na ošetřování sbírkových předmětů z organických i anorganických materiálů. Tento nový zdroj dusíku nahradil doposud využívaný minitank určený k přepravě a dočasnému uskladnění hluboce zchlazeného kapalného dusíku. Provoz generátoru dusíku je oproti minitanku efektivnější a plně odpovídá potřebám konzervátorsko-restaurátorského pracoviště.

Název programu: **Podpora tradiční lidové kultury**

Název projektu: **Obyčej vodění jidáše očima dětí**

Poskytovatel: MKČR

Doba řešení: 2017–2019

Celkové náklady: 30 024,- Kč

Výše dotace: 30 000,- Kč

Obyčej *vodění jidáše* je zapsán v Seznamu nemateriálních statků tradiční a lidové kultury ČR, z čehož vyplývá pro pracoviště MPV povinnost jeho dokumentace a redokumentace. Tříletý výzkum se zabýval historií obyčeje, především však jeho současností a vnímáním důležitosti jeho zachování mezi jeho současnými nositeli.

Název programu: **Podpora tradiční lidové kultury**

Název projektu: **Speciální programy pro děti a rodiny s dětmi**

Poskytovatel: MKČR

Doba řešení: 2019

Celkové náklady: 45 966,- Kč

Výše dotace: 45 000,- Kč

MPV jako regionální pověřené pracoviště má za povinnost interpretovat tradiční lidovou kulturu veřejnosti, především mládeži. Ve svých expozičních celcích tak připravuje pravidelně programy určené dětem a rodinám s dětmi.

Název programu:	Podpora tradiční lidové kultury
Název projektu:	Výzkum masopustních obchůzek na Hlinecku
Poskytovatel:	MKČR
Doba řešení:	průběžně v rámci prováděného sledování
Celkové náklady:	22 016,- Kč
Výše dotace:	22 000,- Kč

Vesnické masopustní obchůzky a masky z Hlinecka jsou od roku 2010 zapsané na Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví UNESCO. V souvislosti s naplňováním záchovných opatření, k nimž se ČR zápisem zavázala, vyplývá pro pracoviště MPV povinnost tento obyčej průběžně dokumentovat.

PROFILOVÉ ÚKOLY

MKČR každoročně stanovuje řediteli organizace tzv. profilové úkoly. Jedná se o nejdůležitější úkoly, které se vztahují k rozvoji oblasti muzejnictví v ČR jako celku i činnosti samotného muzea. Na jejich plnění se podílejí všechny útvary muzea dle zaměření úkolů. Všechny úkoly v roce 2019 řešilo generální ředitelství NMvP a VMP.

Profilový úkol č. 1

Zajistit přípravu realizace kulturních aktivit spojených se splněním zvláště významného úkolu 30 let demokracie a svobody podle usnesení vlády č. 399/2018 včetně akcí spojených se zajištěním oslav 20 let členství ČR v NATO a 15 let členství v EU, a to zejména edukační program pro školy lidé, kteří byli přímo u toho, besedu pro veřejnost, výstavu v ulicích města a vzpomínkový koncert k výročí ve VMP.

Tento úkol řešilo VMP. Základem jeho splnění byl celoroční archivní a terénní výzkum. Ve spolupráci s Městskou knihovnou, T-klub kulturní agenturou, spolkem Fugaré, z. s. a Ústavem pro studium totalitních režimů připravilo a uskutečnilo tyto akce:

31.10. **Třicet let v sametu** – edukační program pro školy

6. 11. **Rožnov 1989 v materiálech StB** – přednáška historika Matouše Turzy

17. 11. **17. listopad!** (happening spolu s příspěvkovými organizacemi města)

říjen 2019 – únor 2020 **Rožnov 89** – výstava v ulicích města

Více viz <http://roznov89.knir.cz/>

Profilový úkol č. 2

Předložit zprávu o možnostech organizace spolupracovat s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových při ukládání uměleckých předmětů spadajících pod režim zákona č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věci v trestním řízení a o změně některých zákonů

Byla vypracována souhrnná zpráva za NMvP, která se zabývala možnostmi skladování uměleckých předmětů, zajištění jejich řádného zabezpečení, ochrany proti znehodnocení, zejména před jejich poškozením, zničením, ztrátou, odcizením nebo zneužitím a uchování jejich hodnoty.

Profilový úkol č. 3

V souladu se sbírkotvornou koncepcí organizace předložit podkladový materiál pro soubornou analýzu zájmu o konkrétní typy předmětů z odumrtí pro sbírky muzejní povahy příspěvkových organizací

Byla předložena souhrnná zpráva za NMvP, v níž byly specifikovány nejen typy sbírkových předmětů, o které mají jednotlivé OS zájem, ale také konkrétní artefakty, a to s ohledem na sbírkovou oblast každého z muzeí.

Profilový úkol č. 4:

Předložit zprávu o naplňování koncepčních cílů *Koncepce rozvoje muzejnictví na léta 2015–2020* za organizaci za rok 2018

Zpráva o naplňování koncepčních cílů *Koncepce rozvoje muzejnictví na léta 2015–2020* byla odeslána ředitelce Odboru muzeí a galerií v březnu 2019. Věnovala se jak naplňování celkových úkolů v oblasti muzejnictví, tak analýze rozvoje oblasti muzeí v přírodě a konkrétním akcím VMP navázaným na cíle a úkoly koncepce.

Profilový úkol č. 5:

Zpracovat předběžné náměty pro novou koncepci rozvoje muzejnictví v ČR na léta 2021–2026, a to jak z hlediska komplexní problematiky oboru muzejnictví, tak zejména s přihlédnutím k potřebám řízené příspěvkové organizace

Předložené náměty se zabývaly především rozvojem oblasti muzeí v přírodě a řešení dlouhodobých oborových problémů. Dále to byly např. spolupráce s akademickou sférou, mezioborový výzkum, tvorba dotačních titulů pro transfery památek lidového stavitelství, marketingové strategie nebo rozvoj dobrovolnictví v tomto specifickém segmentu muzejnictví.

Profilový úkol č. 6:

Zpráva o vztahu příspěvkové organizace a jejich donátorů na léta 2016–2018, a to jak jsou aplikovány zásady Profesního etického kodexu Mezinárodní rady muzeí (ICOM) na tuto sféru působení muzea

NMvP předložilo zprávu, která se věnovala oblasti přijímání darů a vyřazování darů ze sbírek dle zákona 122/2000 Sb. a jeho prováděcích předpisů a oblasti veřejných sbírek dle zákona 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách, včetně naplňování zásad Profesního etického kodexu ICOM. Součástí zpracování profilového úkolu byl obsáhlý dotazník o problematice donátorských a mecenášských aktivit, darů sbírkových předmětů a darů finančních.

Profilový úkol č. 7:

Podle možností organizace zkvalitnit a dále rozšířit služby poskytované veřejnosti, a to zejména s ohledem na spektrum nabízených edukačních aktivit pro školní mládež a snižování bariér po ekonomicky a sociálně vyloučených skupin obyvatel

NMvP realizovalo řadu aktivit v této oblasti, mezi které se řadila tvorba nových webových stránek, zkvalitnění a zpřehlednění poskytovaných informací návštěvníkům, spuštění jednotného vstupenkového systému na bázi programu Colloseum, zahájení revize způsobů interpretace a prezentace v areálech VMP, spolupráce s návštěvníky na plánování a realizaci inovací s ohledem na jejich očekávání a potřeby, vytvoření nových produktů pro návštěvníky, zacílení vybraných aktivit na děti. Všechny inovace proběhly s ohledem na podporu edukačních aktivit a ekonomicky slabších a sociálně vyloučených skupin.

Profilový úkol č. 8:

Zajištění prezentace organizace v rámci společného stánku MKČR na veletrzích GO/Regiontour v Brně ve dnech 17.–20. 1. 2019 a HOLIDAY WORLD/PAMÁTKY – MUZEA–ŘEMESLA v Praze ve dnech 21.–24. 2. 2019

Ve dnech 17.–20. 1. 2019 byla zajištěna prezentace NMvP na veletrhu GO/Regiontour 2019 v Brně a ve dnech 21.–24. 2. 2019 se NMvP představilo na veletrhu Holiday World/Památky–Muzea–Řemesla 2019 v rámci výstavní plochy stánku MKČR. Během čtyř dnů zaměstnanci muzea informovali návštěvníky veletrhu o programové nabídce a expozicích HMP, MPV, MPZ a VMP. Návštěvníci měli k dispozici nově vydané společné propagační materiály všech čtyř muzeí.

Profilový úkol č. 9:

Zajistit program k připomenutí 40. výročí *Rožnovských slavností* v areálu Dřevěného městečka

Během čtyř festivalových dnů 4. až 7. července 2019 se ve třiceti programech představilo na osm set účinkujících z České republiky, Slovenska, Maďarska, Bosny a Hercegoviny, Ukrajiny a Mexika. V rámci jubilejního ročníku *Rožnovských slavností* byly představeny dva fenomény zapsané do Reprezentativního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO. Mexický soubor Monarca de Mexico s tanečnický představitel hudební styl *Mariachi*. Druhým představeným fenoménem byl modrotisk. Historii Rožnovských slavností zdokumentovala výstava *Od Valašského roku k Rožnovským slavnostem*, instalovaná od 4. 7. do 30. 9. 2019 na ohrazení komorního amfiteátru v Dřevěném městečku. Výročí mezinárodního folklorního festivalu bylo reflektováno také v samostatném večerním pořadu *Ozvěny slavností*.

Profilový úkol č. 10:

Zajistit vypracování libreta a scénáře (interpretační plán) k výstavě o obnově národní kulturní památky Libušín

V návaznosti na dokončení obnovy Libušína na Pustevnách v roce 2020 bude otevřena výstava s názvem *Libušín znovuzrozený*. Libreto a scénář k výstavě zpracoval Ing. Ladislav Ptáček a rozčlenil jej do několika částí: *Hoří* – zde bude prezentován zásah požárních jednotek a likvidace požářiště; *Vybereme* – prezentuje odezvu veřejnosti na vyhlášení veřejné sbírky na obnovu památky; *Připravíme* – průběh přípravy obnovy; *Postavíme* – zachycuje průběh realizace obnovy a spolupráce všech organizací. Realizace obnovy Libušína je společné dílo, které by se bez spolupráce VMP, MKČR, dárců a všech zúčastněných organizací nikdy v takové míře nepodařilo. Proto si zaslouží být v plné míře prezentováno veřejnosti formou dlouhodobé výstavy.

Základní personální údaje

	2018 ³	2019
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců	121	153
Fyzický stav k 31. daného roku	124	152
Průměrný hrubý měsíční plat	27 983	29 705

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věková skupina	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0
21 – 30 let	4	4	8	5
31 – 40 let	11	8	19	13
41 – 50 let	15	19	34	22
51 – 60 let	25	27	52	34
60 let a více	23	16	39	26
celkem	78	74	152	100
%	51	49	100	X

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
základní	4	3	7	5
vyučen	26	8	34	22
úplné střední	2	4	6	4
úplné střední odborné	24	34	58	38
vyšší odborné	2	4	6	4
vysokoškolské	17	24	41	27
celkem	75	77	152	100

³ Údaje v roce 2018 jsou pouze za VMP, před vytvořením NMvP

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních poměrů zaměstnanců

	počet
nástupy	62
odchody	55

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

Doba trvání	počet	%
do 5 let	55	36
do 10 let	27	18
do 15 let	25	16
do 20 let	24	16
nad 20 let	21	14
celkem	152	100

Hospodaření organizace

Údaje o majetku, s nímž NMvP hospodaří

Výše majetku – stálých aktiv	600 706 084,- Kč
Z toho hodnota staveb (účet 021)	366 745 389,- Kč
Výše opravěk k 31. 12. 2019	189 620 063,- Kč

Údaje o rozpočtu

	částka
Příspěvek na provoz dle schváleného rozpočtu na rok 2019	70 033 258,- Kč
Zvýšený příspěvek na provoz úpravami rozpočtu zřizovatelem	87 203 529,- Kč
z toho Investiční prostředky	30 633 564,31,- Kč

V průběhu roku 2019 bylo provedeno 22 rozpočtových úprav, z toho 8 rozpočtových úprav na provoz představovalo částku **17 170 271,- Kč**. Jednalo se o:

- prostředky na platy a OON ve výši 14 371 369,- Kč
- kompenzaci nákladů tří připojených muzeí – 2 001 902,- Kč
- převod prostředků na realizaci projektů kulturních aktivit připojených tří muzeí – 97 000,- Kč
- opravu střechy objektů v MPZ – 700 000,- Kč.

Kromě výše uvedených úprav rozpočtu na provoz jsme obdrželi:

- a) **individuální a systémové dotace na financování programů a akcí**, a to 8 rozpočtových úprav neinvestičních ve výši **21 080 100,83 Kč** a 9 rozpočtových úprav investičních ve výši **30 633 563,31 Kč**:

Účelové prostředky neinvestiční – celkem 21 080 100,83 Kč, z toho:

- neinvestiční dotace – 4 úpravy, 17 164 224,33 Kč – obnova Libušína
- neinvestiční dotace – 3 úpravy, 3 820 876,50 Kč – obnova fasády Maměnky
- neinvestiční dotace – 95 000,- Kč – ISO/B, služby

Účelové prostředky investiční – celkem 30 633 563,31 Kč, z toho:

- investiční dotace 3 060 000,- Kč – Rekonstrukce výtahů v depozitáři ve Frenštátě p./R.
- investiční dotace 950 000,- Kč – Nová technologie termoboxu
- investiční dotace 25 483 563,31 Kč (4 úpravy) – Areál Pustevny, Libušín, obnova objektu po požáru
- investiční dotace 680 000,- Kč – ISO/A – zabezpečení objektů – rekonstrukce PZTS/ATS
- investiční dotace 57 000,- Kč – ISO/B – grafická stanice LCD s monitorem včetně doplňků
- investiční dotace 403 000,- Kč – ISO/D – generátor dusíku

- b) **dotace na základě §14 odst. 2 zák. č. 218/2000 Sb. a zvláštního zákona na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace** – 1 rozpočtová úprava ve výši **254 000,- Kč** na projekt *Uchování kulturního dědictví v muzeích v přírodě s ohledem na maximální zachování autenticity a s reflexí aktuálních trendů a technologií.*

Přehled o nákladech a výnosech k 31. 12. 2019 - výnosy

Název položky	účet	schválený rozpočet (tis. Kč)	upravený rozpočet (tis. Kč)	skutečnost (tis. Kč)
Spotřeba materiálu	501	5 490	6 353	5 804
Spotřeba energie	502	3 800	4 408	4 808
Prodané zboží	504	170	895	707
Aktivace dlouhodobého majetku	506	-100	-100	-288
Aktivace oběžného majetku	507	-200	-200	-293
Změna stavu zásob vlastní výroby	508	0	0	15
Opravy a udržování	511	24 548	47 799	34 331
Cestovné	512	350	430	466
Náklady na reprezentaci	513	120	141	131
Ostatní služby	518	9 901	12 637	10 813
Mzdové náklady	521	40 788	55 611	57 109
Zákonné sociální pojištění	524	13 827	18 670	18 548
Jiné sociální pojištění	525	112	137	153
Zákonné sociální náklady	527	2 022	2 607	2 505
Daně a poplatky	53x	22	41	65
Odpisy dlouhodobého majetku	551	12 575	13 369	13 498
Prodaný DHM	553	0	0	0
OP k pohledávkám a vyřazené pohledávky	556	0	0	0
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	1 500	1 780	1 897
Ostatní náklady z činnosti	549	740	910	723
Finanční náklady	56x	110	110	173
Daň z příjmů	591	30	30	20
Náklady celkem		115 805	162 991	151 148

Přehled o nákladech a výnosech k 31. 12. 2019 - náklady

Název položky	účet	schválený rozpočet (tis. Kč)	upravený rozpočet (tis. Kč)	skutečnost (tis. Kč)
Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	100	127	85
Výnosy z prodeje služeb	602	19 000	28 880	30 459
Výnosy z pronájmu	603	2 200	2 665	2 788
Výnosy z prodaného zboží	604	200	1 146	1 115
Jiné pokuty a penále	642	0	0	-0
Výnosy z prodeje materiálu	644	0	0	0
Výnosy z prodeje DHM	646	150	150	2
Čerpání fondů	648	5 300	5 300	1 360
Ostatní výnosy z činnosti	649	15 600	15 600	17 412
Úroky	662	0	0	0
Ostatní finanční výnosy	669	0	0	0
Výnosy z transferů	671	73 255	109 123	102 523
Výnosy celkem		115 805	162 991	155 698

Výsledek hospodaření před zdaněním	30	30	4 550
Výsledek hospodaření po zdanění	0	0	4 550

Aktiva a pasiva k 31. 12. 2019

Aktiva	účet	(tis. Kč)
Dlouhodobý nehmotný majetek	(012–035)	3 508
Dlouhodobý hmotný majetek	(031–036)	407 578
Dlouhodobé pohledávky	(462–471)	0
Zásoby	(111–139)	8 455
Odběratelé	(311)	504
Krátkodobé zálohy	(314)	1 451
Jiné pohledávky	(315)	2
Pohledávky za zaměstnanci	(335)	8
Daně	(341, 342, 343)	0
Náklady příštích období	(381)	747
Příjmy příštích období	(385)	202
Dohadné účty aktivní	(388)	9 688
Pokladna	(261)	478
Ceniny	(263)	88
Běžný účet	(241)	15 175
Běžný účet FKSP	(243)	550
Aktiva celkem		448 434

Aktiva a pasiva k 31. 12. 2019

Pasiva	účet	(tis. Kč)
Jmění	(401)	396 401
Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	(403)	17 467
Oceňovací rozdíly	(406, 407)	-665
Fond odměn	(411)	3 903
Fond kulturních a sociálních potřeb	(412)	528
Fond rezervní	(413, 414)	2 517
Fond reprodukce majetku	(416)	7 313
Výsledek hospodaření běžného účetního období		4 550
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	(472)	4 500
Dodavatelé	(321)	2 873
Krátkodobé přijaté zálohy	(324)	99
Zaměstnanci	(331)	3 589
Jiné závazky vůči zaměstnancům	(333)	0
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	(336, 337)	1 901
Ostatní přímé daně	(342)	533
Daň z přidané hodnoty	(343)	547
Jiné daně a poplatky	(344)	0
Závazky k ústředním rozpočtům	(347)	20
Výdaje příštích období	(383)	22
Výnosy příštích období	(384)	461
Dohadné účty pasivní	(389)	1 744
Ostatní krátkodobé závazky	(378)	131
Pasiva celkem		448 434

Přehled nejvyšších nákladů a výnosů a jejich podíl na celkových nákladech a výnosech

Náklady	(Kč)	%
Osobní náklady (účty 521,524)	75 656 954,00	50,1 %
Opravy a udržování (511)	34 330 828,15	22,7 %
Odpisy (551)	13 498 066,22	8,9 %
Ostatní služby (518)	9 846 317,25	8,6 %
Spotřeba materiálů (501)	5 803 852,81	3,8 %
Spotřeba energie (502)	4 808 462,54	3,2 %

Výnosy	(Kč)	%
Výnosy z prodeje služeb (602)	30 459 481,13	19,6 %
Čerpání fondů (648)	17 411 845,15	11,2 %
Výnosy z pronájmů (603)	2 787 536,15	1,8 %

Přehled o celkových mzdových nákladech

Název položky	schválený rozpočet (tis. Kč)	upravený rozpočet (tis. Kč)	skutečnost (tis. Kč)
Platy	39 997	53 257	54 782
OON	671	2 207	2 327
Mzdové prostředky celkem	40 668	38 692	57 109

Limit na platy byl překročen o 1 254 677,- Kč. Toto překročení bylo hrazeno čerpáním Fondu odměn a částečně (86 000,- Kč) bylo kryto z dotace INTERREG V-A SK/2016/03, projekt *Kultúrne dedičtvo Javorníkov a Beskýd*. Limit OON byl překročen o 120 000,- Kč a toto překročení bylo kryto z výše uvedené dotace. Stanovený přepočtený počet zaměstnanců 157,6 jsme nepřekročili, skutečný přepočtený počet zaměstnanců byl na konci roku 152,9.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Trvalým úkolem oddělení BOZP je, aby všichni zaměstnanci věnovali problematice BOZP dostatečnou pozornost. K tomu je striktně vyžadováno dodržování platné právní legislativy, zapracované do interních směrnic a předpisů NMvP.

V návaznosti na předpisy se zaměřilo oddělení BOZP v loňském roce zejména na oblast prevence rizik a aktualizaci směrnic, které jsou součástí komplexních opatření k zajištění bezpečných pracovních podmínek všech zaměstnanců NMvP. Velmi důležitou činností v roce 2019 byla aktualizace a vypracování nových směrnic pro HMP, MPV a PMZ. V návaznosti na nové směrnice bylo provedeno školení v oblasti BOZP pro vedoucí zaměstnance a ostatní zaměstnance NMvP.

Dále se oddělení BOZP podílí na šetření a odškodňování pracovních úrazů. V roce 2019 se staly tři pracovní úrazy na pracovišti VMP.

Důležitou součástí BOZP v roce 2019 byla účast na kontrolách, které na pracovištích NMvP provedly orgány ochrany veřejného zdraví a inspekce práce. Velmi dobrým výsledkem těchto kontrol byla skutečnost, že nebyly shledány závažné nedostatky.

Požární ochrana

Cílem činností v oblasti požární ochrany je předcházet požárům, vytvářet dobré podmínky pro zaměstnance a chránit zdraví zaměstnanců a majetek NMvP. V souladu s *Plánem odborné přípravy požárních hlídek v požární ochraně na rok 2019* byla prováděna důsledná a systematická odborná příprava zaměstnanců NMvP. Byly provedeny kontroly a revize všech podzemních a nástěnných hydrantů a koordinovány kontroly a revize přenosných hasicích přístrojů. Byly provedeny revize a vymetení kouřovodů ve všech objektech lidové architektury a zděných objektech a dále byly provedeny revize, měření a vyčistění všech plynových kotlů dle platné vyhlášky.

Průběžně byla aktualizována dokumentace o požární ochraně, bylo provedeno školení v oblasti požární ochrany pro vedoucí zaměstnance a ostatní zaměstnance NMvP. V roce 2019 byly vydány nové směrnice pro HMP, MPV a MPZ.

Ostraha, zabezpečovací systémy PZTS, EPS, CCTV, SKV

NMvP ve svých pobočkách spravuje tyto bezpečnostní systémy:

- poplachový zabezpečovací a tísňový systém (PZTS)
- elektrickou požární signalizaci (EPS),
- kamerové systémy (CCTV),
- systém kontroly vstupu (SKV).

V roce 2019 byly prováděny pravidelné revize a opravy všech těchto systémů. V rámci projektu ISO A byly díky finanční podpoře MKČR zrekonstruovány PZTS/ATS v objektu Pánská sýpka v Dřevěném městečku včetně kabelů, prostorových čidel, požárních hlásičů, požární ústředny a přenosového zařízení.

Správa počítačové sítě

Hlavní náplní správce informačních technologií je zabezpečení bezproblémového chodu veškeré výpočetní techniky v rámci celého NMvP – především správa serverů, ochrana dat, aktualizace, správa uživatelských programů, nákup nové IT techniky, opravy a odstraňování mimořádných stavů. V roce 2019 správa počítačové sítě v rámci NMvP čítala 97 počítačů a 24 notebooků. Proběhla instalace nových serverů v MPV a MPZ. Byl spuštěn nový jednotný rezervační a vstupenkový systém a byly zřízeny nové emailové účty pro všechny zaměstnance NMvP.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

V souladu s odstavcem č. 1, §18 zákona č.106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů předkládá Národní muzeum v přírodě, příspěvková organizace následující zprávu.

Počet podaných žádostí o informace - §18, odst. 1 písm. a)	0
Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti - §18, odst. 1 písm. a)	0
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí - §18 odst. 1 písm. b)	0
Opis podstatných částí každého rozsudku soudu - §18 odst. 1 písm. c)	0
Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence - § 18 odst. písm. d)	0
Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení - § 18 odst. 1 písm. e)	0
Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona - §18 odst. 1 písm. f)	0

Metodické centrum pro muzea v přírodě při NMvP je v rámci sítě metodických center v gesci MKČR odbornou platformou pro spolupráci muzeí v přírodě a institucí podobného charakteru v ČR. Centrum vyvíjí odborné aktivity – výzkumnou, vzdělávací, publikační a organizační činnost ve sféře muzeí v přírodě. MC je tak v rámci struktury NMvP specifickým segmentem, který se snaží o respektování tradičních principů muzejnictví v přírodě i aplikaci nových trendů. Činnost MC se jak v praxi, tak ve struktuře této výroční zprávy úzce prolíná s činností NMvP (časopis *Museum Vivum*, koncepční aktivity instituce, ediční činnost, věda a výzkum apod.)

Metodické centrum se v roce 2019 snažilo postupovat podle ročního plánu, zvláště v tematických okruzích své činnosti. Většina předpokládaných výstupů byla splněna, některé byly nahrazeny jinými v reakci na aktuální situaci, jako např. požadavky ze strany spolupracujících institucí. V osobních kontaktech i v korespondenci je na konané akce patrný dobrý ohlas jak po tematické, tak po odborné a organizační stránce.

Metodická činnost

Metodickou činností je vnímáno komplexní působení na sféru muzeí v přírodě zejména formou pořádání vzdělávacích akcí a publikování příkladů dobré praxe v různých formách.

MC v roce 2019 dotvořilo **certifikovanou metodiku Muzea v přírodě v České republice. Teoretická a metodická východiska**, která je takřka po třiceti letech aktualizovaným dokumentem definujícím základní principy činnosti muzeí v přírodě v ČR.

Jako aplikovaný metodický výstup, na kterém spolupracovali odborníci MC, uvádíme **vznik užitného vzoru k technologii nátěrové hmoty na bázi albuminu** (použití hovězí krve), která byla rovněž aplikována na dřevěném stropě vědecké rekonstrukce domu čp. 43 z Nové Lhoty v Muzeu vesnice jiho-východní Moravy ve Strážnici.

Dalším z metodických počínů bylo vydání kolektivní monografie **Muzea v přírodě. Jedinečná cesta muzejnictví** (tisk v lednu 2020). Publikace navázala na mezioborovou konferenci *Poslání a budoucnost muzeí v přírodě*, kterou uspořádalo VMP v roce 2018. Jejím cílem bylo zhodnotit dosavadní vývoj oboru a otevřít diskusi nad aktuálními otázkami jeho dalšího rozvoje i problémy, s nimiž se muzea v přírodě po-

■ Výroba nátěrové hmoty na bázi albuminu

týkají. Publikace tak může sloužit jako zdroj poznání vybraných segmentů historie a současnosti oboru, zaznamenává současné problémy a nabízí zajímavou inspiraci na základě konkrétních příkladů z praxe. Publikace je dostupná online nebo zdarma v tištěné verzi (více viz *Ediční činnost*).

Konzultační a poradenská činnost

Po propojení jednotlivých muzeí v přírodě do celku NMvP se MC věnuje nově konzultacím pro tyto připojené subjekty, zejména v oblasti koncepční. **V návaznosti na vznik nové organizace byly připraveny a realizovány metodické aktivity** jako zahájení odborného muzeologického školení, výměnné stáže pro odborné pracovníky jednotlivých organizačních složek NMvP, spolupráce na koncepčních záměrech jednotlivých muzeí, sjednocení systému evidence sbírek a jejich uložení atd.

MC působí jako tradiční cíl dotazů různých subjektů zejména k **problematice péče o historické stavitelství a technologie konzervování a restaurování dřeva** a také jako zdroj archivní dokumentace k historickému stavitelství. Mezi nejvýznamnější konzultace patřila sanace pozdně středověké tzv. pernstějnské truhly v kolegiu pro Východočeské muzeum Pardubice, vypracování teoretického návrhu pracoviště pro konzervaci a restaurování pro Muzeum v Bruntále, ošetření – likvidaci dřevokazného hmyzu v artefaktech v bezkyslíkovém boxu pro Slovácké muzeum v Uherském Hradišti a další subjekty, doporučení v oblasti ochrany proti škůdcům, historických povrchových úprav a technologií pro různá muzea v přírodě a pracoviště NPÚ.

Konzultace byly poskytovány také **soukromým osobám a institucím**, a to především k problematice napadení roubených staveb dřevokaznými škůdci a řešení těchto problémů.

Pracovníci MC se podíleli na řešení projektu INTERREG *Kulturní dědictví Javorníkov a Beskydy*, a to jak spoluorganizací a účastí na proběhlých workshopech, tak při provádění vlastních rekonstrukčních prací na objektech lidového stavitelství.

Pracovníci MC jsou rovněž členy řady odborných orgánů a komisí v ČR i v zahraničí.

- Spolupráce s Národním ústavem lidové kultury – nátěr stropu hovězí krví

Poskytování informací

MC na svém webu www.muzeavpriode.cz zpřístupňuje několik databází pro odbornou i laickou veřejnost, které pravidelně obohacuje o nová data:

- **Elektronická knihovna** – digitalizované publikace s tématy muzeí v přírodě v ČR a zahraničí, celkem obsahuje 45 publikací;
- **Výběrová bibliografie statí o muzeích v přírodě** – bibliografický soupis publikací o muzeích v přírodě zpracovaný v rámci činnosti MC ve spolupráci s Českou národopisnou společností v aplikaci na webu www.narodopisnaspolecnost.cz ;
- **Archiv lidového stavitelství** – zveřejnění žádané součásti sbírek VMP týkající se lidové architektury zvláště na Moravě a ve Slezsku, další digitalizované materiály jsou poskytovány na vyžádání;
- **Materiály – přehled odborných materiálů a posudků** k technickým záležitostem muzeí v přírodě;
- **Mapa památek** – přehled muzeí v přírodě v ČR v postupně doplňované mapové aplikaci;

- **Krajské a staré ovocné odrůdy** – v gesci MC probíhá postupně inventarizace ovocných stromů v muzeích v přírodě v ČR za účelem evidence genofondových ploch v databázi Českého svazu ochránců přírody www.stareodrudy.cz.

Organizace odborných akcí

Nosnou aktivitou výměny informací v MC v roce 2019 bylo pořádání vzdělávacích akcí. Ve spolupráci s Ústředním odborným pracovištěm NPÚ v Ostravě proběhla ve dnech 24.–25. 10. **mezioborová konference *Výpověď letokruhů*** u příležitosti životního jubilea nestora oboru dendrochronologie Ing. Josefa Kyncla. Účastníky byli odborníci z řad dendrochronologů, muzejníků a památkářů či archeologů, kteří společně zhodnotili přínos oboru dendrochronologie zejména pro poznání a uchování památek v ČR.

Ve spolupráci s Cechem klempířů, pokrývačů a tesařů ČR a Cechem strechárov Slovenska proběhlo **pracovní setkání *Pokrývání střech dřevěným šindelem***, kde účastníci probírali největší problémy této technologie s uvedením důležitých specifik pro památkové objekty.

Dále se ve VMP ve dnech 26.–27. 3. uskutečnily **metodické dny na téma *Muzeum v přírodě a ovocné stromy*** pod lektorským vedením Ondřeje Dovaly a Radima Lokoče, předních znalců starých a krajo- vých odrůd ovocných stromů. Součástí muzeí v přírodě jsou zpravidla biologické sbírky se zastoupením ovocných stromů, proto je toto téma velmi důležité řešit také na platformě MC.

V návaznosti na exkurze v předcházejících letech uspořádalo MC spolu s Českým svazem muzeí v přírodě v termínu 28. 7. – 1. 8. 2019 exkurzi ***Železnici za muzei v přírodě***, která byla zaměřena na památky vernakulární architektury v severních Čechách.

- Exkurze *Železnici za muzei v přírodě*

Vzdělávací aktivity

Metodické centrum se v rámci vzdělávacích aktivit věnuje zejména historickým technologiím zpracování dřeva. Významná byla spolupráce restaurátora Ludka Dvořáka na **vzdělávacím cyklu pořádaném spolu s Generálním ředitelstvím NPÚ**. Kromě kurzu přímo v Rožnově pod Radhoštěm byl L. Dvořák účasten na školení tradičního opracování dřeva a povrchové úpravy v pražské Invalidovně ve dnech 21.–26. 10. 2019, kde se prováděla vzorová repase oken a jejich povrchové úpravy.

Další důležitou vzdělávací aktivitou pod lektorským vedením Ludka Dvořáka je pravidelné **vzdělávání studentů oboru umělecký truhlář ze SOŠ Hamr Litvínov** v prostorách školicí dílny MC (více viz *Výuka*). Luděk Dvořák v uplynulém roce **předával odborné řemeslné dovednosti také pracovníkům firm zabývajících se rekonstrukcí památek**, a to v návaznosti na průběh rekonstrukčních prací na národní kulturní památce Libušín. Jednalo se především o techniky ručního hoblování, tradiční nátěry olejovými barvami a etiku řemeslné práce na památkových objektech. Během jedenácti dní se školení zúčastnilo celkem 58 osob.

Dále proběhly nejrůznější **přednášky k problematice muzeí v přírodě** a k menším vzdělávacím aktivitám patřily také **specializované prohlídky areálů a expozic pro odborníky** či studenty a další tematické přednášky.

Zájem o informace i praktické dovednosti, jako je ruční opracování dřeva a nejrůznější povrchové úpravy dřeva apod., je i z řad soukromých firem či jednotlivců a zejména pak z řad zaměstnanců NPÚ. To bylo impulzem k uspořádání řady dalších workshopů, na jejichž přípravě či vlastní výuce se podíleli i zaměstnanci Oddělení péče o sbírky VMP.

MC připravilo **muzeologické školení pro zaměstnance NMvP**, jehož účelem je interní vzdělávání pracovníků různého profesního zaměření, kteří se podílejí na chodu muzea. V roce 2019 se poprvé uskutečnil ve VMP. Práce v muzeu je velmi specifická, jen malá část z celkového počtu pracovníků však má muzeologické vzdělání. Šestitýdenní přednáškový cyklus je určen pro všechny zaměstnance muzea a od roku 2020 je postupně realizován v dalších složkách NMvP. Skládá se z těchto témat:

Co je to muzeum? (přednášející Mgr. Lenka Drápalová)

Sbírkotvorná činnost a péče o sbírky (přednášející Mgr. Lenka Kučerová a Mgr. Markéta Šimčíková)

Odborná a oborová muzejní komunikace s veřejností (přednášející Mgr. Lenka Drápalová)

Valašské muzeum v přírodě (přednášející Mgr. Lenka Drápalová)

Muzea v přírodě ve světě a v ČR (přednášející Doc. PhDr. Daniel Drápala, PhD., Ústav evropské etnologie, MUNI)

Národní muzeum v přírodě a jeho lidé (přednášející Mgr. Lenka Drápalová)

■ Konzultace k problematice stavebních technologií

Účast na projektech

MC se podílí na interních výzkumných projektech NMvP a **spolupracuje rovněž s dalšími institucemi**, jako jsou NPÚ nebo Akademie věd ČR i s českými vzdělávacími institucemi (Mendelova univerzita v Brně, Masarykova univerzita v Brně, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně aj.). Pracovníci MC pravidelně publikují v českých i zahraničních odborných periodikách, s čímž souvisí také činnost přednášková. Intenzivní je také spolupráce s profesním sdružením Český svaz muzeí v přírodě.

Aktuálně probíhá intenzivní **spolupráce s Mendelovou univerzitou v Brně a Ústavem teoretické a aplikované Mechaniky AVČR na výzkumném projektu DG16P02M026 *Historické dřevěné konstrukce: typologie, diagnostika a tradiční opracování dřeva*** z programu NAKI II. Ačkoliv není oficiálním partnerem projektu, VMP se významnou měrou podílí na experimentálním a aplikovaném výzkumu jak materiálně, tak personálně.

Národní
muzeum
v přírodě

Hanácké
muzeum
v přírodě

výroční zpráva
2019

Hanácké muzeum v přírodě

Hanácké muzeum v přírodě v Příkazích u Olomouce je památkově chráněný areál, jehož centrum tvoří typický **hanácký statek s obytnou a hospodářskou částí z roku 1875**. Interiér statku zahrnuje tradiční kuchyni, světnice a horní sýpky, ve kterých je dnes zřízena galerie. HMP prezentuje řadu **činností spjatých s původním hospodařením na zemědělské půdě**, návštěvníci mohou shlédnout například interaktivní ukázky sklizně a výmlatu obilí, nebo řemesla typická pro život na hanáckém statku. HMP je obklopeno hliněnými zídkami z první poloviny 19. století, které dokládají hliněné stavitelství v oblasti Hané. Pozoruhodná je míra dochování areálu jako celku, včetně zahrad s ovocnými stromy a čtyřmi špaletovými stodolami, z nichž ta nejstarší pochází z roku 1833. HMP se nachází se **ve vesnické památkové rezervaci**, jediné v Olomouckém kraji, ve které jsou situovány další pozoruhodné objekty lidového stavitelství.

Muzeum je **otevřeno od května do září** a výjimečně také během zimního období, kdy probíhají vánoční a masopustní programy pro veřejnost. V mimosezónním období je muzeum možné navštívit jen po předchozí domluvě. Provoz muzea je organizován formou komentovaných prohlídek s průvodcem.

Adresa:	Hanácké muzeum v přírodě Příkazy 54 783 33 Příkazy
Web:	www.nmvp.cz/prikazy
E-mail:	hanackemuzeum@nmvp.cz
Telefon:	+420 585 967 310
Facebook:	www.facebook.com/hanackemuzeumvpriode

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

HMP shromažďuje a uchovává muzejní sbírku k dějinám tradičního zemědělství, řemesel, textilu a domácnosti. Sběrná lokalita pokrývá severní část etnografické oblasti Haná a blízké okolí (dominantně pokrývá oblast Olomoucka a Litovelska). Časové rozpětí sbírky je od začátku 19. století do poloviny 20. století.

V roce 2019 bylo elektronicky evidováno necelých 700 položek. Sběrná lokalita pokrývá severní část etnografické oblasti Haná a blízké okolí (dominantně pokrývá oblast Olomoucka a Litovelska). Časové rozpětí sbírky je od začátku 19. století do poloviny 20. století. Sběrná lokalita pokrývá severní část etnografické oblasti Haná a blízké okolí (dominantně pokrývá oblast Olomoucka a Litovelska). Časové rozpětí sbírky je od začátku 19. století do poloviny 20. století.

V roce 2019 muzeum začalo s identifikací sbírkových předmětů, nicméně vzhledem k dlouhodobé nepřítomnosti odborného pracovníka – kurátora – tento úkol nebyl splněn a je přesunut na rok 2020. Jakmile bude provedena prvostupňová dokumentace ke všem předmětům, které se nacházejí v majetku muzea, bude sbírka HMP zapsána do Centrální evidence sbírky.

FOTODOKUMENTACE A DIGITALIZACE

HMP se věnovalo fotodokumentaci pouze vlastní činností muzea. Tento typ fotodokumentace zajišťoval v největší míře vedoucí HMP. Fotografie poskytli muzeu i novináři, kteří uskutečnili reportáže z kulturních programů, nebo obyvatelé Příkaz. V příštích letech muzeum plánuje spolupráci s profesionálním fotografem.

Vzhledem k situaci, která je zachycena v kapitole *Sbírkotvorná činnost* v HMP, neprobíhala fotodokumentace a digitalizace sbírkových předmětů.

■ Stálá expozice Hanáckého muzea v přírodě

VÝSTAVY A EXPOZICE

V HMP se nachází jak expozice v objektech muzea, tak malá výstavní galerie v horních sýpkách gruntu, která slouží ke krátkodobým tematickým výstavám.

Stálé expozice

Stálé expozice jsou umístěny jednak uvnitř gruntu, v obytné a v hospodářské části, jednak ve třech špaletových stodolách. Ve světnici, kuchyni a dalších místnostech jsou vystaveny předměty denní potřeby, které sloužily obyvatelům usedlosti při běžných činnostech od přípravy jídel až po žehlení. Nejstarším exponátem je kruhadlo na zelí z roku 1799. V hospodářské části se nacházejí zejména předměty související s chovem hospodářských zvířat, praním a rovněž různé řemeslné nástroje. Ve špaletových stodolách jsou v současné době umístěny zemědělské stroje a nástroje (cepy, mlátička, fukar, lokomobila apod.), které návštěvníkům přibližují vývoj zemědělské techniky.

V roce 2019 byla **zahájena důkladná revize** celé expozice HMP. Cílem této revize je vytvoření její nové, promyšlené koncepce, která bude respektovat odborná kritéria a zároveň bude atraktivní pro návštěvníky.

Výstavy

Architektonické a urbanistické tvarosloví Hané

Autoři: Mgr. Petr Čehovský, Ph.D., Ing. arch. Viktor Čehovský, Ing. arch. Petr Čehovský

1. 9. – 30. 10. 2019

Cílem výstavy bylo upozornit na lidovou sakrální a drobnou profánní architekturu v oblasti Hané, kterým doposud nebyla věnována větší pozornost, ačkoliv se jedná o cenné kulturní dědictví. Výstava usilovala o zachycení vývoje zkoumaných památek a jejich zasazení do kontextu soudobé architektury a výtvarného umění na Hané. Na památkách lidového umění a drobné architektury v tomto regionu je zajímavé sledovat jejich návaznost na „vysoké umění“ a zároveň tvořivost místních umělců, kteří etablované výtvarné slohy transformovali či kombinovali často originálním způsobem. Vedlejší, nicméně důležitým, cílem výstavy byla rovněž snaha o vyzdvižení významu lidových sakrálních památek v dnešní spíše sekularizované době.

výstava v Hanáckém muzeu v přírodě

Přikazy 54, 783 33 Přikazy, tel.: 775 858 538

Katedra rozvojových a environmentálních studií Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Architektonické a urbanistické tvarosloví Hané

zahájení ve čtvrtek 5. září 2019 v 16:00 hodin

autoři:
Mgr. Petr Čehovský, Ph.D.
Ing. arch. Petr Čehovský
doc. Ing. Ivo Machar, Ph.D.

Pozvánka na vernisáž výstavy
*Architektonické a urbanistické
tvarosloví Hané*

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Důležitým posláním HMP je prezentace tradiční lidové kultury, zvyků, obyčejů, řemesel i původního hospodaření na hanáckém gruntu. Tomuto záměru odpovídá nabídka programů, které návštěvníkům umožňují zhlédnout nebo si vyzkoušet pestrou škálu řemesel, obyčejů, tradičních postupů apod.

Masopustní veselí

2. března 2019

Hlavním bodem programu byla masopustní obchůzka, respektive průvod maškar s předáním *ostatkového práva*, do kterého se spontánně zapojili jak místní obyvatelé, tak přespolní návštěvníci. HMP se tak „rozprostřelo“ po obci Příkazy. Přípravena byla domácí zabijačka s bohatou nabídkou zabijačkových specialit. Proběhla také žertovná soutěž *O nejlepší jitrnici, jakou svět neviděl*.

Velikonoce v muzeu v přírodě

20. dubna 2019

Návštěvníci si vyzkoušeli velikonoční a jarní zvyky, zdobení vajíček, pletení *tatarů* nebo pečení *jidášů*. Program byl doplněn pěveckým vystoupením dětí z místní základní a mateřské školy. Poklidná, soustředěná, ale veselá atmosféra příjemně kontrastovala s atmosférou předešlé akce, s masopustem.

Pod starými krovky, rolník sobě hoví (tesařské řemeslo)

11. května 2019

Druhou květnovou sobotu na návštěvníky čekal speciální program, který představil tradiční tesařské řemeslo. Zájemci si sami mohli vyzkoušet staré tesařské techniky a postupy, například otesávání kulatiny sekou *hlavatkou* a *širočinou* nebo hoblování ručním hoblíkem *uběrákem*, *hladíkem*, *klopkařem* či *mackem*.

Řemeslný jarmark

15. června 2019

Návštěvníci HMP měli příležitost zhlédnout menší řemeslný jarmark a zároveň si mohli vyzkoušet různá řemesla, například tkaní nebo kování na kovádně, případně ochutnat vynikající zdobený perník. Atmosféru prosvětlo krásné letní počasí i zvonivý smích mistra kováře.

Neoř, neseju, samo se ně rodí (sklizeň obilí)

27. července 2019

Poslední červencovou sobotu muzeum předvedlo, jak na Hané v minulosti probíhaly žně. Návštěvníci si například mohli vyzkoušet sečení *luňákem* nebo vázání snopů a ochutnat krajové speciality. Program vhodně doplnily vzpomínky místních obyvatel, kteří ještě zažili ruční sklizeň obilí.

Kázali mně žitko mlátit, musel jsem se domů vrátit

10. srpna 2019

Na poslední program plynule navázal výmlat obilí. Zájemci si vyzkoušeli mlácení obilí cepy nebo pomocí mlátičky a byl jim rovněž předveden prvorepublikový fukar. Návštěvníkům byly k dispozici krajové speciality a pivo z nedalekého rodinného pivovaru.

Koniny (program pro děti)

25. srpna 2019

Především malí návštěvníci se těšili z jízdy na koni, lukostřelby, výtvarné dílny, šermířského vystoupení nebo z ukázky canisterapie. Nadšený aplaus sklidilo loutkové divadelní představení souboru Studio bez kliky. Program doplnil velký jarmark krajových specialit a výrobků. K tanci i poslechu zahrála olomoucká hudební formace Isbina.

Hliněné stavitelství

21. září 2019

Návštěvníci si vyzkoušeli výrobu nepálených cihel, tzv. vepřovic. Byl jim předveden celý proces od přípravy slaměné řezanky, přes prošlapávání hliněného těsta až po samotné tvarování původními dřevěnými formami. Celodenní program završila odborná přednáška dr. Martina Novotného o historii hliněného stavitelství nejen na Hané. Přednáška sklidila zaslouženou pozornost a podnítila inspirativní diskusi, která pokračovala i za hliněnými zídkami HMP.

Hanácké Vánoce

30. listopadu 2019

V sobotu před první adventní nedělí provoněl HMP vánoční perník, který se pekl v kachlových kamnech. Návštěvníci se zapojili do jeho zdobení a dozvěděli se, v čem spočívá kouzlo prastarého receptu. Ve světnici byl k vidění pravý hanácký štědrovečerní stůl, o kterém si každý mohl vyslechnout poutavé vyprávění. Vojenská světnička vykouzila vánoční atmosféru pouštěním lodiček a krájením jablíček. V horních sýpkách vystoupil soubor Pantla, jenž návštěvníky svým pásmem provedl dobou adventu a Vánoc na Hané. Poutavou reportáž z programu natočila Česká televize pro pořad *Toulavá kamera* (premiéra 22. prosince 2019 na ČT 1).

V hlubších souvislostech lze poslání HMP interpretovat jako most mezi minulostí a přítomností, jehož smyslem je povzbudit či přímo otevřít u návštěvníků vědomí kontinuity. V tomto pojetí člověk není primárně konzumentem, nýbrž správcem, jehož úkolem je uchovat a předat dědictví další generaci.

Příkladem může být zemědělská půda, která je na Hané tradičně v tomto smyslu dědictvím klíčovým. Zdá se, že ve dvacátém století došlo k významné proměně v chápání půdy jako takové. Zatímco ještě v období mezi dvěma světovými válkami byla půda vnímána jako základní zdroj živobytí, ke konci dvacátého a na začátku jednadvacátého století je půda převážně pojímána jako obchodní artikl. Je však pravděpodobné, že tento postoj k půdě není dlouhodobě udržitelný. Posláním HMP může být také předvedení souvislostí, které jsou důležité pro chápání půdy jako transcendentní hodnoty.

Chov zvířat

V roce 2019 se během letní sezóny mohli návštěvníci v areálu muzea setkat s králíky a slepicemi. V roce 2020 je v plánu umístit do prostoru mezi stodolami kozy nebo ovce, které podpoří autentickou atmosféru hanáckého gruntu, jehož nedílnou součástí vždy byla hospodářská zvířata.

Pěstování rostlin

Nejdůležitějším záměrem v této oblasti je revitalizace sadu HMP. Hlavním cílem této revitalizace je dosažení autentické situace z počátku 20. století. V roce 2019 proběhla **analýza historického stavu ovocných dřevin** v areálu HMP a okolí. Na základě prostorového uspořádání a funkce jednotlivých částí usedlosti byly vymezeny čtyři celky, v nichž jsou sledovány výsadby ovocných stromů, jejich rozmístění, charakter výsadby i další využití prostoru. Na základě návrhu výsadby, který je zachycen v dokumentu *Obnova ovocné výsadby v Hanáckém muzeu v přírodě v Příkazích*, bude v roce 2020 navržena v 1. etapě výsadba šestnácti stromků – z toho třináct odrůd (tvar špičák, polokmen nebo vysokokmen) a tři podnože, které budou naroubovány.

Zahrada se sadem

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Za technické zabezpečení fungování muzea odpovídá jeho vedoucí. Odborné záležitosti jsou konzultovány s investičním technikem NMvP a kompetentními externisty (stavební inženýr, projektant, architekt). Vzhledem k tomu, že technický stav nemovitých památek není v HMP v optimálním stavu, představují zvláště stavebně-rekonstrukční práce jednu z dlouhodobých priorit HMP.

Transfery a dostavby areálů

Na konci roku 2019 se podařilo získat finanční prostředky z MKČR na transfer unikátní roubené stodoly z 16. století z obce Skalička v okrese Přerov do HMP. Začalo se s přípravou žádosti o územní a stavební povolení. Následně bude provedeno výběrové řízení na zhotovitele transferu a realizaci stavby.

Ostatní opravy a stavební práce v areálech

V roce 2019 proběhla oprava hliněných zídek včetně krytiny z břidlice, cihel a šindele, byla opravena břidlicová krytina na stodolách a zprovozněny dvě vrtané studny a byla zhotovena vstupní vrata do čtvrté stodoly (parc. č. st. 6).

Projekční a inženýrská činnost

Kameníčkův grunt č. p. 54 v Příkazech byl digitálně zaměřen a byla zhotovena dokumentace jeho skutečného stavu.

■ Jedna z nejstarších dochovaných stodol v obci Skalička připravená pro transfer do HMP

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Vysočina

výroční zpráva
2019

Muzeum v přírodě Vysočina

Muzeum v přírodě Vysočina sestává ze dvou expozičních areálů, a to **expozičního celku Veselý Kopec** a **památkové rezervace lidové architektury Betlém v Hlinsku**. Součástí muzea je také objekt **vodního kovacího hamru s mlýnicí ve Svobodných Hamrech**.

Expoziční celek Veselý Kopec budoval **od počátku 70. let. 20. století** tým dobrovolných pracovníků pod vedením Lud'ka Štěpána. Cílem bylo zachránit ohrožené lidové stavby Českomoravské vrchoviny a Železných hor. Původní usedlost čp. 4 (soukromý objekt) byla obnovena a veřejnosti částečně zpřístupněna v roce 1972, což považujeme za počátek existence MPV. Prvním transferovaným objektem byla o rok později unikátní čtrnáctiboká stodola ze Sádku u Poličky. V roce **1981** převzal nynější MPV **do své správy Národní památkový ústav**, tehdy Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Pardubicích.

Expozice pasekářské osady v původním krajinném prostředí **na Veselém Kopci** dokumentuje jednotlivé typy domů a usedlostí, zemědělských a technických staveb i drobné objekty doplňující venkovská sídla z vymezené sběrné oblasti. Interiéry podávají **svědectví o životě a práci drobných a středních zemědělců od první poloviny 19. až do poloviny 20. století**. Expoziční areál je **od roku 2003 kulturní památkou**.

Památková rezervace lidové architektury **Betlém v Hlinsku** je součástí muzea v přírodě od roku 1989. Ojedinelý soubor lidových staveb na původním místě leží v centru města Hlinska. Původně byl řemeslnickou a později dělnickou čtvrtí. Jedná se o celek roube-

ných, poloroubených i zděných domků datovaných od druhé poloviny 18. do poloviny 19. století. **Roku 1995 se soubor 24 objektů stal památkovou rezervací lidové architektury**, ačkoliv snahy o jeho záchranu se datují až do 60. let 20. století. Expoziční objekty představují domácnosti a dílny drobných řemeslníků z oblasti Hlinecka. Součástí areálu jsou také tkalcovská dílna, prodejny, restaurace, penziony, turistické informační centrum a obytné domky.

Expoziční areál **Veselý Kopec je veřejnosti přístupný sezónně**, a to od dubna do října, a po dobu vánočních programů. Prohlídka Veselého Kopce je možná samostatně nebo s průvodcem na základě předchozí rezervace.

Památková rezervace **Betlém v Hlinsku je otevřena celoročně**. Prohlídka je možná pouze s průvodcem, přičemž není nutná předchozí rezervace. Návštěvníkům jsou k dispozici dva okruhy: *Řemeslná obydli a Expozice masopustních obchůzek a masek z Hlinecka*.

Adresa: Muzeum v přírodě Vysočina
Příčná 350, 539 01 Hlinsko

Web: www.nmvp.cz/vysocina

E-mail: muzeumvysocina@nmvp.cz

Telefon: správa muzea +420 469 326 415
Veselý Kopec +420 469 333 175
Betlém Hlinsko +420 469 311 429

Facebook: www.facebook.com/vesely.kopec

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

MPV spravuje sbírkový fond etnografické povahy čítající 4 587 předmětů. Jedná se o předměty z oblasti lidového oděvu a textilu, domácnosti, zemědělství a hospodářství, řemesel, lidové výtvarné kultury, nábytku aj. Sběrná oblast muzea byla vymezena v době jeho vzniku a dodnes zůstává nezměněna. Jedná se o oblast Chrudimská, Hlinecká, Poličská, Litomyšlská, Novoměstská, Žďárská a Vysokomýtská. Z hlediska národopisných regionů je předmětem hlavního zájmu část Českého a Moravského Horácka.

Sbírkové předměty jsou pro potřeby muzea logicky rozděleny do devíti fondů: Domácnost, Hračky a loutky, Lidová výtvarná kultura, Předměty knihovní a archivní povahy, Řemesla, Textil a oděvní doplňky, Transport, Zemědělství a Zvykosloví. Správu sbírkových předmětů má na starost kurátor sbírky a podle zaměření vybraní odborní pracovníci muzea.

Kromě sbírkových předmětů má muzeum k dispozici tzv. pomocný sbírkový fond sloužící k doplnění expozic v exponovaném prostředí (např. exteriér), demonstrování činností při edukačních programech, programech pro veřejnost apod.

Akvizice

MPV nezískalo žádné předměty do svého sbírkového fondu nákupem. Většinu předmětů získává do sbírek formou darů, převážně od soukromých osob. V roce 2019 se jednalo o čtyřicet pět akvizic a po zpracování přibýlo do sbírek 241 sbírkových a 260 pomocných předmětů.

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Evidence sbírkových předmětů se provádí v průběhu roku podle vnitřních stanov muzea. Průběžně se rozhoduje o zapsání předmětů do sbírek, či o jejich zařazení do pomocného sbírkového fondu. Za rok 2019 bylo zpracováno 241 sbírkových a 260 pomocných předmětů. V roce 2019 došlo k revizi sbírky v depozitářích a v expozicích v objemu 430 předmětů, tj. cca 10 % celkového počtu evidovaných předmětů.

Depozitáře a uložení sbírek

Muzeum v současné době nedisponuje odpovídajícím centrálním depozitářem. Sbírkové předměty jsou uloženy v upravených prostorách v rámci muzea. Kromě hlavních stávajících prostor v budově správy muzea byl v roce 2019 upraven pro uložení předmětů z fondu Hračky a loutky, Zvykosloví a Zemědělství prostor

v domě čp. 466 v Betlémě. Díky této změně došlo, byť krátkodobě, k rozšíření kapacity pro uložení sbírkových předmětů. Jedná se o první ze dvou plánovaných rozšíření.

Služby badatelům

MPV poskytovalo služby badatelům v rámci podmínek stanovených badatelským řádem průběžně dle jejich žádostí. Evidence prezenčních služeb je vedena na základě badatelských listů. Dále byly poskytovány konzultace elektronickou formou (e-maily) a telefonicky. Tyto služby nejsou evidovány žádným způsobem. Zájem badatelů směřoval především k získání informací o fenoménu masopustních obchůzek a masek z Hlinecka, tradičních stavebních technologiích a materiálech, či ošetření dřevěných konstrukcí a předmětů.

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Expozice na Veselém Kopci i v Betlémě mají ustálenou podobu, která vychází z koncepce expozičního záměru muzea. K jejich obměnám každoročně dochází v rámci velikonočních a vánočních programů. Na Veselém Kopci jsou expozice pravidelně tematicky upravovány také před hlavní návštěvníckou sezónou v letních měsících. V roce 2019 se jednalo o téma *Děti – péče o ně a jejich výchova*.

■ Úprava expozice na téma *Děti – péče o ně a jejich výchova*

Před povrchovou úpravou dvora usedlosti z Mokrých Lhoty na Veselém Kopci došlo k přesunu lokomobily za stodolu usedlosti u Pilných čp. 4. Na tomto místě jí byl zbudován přístřešek s šindelovou střechou. Pro demonstrování ukázek zpracování zemědělských plodin při programu *Vezmi cep, pojd' na mlat* byly opraveny a zprovozněny mlýnky na mletí a čištění obilí.

Zápůjčky sbírkových předmětů

MPV spolupracuje v rámci zápujček sbírkových předmětů s jinými muzei či organizacemi. V roce 2019 byly ze sbírkového fondu zapůjčeny níže uvedené předměty.

Přehled zápujček za rok 2019

Instituce	Název výstavy / expozice	Počet sb. předmětů
Muzeum Českého ráje v Turnově	<i>Ze stébel a proutí</i>	1
Národní ústav lidové kultury	výstava k výročí přijetí Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví	1

Péče o sbírky

Sbírkové předměty jsou uloženy v depozitářích, tj. upravených prostorech ve správní budově MPV a v pronajatém prostoru v majetku města Hlinska na Adámkově třídě. Sbírkové i pomocné předměty jsou v rámci revizí pravidelně kontrolovány a v případě potřeby a dle možností předávány do konzervátorské dílny. Pro předměty trvale umístěné v expozicích platí stejná pravidla. Jejich kontrola probíhá před začátkem nové sezóny. V roce 2019 bylo v konzervátorské dílně ošetřeno 42 předmětů.

Smlouva o výpůjčce 01/2019

Vypůjčitel: Muzeum Českého ráje v Turnově

Předmět: N00039 Povříslavač

Doba výpůjčky 11. 6. 2019 – 31. 10. 2019, vráceno 15. 10. 2019

Smlouva o výpůjčce 02/2019

Vypůjčitel: Národní ústav lidové kultury

Předmět: 4246 Masopustní maska, kobyla

Doba výpůjčky: 21. 10. 2019 – 15. 11. 2019

■ Konzervace sbírkových předmětů

Fotoarchiv

Fotodokumentace vlastní činnosti muzea i archivní fotografie jsou tříděny tematicky. V následujících letech je plánováno nové uspořádání a evidence fotoarchivu.

Fotodokumentace

MPV neprovádí v současné době systematickou fotodokumentaci sbírkových předmětů především kvůli absenci odpovídajícího technického vybavení. V průběhu roku 2019 byly pořizovány fotografie interiérů i exteriérů objektů obou expozičních celků MPV. Z jednotlivých programů byly pořizovány dokumentační fotografie a dokumentační videa.

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

Evidence sbírkových předmětů je vykonávána za pomoci programu Demus10 Katalog a Demus10 Evidence. Prostřednictvím Demus10 Katalog jsou evidovány jak sbírkové předměty, tak předměty z pomocného fondu. V minulých letech začalo doplňování starších předmětů do programu a probíhá současně s doplňováním nově nabytých přírůstků. Demus10 Katalog slouží ke každodenní práci se sbírkami, tj. k lokaci předmětů, upřesňování popisu, doplňování informací o zápůjčkách či konzervaci aj. Program Demus10 Evidence slouží jako digitální podoba přírůstkové knihy, jež je podle možností doplňována. V současnosti obsahuje 3 342 záznamů.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Interiérové expozice v objektech MPV jsou zaměřeny především na prezentaci způsobu života a hospodaření drobných zemědělců v období od poloviny 19. století do poloviny 20. století (Veselý Kopec), dále také na život a práci drobných řemeslníků v prostředí malého města (Betlém Hlinsko). Tematické výstavy zpracované výstavním způsobem doplňují vždy nějakou výseč z témat, jimž se muzeum věnuje ve své odborné práci.

Stálé expozice

Expozice vesnických masopustních masek a obchůzek z Hlinecka

Autorka: PhDr. Ilona Vojancová

Výtvarná realizace: Vojtěch Trocha a Mgr. Jana Kramperová

Stálá expozice v domku čp. 362 v Betlémě v Hlinsku představuje vesnické masopustní obchůzky a masky z Hlinecka, jejich historii a současnost. Postihuje i proces tvorby nominace pro zápis do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví

■ Výroba obřadního pečiva do expozic

lidstva UNESCO. Expozice je v českém a anglickém jazyce. Byla otevřena v roce 2012 ve spolupráci s městem Hlinsko, MKČR a Pardubickým krajem, kteří poskytli finanční prostředky na její realizaci.

Výstavy

Neboj, neboj!

Autoři: Milada Rezková a Yinachi Praha

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová, Šárka Teplá

Datum trvání: 5. 2. – 10. 3. 2019

Výstava uspořádaná ve spolupráci s agenturami Yinachi Praha a Blue Gekko Praha u příležitosti vydání publikace *Neboj, neboj!* autorů Milady Rezkové, Lukáše Urbánka a Jakuba Kaše probíhala v památkové rezervaci Betlém Hlinsko. Výstava se věnovala fenoménu strachu, nikoli jako nepříteli, ale jako jedné ze čtyř základních lidských emocí, s níž je třeba v životě počítat.

■ Výstava *Neboj, neboj!*

Jsme tu pro vás

Autoři: PhDr. Ilona Vojancová, PhDr. Magda Křivanová, Mgr. Pavel Bulena, Bohuslava Obolecká

Výtvarná realizace: Jana Rauchfussová, Šárka Teplá

19. 4. – 31. 10. 2019

Výstava byla věnována více než čtyřicetileté historii budování MPV. Návštěvníkům byl nabídnut pohled do zákulisí činnosti muzea v celé jeho rozmanitosti. Měli možnost poznat období budování objektů, shromažďování a vyhodnocování dokladů hmotné i nehmotné kultury, tvorbu expozic a tematických programů i zákulisí každodenní práce muzejních pracovníků. Psané slovo a obrazovou část doplnila řada zajímavých předmětů z depozitářů, které návštěvníci běžně v expozicích nevidí.

Myšlenka zrozená před půlstoletím. Luděk Štěpán – zakladatel Souboru lidových staveb Vysočina

Autorka: PhDr. Magda Křivanová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová, Šárka Teplá

9. 4. – 31. 10. 2019

Výstava byla poctou a poděkováním zakladateli a prvnímu řediteli MPV panu Luděku Štěpánovi. Přiblížila návštěvníkům jeho osobnost ve všech oblastech jeho odborných zájmů, kromě budování muzea také v oblasti výzkumu a záchranu technických staveb na vodní pohon, a rozsáhlé publikační činnosti spojené s lidovými stavbami, regionální historií a ochranou krajiny. Luděk Štěpán je také považován za zakladatele české molinologie.

Výstava prací žáků výtvarného oboru Základní umělecké školy v Hlinsku

Autoři a výtvarná realizace: Pedagogové a žáci ZUŠ Hlinsko

Datum trvání: 9. 5. – 9. 6. 2019

Pořádání výstavy v prostorách domu čp. 178 má již dlouholetou tradici. Žáci, jejichž učebna se nachází v jednom z objektů památkové rezervace Betlém, na ní prezentují svoji celoroční práci. Letos se práce provedené různými technikami týkaly zadaného tématu nazvaného *Zvíře*.

■ Výstava prací žáků výtvarného oboru Základní umělecké školy v Hlinsku

■ *Betlém – 30 let nového života*

Betlém – 30 let nového života

Autoři: PhDr. Magda Křivanová, PhDr. Ilona Vojanová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová, Šárka Teplá

Spolupráce: Mgr. Pavel Bulena, Bc. Nikola Pospíšilová

30. 6. – 15. 9. 2019

V rámci výročí třiceti let od zahájení záchranných prací na obnově urbanisticky a architektonicky cenné lokality Betlém v centru města Hlinska byla ve výstavních prostorách domku čp. 178 v Betlémě realizována výstava věnovaná historii záchrany a obnovy objektů i současnosti památkové rezervace lidové architektury Betlém jako živé součásti města.

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

MPV připravuje pro návštěvníky každoročně tematické programy v obou svých areálech – Veselý Kopec a Betlém Hlinsko. V roce 2019 bylo připraveno a realizováno 14 programů, na kterých se podíleli odborní i ostatní pracovníci muzea. Programy přibližují různé prvky hmotné i nehmotné lidové kultury a další oblasti související se životem minulých generací.

VESELÝ KOPEC

Masopust na Veselém Kopci

2. února 2019

Ukázka tradičního obyčeje, který je od roku 2010 zapísán na Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO. Každým rokem ji návštěvníkům Veselého Kopce předvádějí obyvatelé jedné z lokalit, v nichž se tato tradice předává z generace na generaci. V roce 2019 se jednalo o obyvatele vesnice Vortová.

Velikonoce na Veselém Kopci

19.–22. dubna 2019

Program byl zaměřen na ukázky velikonočních obyčejů a zhotovování předmětů provázejících Velikonoce v minulosti (barvení a zdobení kraslic tradičními způsoby, pletení pomlázek, pečení pečiva). 19. dubna byl program obohacen o významnou událost – odhalení pamětní desky zakladateli MPV panu Lud'ku Štěpánovi. Program v jednotlivých dnech doprovodilo vystoupení folklorních souborů.

Hrnčířská sobota

11. května 2019

Jedná se o tradiční pořad, který si získal oblibu a přízeň návštěvníků. Na Veselý Kopec jsou zváni vybraní hrnčíři a keramici, kteří předvádějí část výroby předmětů z hrnčířské hlíny, umožňují návštěvníkům leccos si vyzkoušet a prodávají své výrobky. V průběhu dne účinkoval mužský pěvecký sbor Bratříčci.

Devatero řemesel

8. června 2019

Cílem programu bylo umožnit návštěvníkům setkání s tradičními řemesly. Tentokrát se jednalo o práci řezbářů, kolářů, košíkářů, hračkářů, tesařů, truhlářů, šindelářů, kovářů či dráteníků. Byly připraveny řemeslné dílničky, v nichž si zájemci mohli vyzkoušet svoji zručnost. V letním amfiteátru vystoupily folklorní soubory Vysočan a Vysočánek z Hlinska.

Veselokopecký jarmark

20.–21. července 2019

První jarmark na Veselém Kopci se uskutečnil v roce 1984, od té doby si akce získala velkou oblibu u návštěvníků i řemeslníků. V roce 2019 se zúčastnili vybraní pozvaní výrobci z celé České republiky, mezi nimi i držitelé titulu Nositel tradice lidového řemesla. Oba dny zpestřilo vystoupení folklorního souboru Groš z Dolní Rožínky, dechového kvintetu Mrákoťinka z Mrákotína u Hlinska a kramářské písničky Pouličníků z Tábora.

Vezmi cep, pojd' na mlat

17. srpna 2019

Program představil v expozičním areálu na Veselém Kopci tradiční způsoby hospodaření a ukázky zpracování některých plodin. Vybrané činnosti, např. mlácení obilí cepy nebo čištění zrna ve fukaru, si mohli návštěvníci také sami vyzkoušet. V průběhu dne vystoupila v amfiteátru Dechová muzika Radovanka z Jiřic.

Posvícení na Veselém Kopci

7. září 2019

Posvícení na Veselém Kopci provázela nepřízeň počasí, která se projevila i v počtu návštěvníků. Pro návštěvníky byly připraveny ukázky tradičních obyčejů (např. zábavná forma stínání kohouta), příprava pečiva a ochutnávky. Uskutečnilo se vystoupení folklorního souboru Formani ze Slatiňan a výstupy Perníkového loutkového divadla z Českých Křižánek.

Bramborová sobota

5. října 2019

Cílem pořadu bylo připomenout tradici pěstování brambor na Českomoravské vrchovině a důležité místo pokrmů připravovaných z této plodiny v jídelničce lidových vrstev. Významná byla spolupráce při přípravě i realizaci s odborníky z Výzkumného ústavu bramborářského z Havlíčkova Brodu. Návštěvnost ovlivnilo deštivé počasí.

Vánoce na Veselém Kopci

30. listopadu – 7. prosince 2019

Interiérové expozice muzeum upravilo tak, aby návštěvníkům přiblížily způsoby oslav Štědrého večera, jak jej prožívali lidé na vesnici v období od poloviny 19. století do poloviny 20. století. Každý den trvání pozvaní lidové výrobce předváděly zhotovování vánočních předmětů. O víkendech zpestřil atmosféru kulturní program. Pro organizované skupiny žáků a studentů byl připraven pracovní list.

Předvánoční jarmark

8. prosince 2019

Na závěr vánočního programu na Veselém Kopci proběhl *Předvánoční jarmark*, na němž byli opět zastoupeni vybraní řemeslníci.

BETLÉM HLINSKO

Rozloučení s masopustem

5. března 2019

Muzeum připravuje program společně s Městským informačním centrem a Multifunkčním centrem v Hlinsku. Již posedmé prošel v dopoledních hodinách městem Hlinskem průvod složený z žáků hlineckých škol ve vlastnoručně připravených maskách. Odpoledne pak předvedli tradiční občůzku v prostředí Betléma obyvatelé místní části Blatno. Občůzku zakončil obyčej *porážení kobyly*.

Velikonoce na Betlémě

2.–28. dubna 2019

V expozičních objektech památkové rezervace lidové architektury Betlém v Hlinsku se uskutečnil oblíbený program věnovaný velikonočním obyčejům zachycující období od poloviny 19. století do počátku 20. století.

Betlémská muzejní noc

17. května 2019

MPV se v roce 2019 poprvé účastnilo programu *Muzejní noc*. Pro návštěvníky bylo ve večerních hodinách v objektech památkové rezervace Betlém v Hlinsku připraveno zajímavé vyprávění příběhů a pověstí z Hlinecka, ukázky textilních technik, výroby pilníků a rašplí i zábavný kvíz předmětů ze sbírek muzea. Na uvedený program byl vstup zdarma.

Vánoce na Betlémě

Datum: 11.–31. prosince 2019

Oblíbený program byl letos zaměřen na přiblížení způsobu oslav Štědrého večera v prostředí malého města v období od poloviny 19. století do počátku 20. století.

Přehled návštěvnosti a tržeb z programů na Veselém Kopci

Název pořadu	Návštěvnost (osoby)	Tržba (Kč)
Masopust na Veselém Kopci	3 186	202 240,-
Velikonoce na Veselém Kopci	5 447	264 290,-
Hrnčířská sobota	2 757	179 910,-
Devatero řemesel	762	51 180,-
Veselokopecký jarmark	8 087	552 070,-
Vezmi cep, pojď na mlat	1 076	66 620,-
Posvícení na Veselém Kopci	552	37 530,-
Bramborová sobota	755	45 600,-
Vánoce na Veselém Kopci	4 147	273 800,-
Předvánoční jarmark	7 919	484 130,-
Celkem	34 688	2 157 370,-

Přehled návštěvnosti a tržeb z programů na Betlémě

Název pořadu	Návštěvnost (osoby)	Tržba (Kč)
Velikonoce na Betlémě	1042	50 030,-
Betlémská muzejní noc	83	0,-
Betlém vánoční	2032	97 830,-
Celkem	3157	147 860,-

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

MPV mělo v roce 2019 celoroční nabídku čtrnácti edukačních programů pořádaných v Betlémě v Hlinsku pod souborným názvem *Živá historie*. Pouze *Velikonoce v Betlémě* a *Betlém vánoční* byly časově omezeny trváním stejnojmenných programů. Školní třídy i organizované skupiny návštěvníků z řad veřejnosti se tak mohly přihlásit v termínech, které jim vyhovovaly, a vybrat si z nabídky programů dle svého zájmu nebo zaměření. V roce 2019 byly programy MPV zařazeny do projektu MŠMT nazvaného *Vzdělávací programy paměťových institucí do škol, pokusné ověřování MŠMT 2018/2019 a 2019/2020*.

V tomto roce se edukační programy konaly nejčastěji v dubnu až červnu, v říjnu a v prosinci. **Proběhlo celkem 81 programů, jichž se zúčastnilo 2 185 návštěvníků.** Vedle tradičně oblíbených edukačních programů *Velikonoce v Betlémě* a *Betlém vánoční* byly nejvíce objednávány programy *Betlém školám*, *Jak se dříve stavělo aneb Od stromu až k domu*, *Povídky, pověsti a vyprávění*, *Lidová strava* a *Tajemství staré půdy*.

Avatar aneb Proč chránit nehmotné dědictví?

Prostřednictvím fotografií a krátkých videí program seznámil jeho účastníky s významnými nemateriálními památkami České republiky. V jeho závěru tak mohli odpovědět na otázky, co je nehmotné kulturní dědictví a proč se jeho ochranou zabývá i organizace UNESCO.

Betlém školám

V doprovodu průvodce se žáci vydali na objevnou cestu za poznáním života původních obyvatel roube-

ných chaloupek v památkové rezervaci Betlém v Hlinsku. Zjistili, jak lidé před 100–150 lety bydleli, žili a jaká řemesla ovládali.

Cesty papíru aneb Od hliněné destičky..

Předměty vyrobené z papíru nás obklopují ve všech oblastech života. Tento ekologicky zaměřený program chtěl návštěvníkům ukázat, že tato komodita není „nevyčerpatelná“ a proč je důležité ji třídit a dále zpracovávat. Návštěvníci se seznámili s historií papíru a zároveň se zamysleli i nad jeho budoucností. V závěru si recyklaci papíru vyzkoušeli i prakticky – vyrobili si recyklovaný papír ze starých novin.

Betlém vánoční

Kdy jindy navštívit Betlém v Hlinsku než v čase vánočním? Prohlídka s pracovními listy návštěvníkům připomněla, jak naši předkové slavili vánoční svátky, a které zvyky a obyčeje jim předcházely.

Jak se dříve stavělo aneb Od stromu až k domu

Dřevo, kámen, hlína, selský rozum, šikovné ruce – a můžeme začít stavět. Během programu byli žáci seznámeni s tradičními stavebními technikami našich předků v oblasti Českomoravské vrchoviny. Dozvěděli se mnoho zajímavostí spojených se stavbou roubeného domu, např. co je *došek*, *vepřovice*, co vše skrývá *zákloповé prkno* a jak staří mistři tesaři, šindeláři, doškaři či cihláři dovedně využívali materiál, který jim poskytovala okolní příroda, a jaké jednoduché pomůcky při stavbě používali. Některé techniky si návštěvníci mohli pod dohledem vyzkoušet.

Lidová strava aneb Co člověku šmakuje, tím se neotráví

V dnešní době je pro mnoho z nás samozřejmostí, že když máme hlad nebo jen tak na něco chuť, můžeme si vybrat dokonce z několika možností. Edukační program návštěvníkům ukázal, že tomu tak vždy nebylo, a představil, na čem si dříve mohly děti na vesnici pochutnat, čím zaháněly hlad, nebo kdy se v na-

ších končinách poprvé objevily banány, pomeranče anebo tak „obyčejné“ brambory.

Masopust držíme!

Program určený školám všech stupňů využívá *Expozice masopustních občůzek a masek z Hlinecka* v domku čp. 362. Žáci si zde mohli prohlédnout originály tradičních masek, fotografie z občůzek i dozvědět se o historii a současnosti toho jevu tradiční lidové kultury. Pro děti z mateřských školek a prvního stupně základních škol byla připravena také výtvarná dílna, ostatním žákům byl promítnut krátký dokument o masopustních občůzkách na Hlinecku.

Povídky, pověsti a vyprávění

Program věnovaný základním žánrům lidové slovesnosti a vymezení jejich postavení v rámci národní kultury přiblížil na konkrétních ukázkách základní charakteristiku pohádek, pověstí a pověrečných povídek. Na dětské návštěvníky tak čekaly nejen příběhy, v nichž je dobro po zásluze odměněno, ale také vyprávění o vodnicích a vílách, světýlkách a jiných nadpřirozených bytostech.

Rodokmen aneb Zpět ke kořenům

V průběhu programu získali návštěvníci praktické informace k pátrání po historii vlastní rodiny, seznámili se s tvorbou rodokmenu a získali povědomí o institucích, které by během svého bádání mohli navštívit. Staré rodinné fotografie, dokumenty nebo dopisy se tak staly cennými zdroji informací i příležitostí zavzpomínat na oblíbené historiky z rodinného archivu.

Svit', měsíčku, svit', at' mi šije nit'

Během programu se školní výpravy různých věkových skupin seznámily s historií vybraných tradičních

textilních technik – vyšívání, háčkování, síťování. Teorie byla prezentována spolu s vhodnými předměty z textilního fondu muzejní sbírky. Na závěr si účastníci společnými silami vyzkoušeli vybranou techniku v praxi.

Šáteček růžový, fěrtoušek kmentový – povídání o lidovém oděvu

Oblečení patřilo v minulosti ke znakům, jimiž se od sebe odlišovaly jednotlivé oblasti naší republiky nebo také společenské vrstvy. Program jeho návštěvníkům ukázal, jak se lidé na vesnici oblékali před 150–200 lety, co nosili při práci a co ve sváteční dny, jaké oblečení na sobě měly děti, když šly do školy nebo si hrály.

Tajemství staré půdy

Každý z nás již nějaké muzeum za svůj život navštívil a mohl zde obdivovat vystavované předměty. Tento program ukázal návštěvníkům, jak se tyto předměty do sbírky muzea dostávají, kdo je shromažďuje a co předchází jejich vystavení. Žáci si vyzkoušeli i práci kurátora sbírek, popisovali vybrané zajímavé předměty ze sbírek muzea a snažili se určit, k čemu mohly sloužit. Na závěr je čekala výtvarná dílna, ve které ztvárnili „svoje vysněné muzeum“.

Velikonoce na Betlémě

Edukační program byl koncipovaný jako prohlídka s pracovním listem, během níž získali žáci informace o lidových zvycích a tradicích, které tyto nejvýznamnější křesťanské svátky provázejí. Dozvěděli se, jaké obyčeje se dodržovaly např. na Zelený čtvrtek, Velký pátek nebo Bílou sobotu. Součástí programu bylo také předvádění tradičních technik zdobení kraslic.

Za císaře pána! Na frontách první světové války

Na základě studia dobových pramenů – městských kronik, tisku, lístků polních pošt, pohlednic, dopisů a osobních deníků – byl představen každodenní život vojáka rakousko-uherské armády na frontě. Program sledoval na základě autentických příběhů vyhlášení války a následný přesun na frontu i život přímo na bojišti.

ODBORNÁ KNIHOVNA

Odborná knihovna je v MPV vedena jako příruční pro potřeby zaměstnanců, není běžně přístupná veřejnosti. Ke konci roku 2019 ji tvořilo 953 knihovních jednotek příruční knihovny a 143 knihovních jednotek z dlouhodobé výpůjčky z knihovního fondu Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Pardubicích.

Do příruční knihovny přibylo v roce 2019 dvacet šest knihovních jednotek. Byla zahájena revize knihovního fondu s cílem aktualizace knihovny dle současných potřeb muzea.

Až na výjimky (např. studentské práce o MPV) knihovna neposkytuje badatelské služby veřejnosti. V roce 2019 nebyla pro tyto účely využita.

REGIONÁLNÍ PRACOVIŠTĚ PRO TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU

MPV od roku 2003 vykonává činnost krajského pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu v Pardubickém kraji. V tomto směru spolupracuje s Krajským úřadem, Národním ústavem Lidové kultury ve Strážnici a MKČR.

V roce 2019 se MPV kromě běžných činností plynoucích z úkolů pověřených pracovišť věnovalo redokumentaci nemateriálního statku stínání kohouta. Tento obyčej byl zapsán na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Pardubického kraje v roce 2012 a dle platné metodiky se pravidelná red-

kumetace uskutečnila v roce 2019. Na jejím základě byl Radě Pardubického kraje podán návrh na doplnění krajského seznamu o další lokality a rozšíření názvu na Stínání, honění a cepování kohouta.

Pokračovala pravidelná dokumentace masopustních obchůzek na Hlinecku a obyčeje vodění jidáše. MPV rovněž připravilo podklady pro zahájení výzkumu statku stavění a kácení máje, který povede ve spolupráci s dalšími muzei na území Pardubického kraje v následujícím roce.

Stínání kohouta

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

Činnost MPV je již od jeho založení zaměřena také na péči o původní krajinné prostředí, které je nedílnou součástí areálu Veselý Kopec. Expoziční areál se nachází v Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy a zahrnuje i lokalitu s výskytem chráněných rostlinných i živočišných druhů. Muzeum se stará o původní zeleň, pečuje o vysazené stromy a malé vodní plochy.

Pěstování rostlin

MPV pokračovalo ve spolupráci se správou CHKO Žďárské vrchy v péči o pěstování tradičních odrůd ovocných stromů. Muzeum udržuje téměř u všech expozičních objektů na Veselém Kopci a v Betlémě květinové i zeleninové předzahrádky s tradičními druhy rostlin, včetně bylinkové zahrádky. Na Veselém Kopci byl na expozičním poli stejně jako v předchozích letech vyset len a zasázeny brambory, v minulosti dvě základní plodiny Českomoravské vrchoviny.

Součástí prezentace je i okolí expozičních objektů, předzahrádky a ukázkové políčko

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Prováděné stavebně rekonstrukční práce v roce 2019 vycházely z potřeb muzea v souladu s plánem obnovy a údržby. Část byla realizována dodavatelsky, drobnější opravy a údržbu všech památkových a provozních objektů spadajících do správy MPV zajišťovali pracovníci Oddělení údržby.

Opravy expozičních objektů

Nejnáročnější prací v tomto směru byla **oprava střešní vazby u obytné části objektu čp. 4 na Veselém Kopci**. Vazba byla poškozena vrstvou sněhu a následným větrem. Vzhledem k tomu, že se jedná o jediný původní objekt dochovaný v prostředí Veselého Kopce, byla oprava vedena snahou o záchranu původní vazby v co největší míře. Zároveň byla provedena rekonstrukce komínového tělesa a výměna šindelové krytiny na hospodářském přístavku.

V roce 2019 byly dále prováděny tyto práce: výměny poškozené střešní krytiny a nátěry stávajících šindelových střech, konzervace roubení, líčení vápenným

nátěrem, opravy poškozených dřevěných konstrukcí, topenišť a komínových těles, kamenných zápraží, výměna a doplnění dřevěných okapů, obnova barevných nátěrů špaletových oken, opravy povrchů zápraží a dvorků.

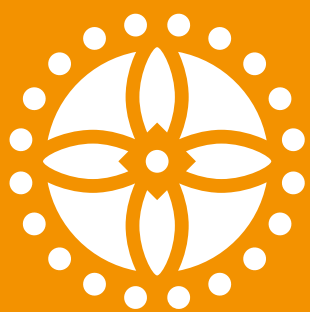
Ostatní opravy a stavební práce v areálech

Pracovníci oddělení údržby provedli na Veselém Kopci odvodnění okolí objektu čp. 4, čištění rybníčku, náhonu a úpravu hráze, celkovou opravu lavic v amfiteátru, opravy dřevěných hrazení, zhotovili a osadili koše na tříděný odpad.

Archiv stavební dokumentace

Archiv stavební dokumentace se nachází ve správním objektu MPV. Od roku 2019 byla zavedena centrální evidence stavebních zásahů a konzervace expozičních objektů MPV.

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Zubrnice

výroční zpráva
2019

Muzeum v přírodě Zubrnice

Muzeum v přírodě Zubrnice, jediné v Ústeckém kraji, leží v malebné kopcovité krajině **Českého středohoří**. Leží **uprostřed živé vesnice** a většina přístupných expozičních objektů stojí na původním místě. Je to zemědělská usedlost čp. 61, národní škola, kostel sv. Maří Magdalény a kupecký krám. Po poválečném odsunu německého obyvatelstva, stejně jako ve většině ostatních vesnic v **oblasti bývalých Sudet**, tyto stavby chátraly. **O jejich záchranu se zasloužili pracovníci Muzea v Ústí nad Labem** v čele s PhDr. Františkem Ledvinkou. Impulsem pro vytvoření muzea byl hrozící zánik místního kostela, kterému však pracovníci muzea dokázali v roce 1974 zabránit.

Místní zástavba je doplňována o další přenášené objekty z regionu. První přenesenou stavbou byla v roce 1977 barokní studna ze Střížovic. Muzeum bylo pro veřejnost **otevřeno v roce 1988**, do roku 2019 spadalo pod správu **Národního památkového ústavu**. Zvláštností muzea je samostatné území **Mlýnské údolí**, kde na dvanáctikilometrovém úseku Lučního potoka stávalo celkem 27 vodních mlýnů. Zpřístupněný je vodní mlýn Týniště čp. 27 z roku 1803.

Muzeum **přibližuje život, práci a kulturu původních obyvatel** v autentickém prostředí.

V průběhu celého roku jsou pro návštěvníky připraveny výstavy, edukační programy, tematické dny a kulturní akce, kdy expozice ožívají řemeslníky, folklórními soubory a divadly.

MPV je **otevřeno od dubna do října** a po dobu masopustních, velikonočních a vánočních programů. Návštěvníkům jsou k dispozici **tři okruhy**:

Historická vesnice, Mlýnské údolí a Dům z Loubí. Vyjma domu z Loubí jde o komentované prohlídky s průvodcem.

Adresa: Muzeum v přírodě Zubrnice
Zubrnice 74
400 02 Ústí nad Labem

Web: www.nmvp.cz/zubrnice

E-mail: muzeumzubrnice@nmvp.cz

Telefon: +420 475 228 267

Facebook: <https://www.facebook.com/Muzeum-v-prirode-Zubrnice>

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Muzeum dokumentuje zejména oblast východní části Českého středohoří vymezenou městy Ústí nad Labem, Litoměřice, Děčín, Ústěk a jejich přílehlých oblastí, s hranicemi východně k České Kamenici a České Lípě. Směrem na západ je oblast ohraničena v Podkrušnohoří městy Teplice, Bílina, Most a jejich okolím. Severně je ukončena státní hranicí a jižně jazykovou hranicí bývalých sudet (Deutschböhmen).

Nad rámec vytyčené oblasti věnuje muzeum **zvláštní pozornost předmětům základního školství a vesnického obchodu**. Specifickým odvětvím je soustředění **sbírek mlynářské povahy** (zejména technologická složení mlýnů a souvisejících doplňkových technických předmětů), podobně i v oblasti elektrifikace a dalších průmyslových výrobků.

Zaměřuje se na období od 18. století do 60. let 20. století. Časově neomezený je sběr materiálu týkající se přímo **historie i současnosti obce**, jejího bezprostředního okolí a vlastního muzea. Pro získávání předmětů je určitým **omezujícím faktorem** historický vývoj zdejšího regionu – **výměna obyvatel a ztráta kulturní kontinuity**.

Základem sbírky je starý etnografický fond z Muzea města Ústí nad Labem (cca 200 ks), který byl od poloviny 70. let 20. století rozšiřován o předměty získávané při záchranných etnografických výzkumech obcí likvidovaných na Ústecku kvůli důlní činnosti. V 80. letech byla již akviziční politika etnografického oddělení Muzea města Ústí nad Labem (dříve Okresní vlastivědné muzeum v Ústí n. L.) cíleně zaměřena na budoucí potřeby připravovaného muzea v přírodě. Po delimitaci Muzea lidové architektury Zubrnice pod

Národní památkový ústav v Ústí n. L. byla převedena i většina etnografických sbírek do samostatné kolekce MPZ.

Z hlediska způsobu života a obživy je pro muzeum stěžejní **dokumentace ovocnářství, chmelařství a mlynářství**. Jedná se především o movité doklady venkovského stylu bydlení, hospodaření, zemědělství, řemesel, ale i vyspělé a různorodé produkce severočeského drobného průmyslu. Specifickým odvětvím je sbírka školních pomůcek, zejména školních závesných obrazů.

Pro MPZ je zásadní dokumentace bydlení, kultury a stavitelství v oblasti s charakteristickým zastoupením patrového podstávkového domu, roubeného i hrázděného, a domu zděného, jejichž hranice se zde prostupují a vzájemně ovlivňují.

K 31. 12. 2019 bylo celkově evidováno 7 634 inventárních čísel.

Přehled akvizic za rok 2019

Název sbírky	Stav k 31. 12. 2019 (inv.č.)	Přírůstek celkem za rok 2019	Darovací smlouvy	Kupní smlouvy	Ostatní	Odepsáno
Sbírka MPZ	7 634	95	55	22	18	0

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Evidence sbírek probíhá standardním způsobem zápisem do přírůstkové knihy a postupným rozepsáním položky do druhého stupně, včetně elektronické evidence. V roce 2019 byly zahájeny práce na převedení databáze ze stávajícího elektronického evidenčního systému FOX do systému BACH.

V roce 2019 byla započata nová revizní dekáda a byl ustanoven nový Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost, který zhodnotil dary a nákupy za období daného roku.

Celkem bylo v roce 2019 inventarizováno 1880 inv. čísel, což činí 25% sbírky.

Depozitáře a uložení sbírek

V roce 2019 byla dokončena revitalizace dvou přízemních prostor v čp. 26 (bývala škola, dnes expozice Národní školy). Do těchto prostor byla soustředěna sbírka školních pomůcek, hraček a předmětů určených k obměňujícím se tematickým expozicím. Prostory jsou z části pojaty expozičně a v uzamykatelných částech dobového kabinetního nábytku byl uložen zbytek předmětů školství a předmětů k tematickým výstavám. Soustavně také probíhá systematická reorganizace v hlavní depozitární místnosti D2 v čp. 26.

Služby badatelům

MPZ neposkytovalo veřejné služby badatelům.

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Sbírkové předměty jsou standardně **prezentovány ve stálých expozicích** s pravidelnými obměnami v souvislosti s **tematickými výstavami**, které se váží k Velikonocům, podzimním pracím a Vánocům. Nejatrak-

tivnějším předmětem je pouze několikrát do roka prezentovaná parní lokomobila firmy Krátký Přerov, která pohání další zemědělské stroje.

Revitalizací dosud sporadicky užívaných dvou **prostor v přízemí Národní školy čp. 26** došlo k možnosti uceleněji prezentovat sbírku školních pomůcek a učebnic. Využitím získaného dobového kabinetního nábytku tak stoupla možnost jejich prezentace v kabinetu. Druhá místnost je uspořádána více výstavně a je určena především dětskému návštěvníkovi. Ve stálé expozici jsou zde prezentovány historické hračky a podobné tematické sbírkové předměty. V rámci akcí a speciálních prohlídek se zde prezentují předměty spojené s daným tématem – Velikonoce, Vánoce, řemesla, zemědělství, vždy se zaměřením na dětského návštěvníka.

V souvislosti se vznikající novou koncepcí muzea postupně vzrůstají možnosti nového pojetí stávajících expozic a zhodnocení využití jednotlivých prostor.

Zápůjčky sbírkových předmětů

Součástí prezentace sbírkových předmětů jsou také zápůjčky jiným institucím. Nejčastěji MPZ v tomto směru spolupracuje s městskými a oblastními muzei v regionu.

Přehled zápůjček za rok 2019

Instituce	Název výstavy / expozice	Počet sb. předmětů
Muzeum města Ústí n. L.	<i>Schichtova epopej</i>	3
Muzeum města Ústí n. L.	<i>Trpaslíci</i>	2
Zubrnická museální železnice	stálá expozice	3

VÝSTAVY A EXPOZICE

Stěžejním způsobem prezentace v MPZ jsou stálé **expo-
zice vázané na objekty** okruhů *Historická vesnice*
a *Mlýnské údolí*. Větší **samostatné výstavy** se ode-
hrávají v domě z Loubí a v kostele sv. Maří Magda-
leny. **Dočasné krátkodobé expo-
zice vázané na roční
obyčejový cyklus** se prolínají na určených místech ve
stálých expozicích a v domě z Loubí. V loňském roce
byla reflektována témata masopust, velikonoční zvy-
ky, myslivost, zpracování lnu, betlémy a vánoční zvy-
ky.

■ Vánoční úprava expozice

V oblasti výstav byl vyhotoven *Výstavní plán na léta
2019–2023*, čímž byla strukturována a ukotvena kon-
cepce výstavní činnosti muzea na několik let dopředu.

Byly také zahájeny práce na **konceptu** plánované **ex-
pozice chmelařství** v podkroví usedlosti čp. 61. V té-
to souvislosti byla ustanovena pracovní skupina rea-
lizátorů, muzejníků a památkářů a nastíněn předběž-
ný itinerář.

MPZ uspořádalo v roce 2019 tyto výstavy, vždy ve
spolupráci s dalšími institucemi:

Václav Nasvětíl – Malíř přírody

Autoři: Václav Nasvětíl, spolek Rembrandt

27. 4. – 30. 5. 2019

Výstava představila nejaktuálnější tvorbu celoevro-
psky známého malíře přírody a mysliveckých výjevů
Václava Nasvětíla. Výstava byla za přítomnosti
autora otevřena v rámci druhého ročníku *Myslivec-
kého dne*. Její součástí byla i prezentace spolku Re-
mbrandt s.r.o., který Nasvětílovo dílo spravuje a pro-
paguje. Václav Nasvětíl se proslavil zejména svým
přesvědčivým realistickým zpracováním lehce idea-
lizovaných mysliveckých a lesních motivů.

Český svaz muzeí v přírodě

Autor: Mgr. Radek Bryol

1. 5. – 30. 10. 2019

Putovní výstava Českého svazu muzeí v přírodě, je-
hož je i MPZ členem, představila na jednotlivých pa-
nelech členská muzea svazu.

Jaroslav Prášil: „Radosti“

Autoři (kurátoři): Adéla Machová, Karel Konopka

16. 6. – 13. 10. 2019

Výstava „*Radosti*“ byla zhodnocením té části díla Ja-
roslava Prášila, která má své kořeny v lidovém pro-
středí a řemesle. Jaroslav Prášil je známým výtvarní-
kem a pedagogem, jenž dlouhodobě spolupracuje
s MPZ a ve své tvorbě se věnuje mimo jiné i zpra-
cování lnu, restaurování háčkované krajky, ručnímu
papíru a autorské grafice. Inspiraci lidovou tvorbou
Prášil osobitým stylem posouvá do výtvarného pojetí.
V rámci výstavy se odehrály tři komentované pro-
hlídky.

SUKUS – 21. ročník mezinárodního výtvarného symposia

13. 7. – 31. 8. 2019, kostel Maří Magdaleny

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Zubnický masopust

23. února 2019

Muzeum připravilo masopustní průvod vesnicí s folklórním souborem Dykyta z Krásné Lípy a obyvateli obce Zubnice. V domě z Loubí si návštěvníci prohlédli tematickou výstavu věnovanou historii masopustního období a ve světnici hospodyně pekla tradiční masopustní pečivo. Dětem zpříjemnily pobyt dovednostní úkoly a dílna, ve které si mohly vyrobit masku.

Velikonoce na vsi

13.–14. dubna 2019

Zpívat, tančit a vynést Moranu přijely folklórní soubory – v sobotu Horačky a v neděli Šafrán. Velikonoční lidové zvyky přiblížili tematická výstava a řemeslníci svojí zručností při zdobení kraslic tradičními technikami (škrábání vajíčků, drátování, zdobení voskovou batikou aj.). Hospodyně pekla mazanec a nádivku v kachlovém sporáku. Velikonoční úkoly čekaly na rodiny s dětmi v rámci tzv. *Liščí stezky*. Součástí akce byl řemeslný prodej.

Myslivecký den

27. dubna 2019

Druhý ročník tematického dne, který představil myslivost jako součást našeho nehmotného kulturního dědictví. V rámci dne se mimo svodu psů, vystoupení

trubačů, vábení zvěře, výstav nebo naučné stezky odehrály také zkoušky z myslivosti, pasování do mysliveckého stavu a pokřtění kapličky svatého Huberta.

Májový jarmark

11.–12. května 2019

Písňe a lidové tance předvedl folklórní soubor Dykyta z Krásné Lípy. Návštěvníky rozveselilo amatérské Orangutální divadlo zapomenutou podkrušnohorskou pověstí. Nové kousky blechy Arabely předvedlo Panoptikum Maxe Fische. Návštěvníci si zažonglovali s Komedianty na káře. Dětem zajistilo pohádkové vyprávění Divadlo Ondřej a Svátovo loutkové divadlo. Ještě před deštěm byla uspořádána tradiční soutěž v pití piva u stánku regionálního Pivovaru Březňák – Velké Březno.

Pout' ke sv. Maří Magdaleně

20. července 2019

Poutní procesí vyšlo tradičně od mlýna Týniště čp. 27 a za doprovodu barokních písní došlo před polednem do kostela sv. Maří Magdaleny. V průběhu procesí byla sehraána fraška vypovídající o napravení hříšné Magdaleny. V domě z Loubí pekla hospodyně poutní koláče. Dětem zpříjemnilo horké odpoledne pohádkou Divadlo na klíce a připravené soutěže a hry.

Pára v muzeu

14. září 2019

MPZ se připojilo k akci, kterou pořádá spolek Zubrnická muzeální železnice. Do Zubrnice návštěvníci přijeli parní lokomotivou a ve dvoře domu čp. 74 viděli pracovat parní lokomobilu, která poháněla malý šroťák. V domě z Loubí proběhl další program připravený ve spolupráci s Dětským domovem Ústí nad Labem Střekov. Ve světnici děti krouhaly a šlapaly zelí, které následně ukládaly do zelníků s kořením podle receptu původních obyvatel. Ochutnaly také koláč upečený podle starého dochované receptu. Jablečnou úrodu měnily na mošt. Takto připravený workshop se odehrával přímo před očima návštěvníků, kteří se stali jeho nedílnou součástí. Děti si zahrály hry, které hrávali naši prarodiče.

Podzim na vesnici

19.–20. října 2019

Tyto dny byly v Zubrnicih věnovány ukázkám vybraných zemědělských činností. Návštěvníci si vyzkoušeli výmlat obilí cepem, zpracování lnu na nitě ne-

bo mletí zrna na mouku na ručním mlýnku. Na smyslové orgány útočila nejen vůně právě usušených křížal v sušárně ovoce, ale také čerstvě upečená buchta z kachlového sporáku ve světnici. Během dne proběhly ukázky výroby másla. Ve dvoře domu čp. 74 to opět vonělo benzinem při ukázkách chodu stabilního stroje, který občas nebylo vidět pro kouř a páru z lokomobilu.

Vánoce v Zubrnicih

7.–8. prosince 2019

Vánoční lidové zvyky přiblížila tematická výstava a řemeslníci svojí zručností při výrobě vánočních ozdob nebo betlémových figurek. Hospodyně pekla vánočky. Součástí programu byla i stezka s úkoly pro rodiny s dětmi. Atmosféru doladila vystoupení folklórního souboru Dykyta z Krásné Lípy, flétnový orchestr Soníci a Hudební společnost Ústěk, která přednesla Českou mši vánoční od J. J. Ryby. Akci doplnila výstava betlémů, které vlastní MPZ, a řemeslný prodej. V kostele sv. Maří Magdaleny bylo slavnostně předáno ocenění Zlatý džbánec za zachování a rozvoj lidových tradic v Ústeckém kraji za rok 2019.

Název pořadu	Návštěvnost (osoby)	Tržba (Kč)
Zubrnický masopust	315	6 300,-
Velikonoce na vsi	2 305	99 930,-
Myslivecký den	1351	5 700,-
Májový jarmark	628	92 495,-
Pout' ke sv. Maří Magdaleně	224	6 000,-
Pára v muzeu	1021	4 330,-
Podzim na vesnici	966	90 625,-
Vánoce v Zubrnicih	3 810	170 265,-
Celkem	10 485	475 645,-

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

V roce 2019 proběhly v MPZ z personálních důvodů pouze **vánoční programy a tematické prohlídky pro školy a jiné zájmové skupiny**. Dopolnední edukační programy probíhaly v domě z Loubí a byly rozděleny do dvou částí. V první části děti vyráběly zvykoslovné předměty z přírodních materiálů a pekly pečivo. Druhá část byla vzdělávací, děti se zábavnou a hravou formou seznámily s tradicemi a zvyky.

Součástí pedagogické činnosti bylo **využití stálých i přechodných pomůcek a edukačních předmětů**, které umožňují srozumitelnou a snadno zapamatovatelnou formou předávat informace. Podněcují spolupráci a zapojení dětí do celého procesu, rozvíjejí veškeré smysly a logické myšlení, upoutají pozornost. Pomůcky si edukátor většinou zhotovuje sám. Používá i běžné předměty, které plní funkci informativní (knihy, brožury, recepty, návody, výrobky apod.). Ke krátkodobým pomůckám patří materiál na výrobu ozdob, zvykoslovných předmětů a tradičního pečiva. Návštěvníci edukačních programů si domů odnášeli pracovní listy, recept na tvarovaný perník, obrázkový návod na sestavení zvykoslovného předmětu z křížal, motivaci pro aktivity ve škole i doma.

■ Pomůcky pro muzejní pedagogiku

Programy pro děti v roce 2019 **navštívilo** osm mateřských školek, deset tříd základních škol 1. stupně a hendikepovaní klienti společnosti Helias, Ústí nad Labem, o. p. s. v doprovodu asistentů sociální služby.

Práce s dětmi a mládeží probíhala i během akcí pro veřejnost. Doprovázely je soutěže, dílničky a stezky pro děti s rodiči. Muzejní pedagog aktivy připravoval ve spolupráci s režisérem programu. Muzeum se snaží tyto činnosti každoročně rozšiřovat a obměňovat.

Edukační programy

Advent a Vánoce

12. 11. – 19. 12. 2019

Vánoční edukační programy se uskutečnily vždy od úterý do čtvrtka od 9:00 do 12:00 hodin. Pro děti a jejich pedagogický doprovod byly připraveny pečení ručně tvarovaného perníku v kachlovém sporáku ve světnici roubeného domu z Loubí, výroba ozdob z ořechů a příprava pomůcek s návodem na domácí zpracování zvykoslovného předmětu z usušených křížal ze sušárny na ovoce. Ve vědomostním pásmu děti doplňovaly všechny svátky a zvyky od svátku svatého Martina až do Tří králů. Magické chvíle ukončilo čarování a věštění budoucnosti se sv. Ondřejem a přání krásného prožití tohoto období a svátků. Programy byly realizovány ve spolupráci s CK Trysk, pedagogickým doprovodem školních a zájmových skupin a kolektivem zaměstnanců MPZ.

Tematické prohlídky

Advent, vánoční zvyky

10.–19. 12. 2019

Vánoční tematické prohlídky umožnily dětem a jejich pedagogickému doprovodu shlédnout vyzdobené muzeum a prohlédnout si zvykoslovné předměty. Během jednotlivých zastavení děti získaly podrobnější vědomosti o svátcích a zvycích našich předků. Během malé odpočinkové zastávky si ve vyhřáté historické hospodě zhotovily menší vánoční suvenýr. Prohlídky

navštívily děti ze školních družin, mateřských a základních škol. Mateřská školka Dubánek z Dubí u Teplic přijela společně s německou soukromou školkou z Bannewitz v rámci vzájemné spolupráce a české děti vyrobily pro své hosty malou vánoční pozornost.

Přehled návštěvnosti a tržeb z programů pro školy

Název pořadu	Návštěvnost (osoby)	Tržba (Kč)
Edukační program Advent a Vánoce (18x)	480	34 720,-
Tematická prohlídka Advent, vánoční zvyky (7x)	305	13 850,-
Celkem	785	48 570,-

ODBORNÁ KNIHOVNA

MPZ vede příruční knihovnu, která není přístupná veřejnosti a slouží pouze potřebám odborných pracovníků muzea. Shromažďuje fondy odborné literatury vztahující se k dokumentaci sběrné oblasti Českého středohoří. Knižní fond obsahuje celkem 1603 jednotek. Nové přírůstky jsou evidovány písemně v seznamu majetku.

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

Od poloviny 90. let 20. století MPZ usiluje o **prezentaci tradičního hospodaření**. Venkovní expozice je zaměřená na **způsob obživy původních obyvatel**, kteří byli hlavně ovocnáři, ale přivydělávali si pěstováním chmele, což výrazně ovlivnilo vzhled obytných domů. Pro vlastní potřebu pěstovali také obilí. Návštěvník si odnese také znalosti **technologie zpracování vybraných plodin**.

Kromě tradičních způsobů hospodaření je třeba zajišťovat také **běžnou údržbu muzea** jako je údržba zeleně na návštěvnických okruzích, vyřezávání náletů, příprava dřeva na otop atd. Celková rozloha pozemků MPZ činí 20 ha, z nichž je třeba intenzivně pečovat o 1,1 ha. Součástí této plochy jsou předzahrádky, bylinková zahrádka, ukázkové pole a ukázková tyčová

chmelnice (celkem dvacet chmelových babek, čtyři odrůdy).

V současné době nejsou v muzeu vytvořeny podmínky, které by umožňovaly vlastní **chov hospodářských zvířat**. Návštěvníci mají možnost setkat se v muzeu s kozou hnědou a slepicí valaškou, které bývají v areálu muzea umístěny během letní sezony ve spolupráci s místní soukromou chovatelkou.

Z důvodu činnosti spolku Zubrnická muzeální železnice obrátilo MPZ svoji pozornost na další části území, kde trať prochází přímo areálem muzea. Začaly se **ořezávat vrby na babku**, bylo třeba **vyřezat nálety z cest**, po kterých se návštěvníci (cestující z vlaku) mohou vracet do obce Zubrnice či Týniště. V této činnosti bude třeba i nadále pokračovat.

■ Ořez vrb na babku

Pěstování rostlin

Na ukázkovém poli o výměře 273 m² muzeum pečuje o výběr tradičních obilovin (materiál byl získán z Výzkumného ústavu rostlinné výroby Praha-Ruzyně) a o technické plodiny (len) či zeleninu. **Ukázkové pole** je součástí návštěvnického okruhu. Cílem jeho prohlídky je seznámit návštěvníky se základními druhy obilovin a vybraných zemědělských plodin. Muzeum dále obhospodařuje větší pole o výměře 427 m², jehož výnos zajišťuje dostatečné množství materiálu pro přípravu ukázek technologie zpracování vybraných plodin na akcích muzea. Zde převažuje pěstování žita, pšenice, lnu, okopanin a zelí.

Bylinková zahrádka je součástí návštěvnického okruhu a tvoří venkovní expozici. Do hlavní náplně zahradníka tak patří péče o bylinky a koření, které rostou po obvodu, zatímco uprostřed na záhonech roste zelenina.

Charakter návsi vhodně doplňují **předzahrádky**. Muzeum udržuje hned tři různé velikosti, nejmenší výhradně s okrasnou funkcí až po předzahrádku, kde se nachází ukázka kombinace okrasných rostlin s pěstováním zeleniny. Při výběru sadby se muzeum řídí i metodikou *Dřeviny a byliny vhodné pro venkovská sídla na vybraném území MAS České středohoří* (2014). **Hrnkové rostliny** zastupují převážně pelargonie, dále pak fuchsie, begonie, ale návštěvníci spatří také rozmarýnu, myrtu či tradiční „babičkovské květiny“ jako je „nevěsta“ a „ženich“ (*Campanula isophylla*).

Podarilo se zajistit dostatečné množství tyčí do ukázkové chmelnice, což umožnilo uložit na podzim tyče do typické pyramidy, aby přečkaly zimu. Na jaře budou využity jako podpora chmelové rostliny při růstu.

■ Tyčová chmelnice

Ovocné stromy

Velkou část krajiny MPZ tvoří ovocné stromy. Na území muzea se nacházejí **dva z části dochované původní sady**. Muzeum pečuje o staré stromy, které jsou již za zenitem svého nejlepšího věku. Přesto mohou ještě několik let tvořit součást krajiny a plnit tak svou ekologickou funkci. Na jaře se podařilo **ošetřit odborným řezem 35 ks původních jablek a hrušní**. Sledována byla hlavně stabilizace a harmonizace jejich koruny. Z důvodu zajištění bezpečnosti návštěvníků byl **řez proveden také u třešňové aleje**, která stojí podél cesty ke zpřístupněnému mlýnu Týniště čp. 27.

Výchovné a udržovací řezy muzeum provedlo u mladších a nově vysázených stromů. Týkalo se to dosadby sadu a aleje podél cest a železniční trati. Z důvodu sucha bylo v průběhu horkého léta třeba novým výsadbám ovocných stromů pomoci zajistit dostatek vody zaléváním. Tyto stromy bylo třeba také ochránit proti okusu a poškození volně žijící zvěří.

Zahájena byla také **inventarizace ovocných stromů v areálu muzea**, a to se studentkou Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, Fakulty životního prostředí.

Stavební činnost v MPZ řeší kurátor technických sbírek Tomáš Ledvinka, který ji zároveň kontroluje ve spolupráci se stavebním dozorem a pověřeným pracovníkem NMvP. Monitoruje technický stav objektů a exteriérů areálu muzea. Přípravuje podklady pro obnovu objektů, zajišťuje nebo poskytuje součinnost při zajištění potřebné dokumentace ke stavební činnosti a technické údržbě muzea. Přípravuje podklady pro veřejné zakázky v oblasti investiční činnosti. Drobné opravy a údržbářské práce provádí pracovník údržby.

V roce 2019 byly zahájeny velké **opravy střech** budovy nádraží Týniště čp. 25 a roubených staveb Zubrnice čp. 61 a čp. 27a, u kterých již dosloužil střešní plášť. Dále byla realizována **oprava štítové fasády domu Zubrnice čp. 74**.

Transfery a dostavby areálů

Transfer špýcharu z Horních Nezel

MPZ za pomoci externích dodavatelů provedlo odbornou demontáž a transfer špýcharu z Horních Nezel do MPZ. Tento špýchar kombinující zděnou konstrukci přízemí s hrázděním v patře, které je ustoupeno pro komunikační pavlač, a s bočními roubenými komorami představuje rapidně zanikající stavební typ. Po odsunu českých Němců již nově přichází oby-

■ Rozebírání špýcharu a příprava pro převoz do MPZ

vatelé nepotřebovali obdobné stavby funkčně využívat, a proto obsadili jen obytné domy, nikoliv k nim náležející hospodářské stavby, které proto zanikaly. Objekt typově souzní s historickou podobou místně obvyklých hospodářských staveb a má i množství zachovaných hodnotných historických konstrukčních detailů a prvků vzniklých za použití tradičních řemeslných postupů a materiálů. Proto je jeho další zachování formou transferu významným počinem v zájmu památkové péče a celé kulturní společnosti.

Očíslované a kvalitně uložené trámy a jednotlivé konstrukční prvky jsou deponovány pod střechou v areálu MPZ. Objekt bude znovu postaven v Mlýnském údolí, kde doplní usedlost mlýna Týniště čp. 28 v místě již zbořených původních hospodářských budov.

Opravy expozičních objektů

Oprava štítové fasády domu Zubrnice čp. 74

Z původní vápenné fasády byl opatrně odstraněn nevyhovující neprodyšný nátěr, který zapříčiňoval degradaci a opadávání části omítky. Poté byla omítka původními vápennými technologiemi opravena včetně štukových výzdob a opatřena novým vápenným nátěrem v barevném provedení používaném na těchto stavbách. Zároveň bylo demontováno nevhodné nepůvodní oplechování podokenní římsy.

Oprava střechy na budově nádraží Týniště čp. 25

Již nevyhovující padající a protékající bobrovková střešní plášť na budově nádraží Týniště-Zubrnice byl kompletně demontován včetně laťování. Poté byla položena nová bobrovková střešní krytina původní technologií z doby výstavby budovy nádraží.

Oprava střechy na roubeném domě Zubrnice čp. 61

Šindelová krytina položená v roce 1987 již dosloužila a v roce 2019 byla zahájena její kompletní výměna. Pro novou krytinu byl vybrán ručně štípaný

modřínový šindel s hustými lety ze stromů z výše položených oblastí. Pro zvýšení životnosti bylo dřevo napouštěno karbolovou impregnací, která zároveň zajistila barevné přizpůsobení ostatním šindelovým střechám. V rámci opravy střechy došlo k drobným opravám krovu a podlahy v půdním prostoru. Dokončení opravy proběhne v roce 2020.

Oprava střechy na domě Zubrnice čp. 27a

Břidlicová a eternitová krytina položená v rámci oprav objektu na konci 80. let 20. století na stávající krov a podbití již dosloužila a v roce 2019 byla zahájena její kompletní výměna. Staré zničené podbití bylo demontováno a uhnílé části krovu odborně tesařsky přeplombovány při zachování co nejvíce původního zdravého dřeva. Dokončení opravy proběhne v roce 2020.

Ostatní opravy a stavební práce v areálech

Z běžné stavební údržby byla prováděna pravidelná ochrana částí dřevěných stavebních konstrukcí před dřevokaznými škůdci, oprava částí hliněných výplní mezi roubenými trámy a bílení omítek. Opravena byla

též dosluhující jalová výpust rybníka a lávka v lednici mlýna Týniště čp. 27. V objektu školy byla opravena elektroinstalace v suterénních místnostech, čímž se rozšířila možnost tyto prostory využívat. Byla též opravena dřevěná schodiště v domě Zubrnice čp. 74 a ve mlýně Týniště čp. 27. Započala oprava ohradního plotu kolem záhumenku domu Zubrnice čp. 61.

Projekční a inženýrská činnost

V roce 2019 proběhlo stavební zaměření transferovaného špýcharu z Horních Nezel a vznikl zároveň projekt na jeho transfer do areálu MPZ. Proběhla první etapa tohoto transferu a uskladnění objektu.

Uskutečnila se inženýrská příprava výstavby transferované stodoly ze Zadní Lhoty v areálu usedlosti Zubrnice čp. 75. Její výstavba se plánuje v následujících letech.

Archiv stavební dokumentace

Po delimitaci od Národního památkového ústavu k Národnímu muzeu v přírodě započalo zařídování stavebního archivu vlastních staveb.

Národní
muzeum
v přírodě

Valašské
muzeum
v přírodě

výroční zpráva
2019

Valašské muzeum v přírodě

Valašské muzeum v přírodě je nejstarší a zároveň nejrozsáhlejší složkou NMvP. O jeho **vznik se v roce 1925** zasloužili členové rožnovského muzejního spolku, zejména sourozenci Alois a Bohumír Jaroňkové. Základem muzea se tehdy staly roubené stavby přenesené z rožnovského náměstí, které dnes tvoří areál **Dřevěné městečko**. Již sami zakladatelé si uvědomovali, že městská část muzea dostatečně nevypovídá o způsobech života na celém Valašsku, a proto usilovali o realizaci vesnického areálu. Záměr na vybudování **Valašské dědiny** vznikl na počátku 50. let a o desetiletí později byla zahájena výstavba prvních horských usedlostí a hospodářských staveb. Cílem bylo vytvořit co nepravdivější obraz valašské dědiny zasazené do rázovité valašské kulturní krajiny. Dřevěné městečko a Valašská dědina byly na počátku 80. let doplněny o třetí, technický areál zvaný **Mlýnská dolina** s funkčními historickými stavbami poháněnými vodou. Čtvrtým areálem muzea se v roce 1995 staly **Pustevny** se zvoničkou a s objekty Maměnka a Libušín, které byly na konci 19. století vystavěny podle návrhů architekta Dušana Samo Jurkoviče a dnes jsou národní kulturní památkou.

V průběhu celého roku jsou pro návštěvníky připraveny **výstavy, kulturní akce a pořady, folklorní festivaly, jarmarky, výchovně-vzdělávací**

pořady i bohoslužby. Dohromady se jedná o více než padesát akcí, které muzeum každoročně pořádá.

Muzeum je otevřeno téměř celoročně s výjimkou některých dní v měsíci listopadu. Dřevěné městečko je možné si prohlédnout samostatně nebo s průvodcem. V Mlýnské dolině se návštěvníci mohou pohybovat pouze v organizovaných skupinách s průvodcem, zatímco do Valašské dědiny je vstup možný individuálně a výklad poskytují ve vybraných objektech demonstrátoři – průvodci oblečení v dobovém oděvu.

Adresa: Valašské muzeum v přírodě
Palackého 147
756 61 Rožnov pod Radhoštěm

Web: www.nmvp.cz/roznov

E-mail: muzeum@nmvp.cz

Telefon: +420 571 757 111

Facebook: www.facebook.com/VMPRožnov

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

V souladu se zřizovací listinou a koncepcí sbírkotvorné činnosti shromažďuje VMP sbírku nemovitých i movitých dokladů k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidové architektury z oblastí výskytu roubeného domu karpatského typu na území České republiky (moravské a slezské regiony a přechodové oblasti). Časově je sbírkotvorná činnost ohraničena horní hranicí 60. let 20. století, s dílčími přesahy vybraných skupin předmětů do současnosti.

Od roku 2002 je sbírka zapsaná v Centrální evidenci sbírek a tvoří ji tři oborové podsbírký - podsbírký etnografická, podsbírký dokumentace muzea v přírodě, podsbírký písemnosti a tisky. Všechny tři pokrývají sběrnou oblast muzea, zvláštní pozornost je věnována také městu Rožnov pod Radhoštěm a jeho obyvatelům. Součástí podsbírek jsou např. soubory dokumentace bydlení, řemesel, stravy, textilu, malovaného porcelánu, písemností z pozůstalosti zakla-

datelů muzea a Musejního spolku, dobových fotografií aj. Specifickými skupinami předmětů jsou také kopie objektů lidové architektury nebo věcí sloužících k ověřování a předvádění tradičních technologií a způsobu života.

Kromě sbírkových fondů spravuje VMP také tzv. studijní fondy, jejichž prostřednictvím jsou sbírkové předměty a znalosti o životě našich předků dále zhodnocovány. Jedná se o např. o fond stavebně technické dokumentace (archivní a plánové dokumenty k objektům), rukopisy (odborné práce a terénní výzkumy) a fond ÚLUV (materiály zrušené organizace Ústředí lidové umělecké výroby).

Odbornému zpracování sbírkových fondů se věnuje devět kurátorů.

Uložení sbírek v Centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm

Akvizice

Každoročně je sbírka Valašského muzea v přírodě rozšiřována o nové přírůstky – předměty jsou získávány převážně dary, dále koupí nebo anonymními dary.

V roce 2019 byl sbírkový fond významně rozšířen o keramiku, textilie, pohlednice, předměty z vybavení domácnosti, kroniku aj. K 31. 12. 2019 bylo celkově evidováno 138 924 inventárních čísel.

Přehled akvizic za rok 2019

Název podsbírký	Stav k 31. 12. 2019 (inv.č.)	Přírůstek celkem za rok 2019	Darovací smlouvy	Kupní smlouvy	Ostatní (vlastní činnost, anonymní dary aj.)	Odepsáno
Etnografická	69 957	434	113	210	111	1
Písemnosti a tisky	48 265	354	327	4	23	50
Dokumentace muzea v přírodě	20 702	285	165	76	44	0
Celkem	138 924	1 073	605	290	178	51

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Odborná práce se sbírkovým fondem zahrnuje jasně dané činnosti, které zajišťují uchování předmětů a uchování znalostí, skutečností a dějů, které je možné následně z předmětů získávat.

Jedná se o řádně provedenou evidenci nových přírůstků – což v průměru zahrnuje cca 900 předmětů ročně a jejich průběžnou katalogizaci – odborný popis každého předmětu a jeho zařazení do kontextu sbírky.

Každoročně probíhá revize/inventarizace sbírek, která je součástí tzv. revizní dekády (aktuálně probíhající dekáda byla zahájena v roce 2013). V roce 2019 bylo celkem inventarizováno 10 349 inventárních čísel ze všech tří podsbírek, což činí 7,4 % z celkového počtu evidenčních jednotek.

Revize sbírkových předmětů za rok 2019

Název podsbírký	Počet inventarizovaných inv. čísel
Etnografická	6 122
Písemnosti a tisky	3 113
Dokumentace muzea v přírodě	1 114
Celkem	10 349

Depozitáře a uložení sbírek

VMP využívá pro uložení sbírek několik depozitářů. Jedná se ve většině případů o samostatné budovy, které jsou vybavené **EZS a EPS. Měření mikroklimatu** (teplota, relativní vlhkost, osvětlení) je monitorováno bezdrátovým systémem, nicméně v některých depozitářích není možné klimatické podmínky regulovat. Dle povahy depozitáře zde kromě pravidelného úklidu probíhají ventilace nebo odvlhčování.

Většina trojrozměrných sbírkových předmětů je uložena v **Centrálním depozitáři**, který nejlépe splňuje podmínky pro kvalitní uložení sbírkových předmětů. Nicméně jeho kapacita není postačující, převážně objemné kusy by měly být v budoucnosti uloženy do plánovaného nového křídla tohoto objektu. Předměty podsbírky písemnosti a tisky (dvojrozměrné písemnosti aj.) jsou uloženy v samostatném depozitáři na Oddělení dokumentace.

Množství **každoročně ukládaných předmětů** navazuje na provedené konzervační a restaurátorské zásahy. Kromě ošetřených nových přírůstků probíhá také opětovná konzervace některých předmětů uložených v méně vyhovujících depozitářích a jejich přesun do Centrálního depozitáře. Další skupinou předmětů, u které dochází k pohybu – konzervaci a opětovnému uložení, jsou sbírky využívané k prezentaci formou výstav nebo muzejních programů.

V roce 2019 bylo po konzervaci a fotodokumentaci **do depozitářů uloženo přes 5 900 inventárních čísel.**

Služby badatelům

Badatelské služby jsou poskytovány průběžně na základě žádosti badatelů, jejich zpracování se řídí Badatelským řádem. Prvotní informace o sbírkovém fondu muzea lze získat prostřednictvím online databáze na webových stránkách www.nmvp.cz formou základních informací v katalogu celého sbírkového fondu, nebo několika tematických katalogů.

Množství dotazů je také kurátory řešeno formou e-mailové korespondence nebo telefonických konzultací. Tímto způsobem jsou většinou zodpovězeny dotazy týkající se zvyků, zastoupení určitých autorů ve sbírce, zemědělství apod.

V neposlední řadě badatelé získávají své poznatky přímo návštěvou muzea a studiem sbírkových fondů. **V roce 2019** bylo ve VMP uskutečněno **přes 230 badatelských návštěv**, při kterých bylo **poskytnuto ke studiu přes 22 000 předmětů** (genealogické záznamy, pozůstalosti, pohlednice, obrazy – valašští krajináři aj.).

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Součástí expozičních areálů VMP je několik tisíc sbírkových předmětů umístěných v jednotlivých objektech nebo jejich exteriérech. Jejich úkolem je co nejvěrohodněji přiblížit život našich předků.

Umístění předmětů mimo depozitáře nebo uzavřené vitríny je však spojeno s větším rizikem degradace materiálů, proto je důležitá **každoroční kontrola, očista či oprava** těchto věcí – toto jsou procesy, které mnohdy zůstávají návštěvníkům skryty. Ke sbírkovým předmětům jsou ale počítány také objekty lidové architektury – zde již může při opravě dojít k dočasnému omezení návštěvníckého provozu.

V roce 2019 došlo k celkové opravě a tedy i uzavření dvou expozičních objektů – Polčákovy chalupy z Prlova a domu chalupníka z Valašské Polanky, jejich provoz je obnoven v roce 2020. **Expoziční nabídka byla rozšířena o drobné stavby v areálu Valašská dědina.** Jednalo se o kamenný chlév pro drobný dobytek (Důjkův chlév z Nového Hrozenkova) a stavbu kopie božích muk ze Soběchleb. Práce na obou objektech probíhaly za plného provozu muzea, před zraky návštěvníků.

Další oblastí rozšiřování expozičních možností je **výroba replik** – vybavení objektů a pořízení nástrojů aj., které jsou využívány při ožívování muzea a předvádění různých činností. V roce 2019 byly pořízeny kopie lavice, modrotiskových forem, barvotisku pro venkovní kapličku, máselnic, byly zakoupeny vhodné textilie na zhotovení povlečení. Do této kategorie patří také tzv. pracovní oděvy pro demonstrátory – *mlynáře* či *tetičky*, kteří tvoří nedílnou součást prezentačních aktivit muzea.

Zápůjčky sbírkových předmětů

VMP zapůjčuje předměty ze svých sbírek převážně domácím institucím, v roce 2019 se neuskutečnila žádná zahraniční výpůjčka. Zapůjčeny byly také některé předměty za účelem zhotovení replik.

Přehled zápujček za rok 2019

Instituce	Název výstavy / expozice	Počet sb. předmětů
Galerie výtvarného umění Ostrava	<i>Černá země</i>	28
Kulturní zařízení města Valašské Meziříčí	expozice <i>Reditus Leonina</i>	5
Město Odry	expozice k dějinám Oder	16
Město Zubří – Muzeum města Zubří	<i>Šaty dělají člověka</i>	5
Mgr. art Maria Chlebovská	výstava Jany Ullrichové	1
Milan Bartoš	zhotovení kopií modrotiskových forem	2
Muzeum Brněnska	<i>Hračka v dřevě ukrytá</i>	5
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně	<i>Mák</i>	18
Muzeum Novojičínska	Památník Františka Palackého	4
Muzeum Novojičínska	expozice zámek Kunín	13
Muzeum Novojičínska	<i>Do jesliček Panna chudička dala synáčka svého</i>	136
Muzeum Novojičínska	<i>Makovníky, okravčáky, kocury, brňáky...</i>	11
Muzeum regionu Valašsko	expozice kostela Nejsvětější Trojice ve Valašském Meziříčí	3
Muzeum regionu Valašsko	<i>At' žije republika</i>	20
Muzeum regionu Valašsko	výstava lidové dřevořezby	1
Muzeum regionu Valašsko	<i>Valašskomeziříčští perníkáři</i>	21
Muzeum Těšínska	<i>Valaši na Těšínsku</i>	8
Muzeum Vysočiny Třebíč	výstava betlémů	151
Národní památkový ústav Kroměříž	expozice státního zámku Valtice	1
Národní ústav lidové kultury	<i>Lidový kroj na Moravě</i>	16
Obecní úřad Metylovice	<i>Kožané město</i>	32
Sdružení pro rozvoj Soláně	výstava betlémů	38
Sdružení pro zachování tradic řeznického řemesla na Valašsku	expozice muzea řeznictví ve Valašském Meziříčí	1

Péče o sbírky

Ošetření sbírkových předmětů

Oddělení péče o sbírky (dále jen OPS) ošetřilo v průběhu roku **2 101 kusů sbírkových předmětů**. Téměř polovinu tvořila **rekonzervace sbírek z depozitářů** (896 kusů) v rámci průběžných přesunů z nevyhovujících prostor do nově vybaveného Centrálního depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm. Pokračovala rekonzervace fondu proutěných košů ze skupiny zemědělství a tyto práce budou probíhat i v následujících letech. Rozsáhlým zpracovaným celkem byl soubor 388 kusů dřevorytů Bohumíra Jaroňka nebo soubor 8 kusů náboženských knih. **V rámci rekonstrukce kostela sv. Anny** v areálu Dřevěné městečko, resp. restaurování jeho donátorských kamenů, byly ošetřeny zbývající **exponáty tvořící expozici** tohoto kostela, zejména byly restaurovány polychromované sochy.

Dominantním sbírkovým předmětem v rámci expozice sakristie je **skříň na paramenta**, která prošla náročným a dlouhým procesem restaurování, na němž se více než rok podíleli dva restaurátoři dřeva společně s restaurátorkou kovů. Paramentář byl nejprve podroben důkladné analýze včetně instrumentálních metod (mikroskopické určení dřeviny, dendrochronologie, UV světlo, XRF materiálová analýza, FTIR spektrometrie, plynová chromatografie). Po té probíhal samotný konzervátorsko-restaurátorský zásah spočívající v důkladné očištění, desinfekci, desinsekci, konstrukčních opravách, výrobě kopií a doplňků, retuších, odstranění korozních produktů a aplikaci povrchových vrstev. Díky rozsáhlosti a detailnosti konzervátorsko-restaurátorského zásahu byla tato akti-

vita definována jako součást vědecko-výzkumné činnosti muzea, jejímž výstupem bude v následujícím roce odborný článek v recenzovaném periodiku.

U **třech železných moždířů**, které příležitostně slouží ke střelbě slavnostních salv, byla z bezpečnostních důvodů provedena RTG analýza, jejímž cílem bylo odhalení případných defektů v materiálu. Specialisté z oddělení Nedestruktivního testování Vítkovice testing center, s. r. o. vyhodnotili materiál moždířů jako homogenní bez závažných změn či defektů. Konzervátorsko-restaurátorský zásah byl proveden taktéž na značném množství **sbírkových předmětů z akvizic (963 kusů)**. V neposlední řadě bylo ošetřeno **242 kusů sbírkových předmětů trvale uložených v expozicích v objektech lidové architektury**.

■ Pracovníci OPS zrestaurovali soubor předmětů z vyhořelého kostela v Gutech

■ Zrestaurovaná skříň na paramenta

Technologie netoxické likvidace dřevokazných škůdců

V roce 2019 proběhly dva cykly **hubení červotoče v bezkyslíkové atmosféře**. Ošetřeny byly jak sbírkové předměty ze sbírek NMvP, tak předměty z vlastnictví jiných institucí a církví.

Významná inovace se udála v případě netoxické technologie likvidace dřevokazných škůdců zvýšenou teplotou v **termoboxu**, u nějž došlo s podporou investice z Ministerstva kultury k **pořízení nové technologie**. Nyní je termobox plně funkční, s automatickým řízením a je k dispozici pro ošetření sbírek jak z fondu NMvP, tak pro využití externími subjekty (viz Granty a dotace).

Práce v areálech a v depozitářích

Každoročně je pozornost konzervátorů-restaurátorů věnována taktéž samotným návštěvnickým areálům. V roce 2019, jako každý rok, proběhla **příprava interiérů expozičních objektů lidového stavitelství na sezonu** tradičně v dubnu, tedy těsně před jejím zahájením. Při této činnosti je zkontrolován každý sbírkový předmět umístěný v expozicích, zda nevykazuje nějaké známky degradace. Je očištěn od prachu či

jiných nečistot, kontrolují se inventární čísla a předmět je vrácen na své místo v expozici. V případě, že exponát vyžaduje větší konzervátorsko-restaurátorský zásah, je převezen na konzervátorské pracoviště k řádnému ošetření.

Během předsezonní přípravy i v průběhu celého roku byly provedeny konzervátorsko-restaurátorské **zásahy na 242 kusech sbírkových předmětů** sloužících jako exponáty v areálech VMP. Personálně zajišťují tuto akci všichni pracovníci OPS společně s vydatnou pomocí dobrovolníků z řad Valašského muzejního a národopisného spolku. Také jejich zásluhou proběhla příprava areálů hladce a rychle. Celkem vypomáhalo sedm členů Muzejního spolku, přičemž dohromady odpracovali 48 hodin.

Další důležitou akcí bylo **provádění postřiků dřevěných konstrukcí proti dřevokazným škůdcům** u vytypovaných staveb. Insekticidně fungicidní, vodou ředitelný přípravek Lignofix-I-Profi či Lignofix OH byl aplikován na 18 objektech. Postřiky byly prováděny za pomoci zaměstnanců Technického útvaru v průběhu pozdního jara, kdy je první výletové období dospělců tesaříka a červotoče a postřik je tedy neúčinnější. Celkem bylo spotřebováno 210 litrů koncentráту Lignofixu-I-Profi, 60 litrů Lignofixu-I-Profi OH a 81 litrů aplikačního roztoku Lignofixu OH. Na celé akci se podílelo 10 zaměstnanců.

■ Jarní očista sbírkových předmětů v areálech VMP

Fotoarchiv

Fotoarchiv shromažďuje obrazovou dokumentaci všech dějů souvisejících s činností VMP a jeho odborných zájmů. Dokumentuje historii a programovou činnost muzea, lidovou architekturu, akvizice, fotodokumentaci sbírkového fondu i propagaci instituce aj.

Fotoarchiv je profilován a tematicky členěn do několika skupin: **Negativy „N“** – snímky zachycují historii VMP, fotodokumentaci tradiční lidové architektury, akvizice muzea, terénní výzkumy, dokumentaci programů Valašského roku a provoz muzea. Jejich digitálním protějškem je skupina **Digitální fotografie „Dg“**. Skupina **Negativy „P“** dokumentuje sbírkový fond muzea. Jejich digitálním protějškem je skupina **Digitální fotografie a skeny „E“**. Skupina **Diapozitivy „D“** je využívána k propagačním účelům a zachycení jedinečnosti jevů v terénu a vybraných sbírkových objektů a předmětů.

V roce 2019 byla prováděna běžná provozní činnost – **digitalizace, evidence nových přírůstků** v inventárních knihách, jejich **převod do elektronické podoby** (vkládání dat a doplňování dalších textových a obrazových metadat do databáze), vytváření obrazových metadat (skenování a fotodokumentace sbírkových předmětů) a jejich následné spárování v systému BachProMuzeum. V roce 2019 standardně probíhaly **excerpce fotografií a diapozitivů a výroba černobílé fotografie sbírkových předmětů**. Tematicky se vztahovaly k propagaci NMvP, publikační činnost a požadavkům badatelů.

Přehled činností v oblasti digitalizace a fotoarchivu za rok 2019

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	celkem
Přírůstky N (ks)	512	0	10	90	0	101	0	210	505	435	204	199	2266
Přírůstky P (ks)	63	0	0	229	0	66	0	0	0	226	0	2	586
Přírůstky Dg (ks)	0	0	0	0	0	0	0	0	1000	1000	0	0	2000
Přírůstky E	922	605	1113	540	0	0	0	0	2749	5024	1980	1769	14702
Excerpce – VMP	4607	6338	3875	1097	3354	3173	346	1053	1127	1327	2197	130	28624
Excerpce – ostatní	12	728	755	2653	2769	652	368	123	637	640	1257	0	10594
Lepení foto	0	0	104	0	0	0	0	0	0	614	56	140	914
Bach – revize a doplňování údajů	2476	561	4106	316	122	129	164	201	470	3354	6325	7354	25578
Badatelé	6	8	15	6	10	11	8	5	7	9	8	2	95

Fotodokumentace

Plynule pokračovala **fotodokumentace sbírkových předmětů a přírůstků** dle požadavků odborných kurátorů sbírek ve fotoateliéru v Centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm. Dvourozměrné sbírkové předměty byly skenovány na digitalizačním pracovišti Oddělení dokumentace v Rožnově pod Radhoštěm. Fotodokumentace probíhala i v jednotlivých **expozičních areálech** – opravy expozičních objektů, výstavy, expozice, programy *Valašského roku*. Stáva-

jící dokumentační trend v oblasti fotodokumentace VMP (historie, terén, výstavy, programy) byl zachován na solidní úrovni a udržuje si i nadále vysoký standard. Fotodokumentace byla realizována **analogově** (černobílý a barevný materiál) a **digitálně**. Výroba černobílé fotografie sbírkových předmětů je realizována vlastními silami.

Přehled činností v oblasti fotodokumentace

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	celkem
Vyvolávání - čb.film/ks	0	0	3	4	2	2	0	0	5	2	4	0	22
Vyvolávání - barevný film/ks	1	3	0	0	5	5	15	14	6	0	0	7	56
Foto sbírky	0	0	101	129	0	66	101	0	180	57	0	0	533
Foto jiné	84	98	91	78	83	77	91	214	75	60	42	174	1244
Foto jiné digitální	127	171	134	196	231	228	134	275	137	103	78	182	2131
Výroba černobílé foto	100	100	250	250	250	0	250	0	0	250	250	300	1750
Skenování filmů (snímky)	36	108	108	144	252	252	108	504	396	72	144	252	2808
Ořez a úpravy skenů (snímky)	36	108	108	144	252	252	108	504	396	72	144	252	2808
Popis skenů (snímky)	36	108	108	144	252	252	108	504	396	72	144	252	2808

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

Digitalizace probíhá v rámci *Koncepce dokumentace a evidence movitého kulturního dědictví v digitální podobě* a *Směrnice k tvorbě a správě digitální dokumentace ve VMP*. Činnost byla zaměřena na pořízení a spárování metadat sbírek VMP v CES, evidenci digitálních skupin Dg a E. Na činnosti se podíleli interní (zpracování přírůstků sbírek) a externí pracovníci. Evidence sbírkových předmětů je zpracovávána prostřednictvím odborného programu verze **SW ProMuzeum-Profi** a zavádějící se verze **BachProMuzeum** – web od společnosti Bach systems, s. r. o.

Olomouc. Servis a funkčnost těchto systémů je bez problémů. Prezentace sbírkového fondu VMP veřejnosti je prováděna prostřednictvím **on-line aplikace Vademecum** na webových stránkách VMP. Součástí je i samostatný modul, obsahující tematické katalogy sbírkového fondu VMP.

K 31. 12. 2019 je aktuální stav digitální dokumentace sbírkových předmětů následující:

Počet sbírkových předmětů zapsaných v CES:

Podsbírka etnografická	69 850	inv. čísel
Podsbírka dokumentace VMP	C 20 617	inv. čísel
Podsbírka písemnosti a tisky	A 48 206	inv. čísel
Celkem	138 673	inv. čísel
Elektronicky evidováno	138 673	inv. čísel

Přehled digitalizace – zpárování dat:

Podsbírka etnografická což obnáší rozpracováno, zůstatek:	53 591 79 585 16 259	inv. čísel (77%), ks vložených obrazových metadat inv. čísel (23%)
Podsbírka dokumentace VMP což obnáší rozpracováno, zůstatek:	14 296 18 799 6 321	inv. čísel (69%), ks vložených obrazových metadat inv. čísel (31 %)
Podsbírka písemnosti a tisky což obnáší rozpracováno, zůstatek:	23 526 54 242 24 680	inv. čísel (49 %), ks vložených obrazových metadat inv. čísel (51 %)

Práce	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	celkem
Skenování negativů	36	108	108	144	252	252	540	504	396	722	1844	752	2808
Plošné skenování, A4, A3, A2 a více	1678	1719	2324	1146	1522	1076	1613	1659	2415	2440	3674	844	22110

VÝSTAVY A EXPOZICE

Hlavním těžištěm prezentace v muzeích v přírodě jsou komplexní instalace v historických objektech, jejich hospodářském zázemí nebo v celé krajinné kompozici. Tato možnost je zásadně odlišuje od tzv. *kamenných muzeí*. Nicméně ani expozice ve venkovních areálech neumožňují zobrazení všech aspektů způsobu života v daném regionu. I v muzeích v přírodě tak vznikají klasické výstavy.

VMP využívá k instalaci výstav převážně prostory vstupního objektu muzea, tzv. Sušák. Nachází se zde několik sálů pro stálé expozice nebo krátkodobé výstavy. Nabídka expozic a výstav probíhá podle schváleného pětiletého plánu, některé výstavy jsou jako doprovodný program navázány na organizaci pravidelných programů a festivalů. V roce 2019 začaly přípravné práce na výstavě *Libušín znovuzrozený*, jejíž otevření je naplánováno na srpen 2020 po zpřístupnění samotné národní kulturní památky jídelny Libušín na Pustevnách.

Stálé expozice

Městečko pod Radhoštěm

Přízemí, Sušák

Autor: doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.

Rozsáhlá expozice dává nahlédnout do historie a běžného života východomoravského městečka Rožnov pod Radhoštěm, sleduje jeho proměny od dob, kdy byl vystaven středověký hrad – sídlo rožnovských pánů. Představuje důležitá řemesla a průmyslová odvětví, která se zde v minulosti rozvíjela; seznamuje také s kulturním a společenským životem, spjatým např. s existencí lázní a založením VMP.

Jak jde kroj, tak se stroj

1. patro, Sušák

Autorka: Mgr. Lenka Drápalová

Expozice představuje tradiční oděv na Valašsku, pracovní i sváteční, jak se proměňoval v průběhu celého roku i lidského života; materiály, ze kterých se vyráběl; způsoby, jakými se zdobil. Část expozice je věnována obnově kroje ve 20. letech 20. století, na němž

mělo nemalou zásluhu také VMP. Expozici uzavírá studijní depožitář.

Valašská dědina – opravdu zmizelý svět?

Dům Pod Strání

Autoři: Ing. Šárka Kramolišová, Mgr. Petr Lid'ák, Mgr. Radek Bryol a PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Expozice je první zastávkou prohlídkové trasy Valašskou dědinou. Pomáhá návštěvníkům lépe vnímat prostředí, do něhož vstupují, a ukazuje, že lidský život vždycky byl a stále je založený na stejných pilířích. Jen jejich podoba se s generacemi mění.

Jak stavěli naši předkové

Panská sýpka, Dřevěné městečko

Autor: doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.

Výstava seznamuje návštěvníky se stavebními dovednostmi našich předků a s tradičními stavebními materiály. Ukazuje, jak otesat kmen, sroubit trámy, vyrobit ručně cihlu nebo čím se dřívě pokrývaly střechy. Vedle originálních sbírkových předmětů práci stavebních mistrů přibližují i historické fotografie i dokumentační kresby.

Výstava
Jak jde kroj, tak se stroj

Výstavy

Hračky nejmilejší aneb Jak jsme si hráli

Autoři: Ing. Šárka Kramolišová, Mg. Petr Lid'ák

24. 5. 2018 – 9. 6. 2019, Sušák

V polovině roku 2019 byla ukončena výstava věnovaná hračkám a hrám. Umožnila přestavit soubor hraček uložený v depozitáři a běžně nepřístupný návštěvníkům. Součástí její přípravy byla také spolupráce s pamětníky, kteří vzpomínali na své dětství a některé z vystavených exponátů zapůjčili.

Dílna lidové umělecké výroby

Autor: Mgr. Petr Lid'ák

24. 5. 2018 – 9. 6. 2019, Sušák

Součástí VMP byla od konce 60. let 20. století výroba upomínkových předmětů. Produkty byly promyšlené a umělecky hodnotné. Výstava zmapovala tvorbu této dílny na základě dochovaných předmětů, návrhů a vzpomínek bývalých zaměstnanců. Podařilo se také shromáždit rozsáhlý sortiment, který rozšířil sbírkový fond muzea.

■ Výstava *Dílna lidové umělecké výroby*

Výstava knih z nakladatelství Valašského a Národního muzea v přírodě

Autorka: Anna Borová

1.–29. 3. 2019, Odborná knihovna

U příležitosti měsíce čtenářů byla v knihovně VMP prezentována publikační činnost muzea. Šlo o přehled vydaných monografií, souboru tzv. malých tisků, odborných slovníků, katalogů výstav aj. od roku 1971.

Výstava fotografií Karla Matochy

Autor: Karel Matocha

14.–29. 3. 2019, Odborná knihovna

Autor představil soubor čtrnácti převážně velkoformátových fotografií zachycujících zajímavá místa a památky regionu.

Ludmila Vašková: Sbírání v zahradě

Autoři: Ludmila, Břetislav a Ing. Arch. Michal Vaškovi, Mgr. Jana Tichá

4. 7. 2019 – 31. 5. 2020, Sušák

Rožnovská výtvarnice Ludmila Vašková při příležitosti významného životního jubilea představila svou dosavadní tvorbu. Jedná se o vynikající autorku pronikající do několika oborů výtvarné práce – kresby, ilustrace, malby, grafiky a keramiky; všechny oblasti tvorby byly na výstavě zastoupeny.

■ *Ludmila Vašková: Sbírání v zahradě*

Od Valašského roku k Rožnovským slavnostem

Autor: Mgr. Adam Muras

4. 7. – 30. 9. 2019, Komorní amfiteátr, Dřevěné městečko

Exteriérová instalace v prostoru komorního amfiteátru umožnila nahlédnout do historie mezinárodního folklorního festivalu *Rožnovské slavnosti*. Pokusila se přehledně zmapovat čtyřicet let jejich trvání a okolnosti, které vedly až k současné podobě festivalu.

■ *Od Valašského roku k Rožnovským slavnostem*

Rožnovské slavnosti 2017 očima fotoklubu R9

Autoři: členové fotoklubu R9

5.–31. 7. 2019, Sušák

Pravidelná spolupráce s rožnovským fotoklubem R9 opět umožnila osobitý pohled jeho členů na dění během festivalu *Rožnovské slavnosti*. Výstava připomněla zajímavé momenty jeho minulého ročníku 2017.

Fotoateliéry a fotografové lázeňského Rožnova

Autorka: Bc. Alena Fojtášková

31. 7. 2019 – 31. 7. 2020, Sušák

Důležitou součástí muzejní sbírky jsou fotografie, které muzeum shromažďuje především za účelem etnografické dokumentace. Jejich motivem jsou krajiny, architektura, společenské události, ale také zde najdeme ateliérové portrétní fotografie. Výstava se věnovala historické fotografické tvorbě související s rožnovskými klimatickými lázněmi a místními fotoateliéry.

Emócie gotiky z Baziliky sv. Jakuba v Levoči

Autor: Vladimír Linder

Datum trvání: 2.–31. 8. 2019, Sušák

Součástí každoročně konaného festivalu slovenského folklóru *Jánošíkov dukát* byla tentokrát autorská výstava Vladimíra Lindera. Svou lásku ke slovenskému folklóru a umění předků prezentoval prostřednictvím fotografií soch mistra Pavla z Levoče.

Láska na poslední pohled

Autor: Karel Bogar

Datum trvání: 7. 10. – 24. 11. 2019, Odborná knihovna

U příležitosti významného životního jubilea byla realizována výstava uměleckého smaltu Karla Bogara a jeho přátel z Česka a Polska. Jeho dílo je spojeno s úsilím členů Dílny uměleckého smaltu ve Frýdlantu nad Ostravicí o zachování tradiční technologie průmyslového smaltu.

Úroda z polí, zahrad a sadů aneb Valašský hortikomplex

Autor: Miroslav Románek

12.–20. 10. 2019, Janíkova stodola, Dřevěné městečko

Každoroční výstava byla přehlídkou ovoce, zeleniny, okopanin, přadných rostlin a dalších plodin pěstovaných v minulosti. Většina vystavených vzorků tzv. starých odrůd byla vypěstována v areálu Valašská dědina. Návštěvníci je mohli porovnat s odrůdami současnými, nabízenými na českém trhu.

■ *Fotoateliéry a fotografové lázeňského Rožnova*

Valašský rok 2019

Každoroční programová nabídka VMP nese název *Valašský rok* a na její přípravě se podílejí všechny složky muzea. V roce 2019 se uskutečnilo celkem 51 pořadů včetně deseti náboženských obřadů. Provozní útvar, zvláště Oddělení produkce a programů, realizoval celkem třicet jedno- nebo vícedenních pořadů. Dohlížel také nad konáním náboženských obřadů, z nichž osm bylo katolických, jeden protestantský a jeden pravoslavný. Útvar pro odbornou činnost připravil celkem osm pořadů a čtrnáct výchovně-vzdělávacích programů pro školní a další zájmové skupiny. Technický útvar realizoval jeden pořad *Valašského roku* a zajišťoval technickou přípravu většiny ostatních.

Masopust

23. února 2019, Dřevěné městečko

Tradiční masopustní obchůzky zajistily Soubor písní a tanců Javořina a Sbor dobrovolných hasičů Študlov, k poslechu hrála Dechová hudba Galička, Mužský sbor Gorol a gajdošská gorolská muzika Bukoň, kteří také „pochovali basu“. Součástí programu byla bohatá nabídka řeznických specialit, jež vyvrcholila 22. ročníkem soutěže *O nejlepší valašskou klobásku* a 12. ročníkem soutěže *O nejlepší valašskou tlačenkou*.

Velikonoce na Valašsku

20.–22. dubna 2019, Dřevěné městečko

Bílá sobota tradičně patřila zejména lidovým výrobům a prodejcům. K příjemné atmosféře v Dřevěném městečku vyhrávaly cimbálové muziky Pazúr a Kotár. Velikonoční neděle byla ve znamení bohatého zvykoslovného programu. Účinkovali: folklorní soubory Malý Radhošť a Radhošť z Rožnova a Valašský vojvoda z Kozlovic, cimbálová muzika Javořina a cimbálová muzika Jánoš. Zvykoslovný program Červe-

ného pondělí zajistily soubor Ostravička z Frýdku-Místku, cimbálová muzika Soláň z Rožnova a cimbálová muzika Radegast z Frenštátu. Expoziční objekty byly oživeny vařením jarní polévky, zdobením kraslic či přípravou *pučálky*.

Regionální přehlídka dětských valašských souborů

27. dubna 2019, Dřevěné městečko

Ve spolupráci s Valašským folklorním spolkem se v Janíkově stodole uskutečnila přehlídka dětských valašských souborů, opakovaná ve dvouleté periodě.

Stavění máje

1. května 2019, Dřevěné městečko

Tradiční lidovou slavnost v tomto roce představil valašský soubor písní a tanců Javořina z Rožnova.

Koncert ke Státnímu svátku

8. května 2019, Dřevěné městečko

V Dřevěném městečku účinkoval již tradičně Beskydský orchestr při Základní umělecké škole v Rožnově pod Radhoštěm.

Den muzeí

18. května 2019

V tento den byl umožněn volný vstup pro návštěvníky areálu Valašská dědina, kde se konal pořad *Jaro na dědině*. V rámci *Dne muzeí* bylo návštěvníkům výjimečně zpřístupněno i zázemí tesařské a truhlářské výroby včetně ukázek práce s katrem.

Jaro na dědině

18. května 2019, Valašská dědina

Program byl zaměřený na praktickou ukázkou tradičního života na valašské vesnici v jarním období. K vidění bylo bělení prádla, pletení košů a ošatek, zpra-

cování mléka a tvarohu, stloukání másla, mletí pohanky, kutí koní, včelařství, stříž ovcí a zpracování ovčí vlny. Účinkoval folklorní soubor Jasénka ze Vsetína.

Noc kostelů

24. května 2019, Dřevěné městečko

VMP se připojilo k celostátní akci varhanním koncertem Pavly Mikeškové v kostele sv. Anny v Dřevěném městečku.

Májový jarmark s kácením máje

25. května 2019, Dřevěné městečko

Dva pořady spojené v jeden celek uvítaly čtyřicet výrobců s jarním sortimentem a zajistily kulturní program, který již od dopoledne obstarali Stanley's Dixie Street Band, cimbálová muzika Radhošť a dechová hudba Galička. Májku pokácel Valašský soubor písní a tanců Ovčák z Hovězí.

Slabikář devatera řemesel.. tentokrát o hračkách

1. června 2019, Dřevěné městečko

Pořad konaný u příležitosti oslavy Dne dětí byl nově zaměřen na výrobu tradičních hraček v souvislosti s výstavou *Hračky nejmilejší aneb Jak jsme si hráli*. Návštěvníkům byla nabídnuta možnost vyzkoušet si devět různých rukodělných činností zaměřených na výrobu tradičních hraček. Nově si děti také mohly vyslechnout vypravování pohádkové babičky.

Odpoledne s folklorním souborem Po proudu života, proti proudu času

8. června 2019, Dřevěné městečko

V pořadu s podtitulem *S Věrou Šejvlovou za písňemi a tanci údolím Ostravice až k řece Kysuci* vystoupili Folklorní soubor Gruník z Ostravice a kapela RukyNaDudy z Frenštátu pod Radhoštěm.

Svatojánský večer

21. června 2019, Valašská dědina

Na večeru plném kouzel, obřadů a rituálů účinkovali písničkář Pavel Tabásek, Valašský soubor písní a tanců Vsacan, Valašská pěvecká družina Surovo dřevo a skupina Ilumia s ohňovou show.

Zvonečkový jarmark

22. června 2019, Dřevěné městečko

Pořad se věnoval hrnčířskému, keramickému a drátenickému řemeslu. Zastoupen byl i sortiment včelích produktů. Zúčastnilo se jej šestašedesát výrobců z České republiky, ze Slovenska a z Polska. Tvůrčí dílna keramiků se uskutečnila pod vedením Ludmily Vaškové ve stanu poblíž Komorního amfiteátru. Drátenickou dílnu zajistila Emílie Šťávová. Účinkoval Národopisný soubor Závřšan z Nedašova a kapela Fleret z Vizovic.

Pekařská sobota

13. července 2019, Dřevěné městečko

26. setkání mistrů cechu pekařského v Dřevěném městečku bylo spojené s ochutnávkami pečiva, soutěžemi *O vynikající chleba*, *O vynikající rohlík* a soutěží *O pekařský stánek Valašského království*. Kulturní program zajistili Dechová hudba Bystřičanka z Valašské Bystřice, soubor Javořina z Rožnova a Tomáš Kočko & Orchestr.

Ozvěny Valašského Slavína

14. července 2019, Dřevěné městečko

Z důvodu nemoci režisérky pořadu se uskutečnil pouze koncert tří účinkujících souborů, původně plánovaný jako součást vzpomínkového pořadu *Ozvěny Valašského Slavína* věnovaného manželům Podešvovým. Účinkovali skupina Lam trio z Frenštátu, ženský sbor Karlovjanky z Velkých Karlovic a soubor Radhošť z Trojanovic.

Dny řemesel a setkání kovářů

20.–21. července 2019, Dřevěné městečko

29. ročník setkání mistrů starých řemesel byl realizován ve spolupráci s Lesy ČR, s. p. Jeho součástí byla mimo jiné výstava kovářských uměleckých předmětů, výroba dřevěného šindele, ruční výroba cihel, zasklívání oken, prezentace Ruční papírny z Velkých Losin, ukázka lokomobily a benzinových motorů nebo seznámení s obnovou Libušína po požáru. Účinkovali Heligonkáři z valašských kotárů, cimbálová muzika Okybača a kapela Mňága a Žďorp.

Anenská pout'

28. července 2019, Dřevěné městečko

Krojované procesí čítající na tisíc poutníků zamířilo z farního kostela Všechny svatých do muzejního kostela sv. Anny. Součástí oslavy svátku patronky Valaška svaté Anny byla venkovní pobožnost i pouťové atrakce. Účinkovala Zezulková muzika a Valašský soubor Troják z Valašské Bystřice.

Kouzelná nitka

10. srpna 2019, Dřevěné městečko

Pořad byl zaměřen na ukázky tradičních ženských ručních prací. Vystoupil na něm hudebně-vokální spolek Vdolek.

Starodávný jarmark

17.–18. srpna 2019, Dřevěné městečko

Dvoudenní pořad v Dřevěném městečku navázal na dávnou tradici rožnovských městských výročních trhů a jarmarků. Jarmareční atmosféru vytvářeli lidoví

výrobci a prodejci, historické atrakce a hry jako kolo-toče, houpačky, střelba z kuše, chůze na chůdách, flašinetář, astrolog nebo vodník Rambousek. Účinkovaly skupiny historického šermu Valmont, Berendal a Solutus, žongléři ze skupiny Agripa, dětský folklorní soubor Jánošík Partizánske, divadlo Přerovský kašpárek, hudební skupiny Z horní dolní a dál na jih, Krless, Lam Trio, Stanley's Dixie Street Band, BlueRej a Pouličníci.

Pohádková noc ve Valašské dědině

24. srpna 2019, Valašská dědina

Noční procházka Valašskou dědinou pro objednané skupiny nechala návštěvníky nahlédnout do tajemného světa valašských pohádek a pověstí a setkat se s bájnými bytostmi, o nichž se dodnes na Valašsku vypráví.

Z druhé strany Radhoště – ozvěny frenštátského folklorního festivalu

25. srpna 2019, Dřevěné městečko

Odpolední koncert v Dřevěném městečku hostil slovinský folklorní soubor Košuta.

Přivítání školního roku

4.–6. a 9.–10. září 2019, Valašská dědina

Pořad byl určen pro objednané školní skupiny a stylově děti uvedl do nového školního roku. V obecné škole z Velkých Karlovic se setkali s učitelem a zažili školní vyučování z dob svých prarodičů.

Hrála muzika

7. září 2019, Dřevěné městečko

Na tomto pořadu se setkaly čtyři valašské dechové kapely Kotáranka, Valaška, Zubřanka a Záhořané.

Muzicírování se Soláněm: Pěvecké stálice Moravy...

8. září 2019, Dřevěné městečko

Na každoročním odpoledním koncertě rožnovského folklorního souboru Soláň vystoupil i hostující soubor Danaj ze Strážnice.

Podzim na poli a v chalupě

14. září 2019, Valašská dědina

Ukázka typických podzimních prací byla letos zaměřena na zpracování brambor a jejich využití v lidové stravě. Program doplnilo vystoupení cimbálové muziky Pazúr s gajdošem Petrem Sovjákem z Neubuže.

Běh rodným krajem Emila Zátopka

21. září 2019, Dřevěné městečko

Na 17. ročníku memoriálu olympijského vítěze a půlmaratonu ukončeného v Dřevěném městečku letos startovalo 230 běžců. Vyhlásování vítězů asistovala cimbálová muzika Radhošť z Rožnova. Zahrála také kapela Lucie Revival Band. Dopoledne v Dřevěném městečku uskutečnilo Středisko volného času z Rožnova pod Radhoštěm běhy dětí v několika kategoriích jako součást *Dne Města*.

Podzimní putování s broučky Valašským královstvím

27. září 2019, Dřevěné městečko

Tradiční lampionový průvod se uskutečnil už po jednadvacáté. Po setmění se průvod vydal od hudebního altánu v městském parku nejprve cyklostezkou do dolního parku a pokračoval hlavní alejí do Valašského muzea. Ve stylově vyzdobeném Dřevěném městečku mohli návštěvníci shlédnout představení divadla *MaléHry Ježibaby a ženichové*, pohádku *O zatoulaném broučkovi* v podání Divadla v batohu, představení *Očka ve tmě* v podání Montessori školky Na vlně nebo si poslechnout cimbálovou muziku Maryjánek.

Jsme stále mladí!

29. září 2019, Dřevěné městečko

Odpolední koncert *Lístky do památníku* tříčlenné hudební skupiny Musica dolce vita ke Dni seniorů se konal v Janíkově stodole ve spolupráci s rožnovským T klubem, kulturní agenturou.

Božská flétna

4.–6. října 2019, Dřevěné městečko

Mezinárodní hudební festival Panovy flétny a jejich interpretů se konal ve spolupráci s Českým rozhlasem Ostrava jako mediálním partnerem a manželi Rokytovými jako organizátory festivalu v Janíkově stodole. Účinkovali špičkoví hráči na Panovu flétnu Andrea Chira, Ruxandra Pitulice a Gheorghe Rizea z Rumunska, Jeanne Gollut ze Švýcarska, Alessio Nebiolo z Itálie, či Liselotte Rokyta. Na varhany doprovázel Jacob Schenk z Nizozemí. Účinkovalo také hudební těleso Camerata Janáček. Uskutečnila se celkem tři vystoupení pro veřejnost a jeden seminář v konferenčním sále Sušáku. V pátek večer 4. října benefičně účinkoval Orchestr lidových nástrojů Vojenského uměleckého souboru Ondráš z Brna a sólisté.

Večer při svíčkách

1. prosince 2019, Dřevěné městečko

Koncert v atmosféře předvánočního rozjímání proběhl s Cimbálovou muzikou Jožky Šmukaře.

Mikulášský podvečer

5. prosince 2019, Valašská dědina

Valašskou dědinu obcházela družina sv. Mikuláše i Mikulášova Matička a každou hodinu troubil pohnocný. Soubor Radhošť zpíval koledy, ve spolupráci s Valašským muzejním a národopisným spolkem proběhly přástky. Kromě toho se peklo mikulášské pečivo, kuly se podkůvky pro štěstí a vyráběly se vánoční ozdoby z papíru.

Vánoční jarmark

14.–15. prosince 2019, Dřevěné městečko, Valašská dědina

Dvoudenní pořad byl spojený s představením valašských vánočních obyčejů a bohatým jarmarkem lidových výrobců. Kulturní program zajistili členové mikulášské družiny z Valašských Klobouk a ze Zdechova spolu s *luckami* z rožnovského souboru Radhošť. Účinkovaly dětské folklorní soubory Vsacánek ze Vsetína, Vizovjánek z Vizovic a Maleníček z Lipníku nad Bečvou, Komorní orchestr Pavla Josefa Vejvanovského z Nového Jičina, Chrámový sbor ze Zubří, pěvecký sbor Basové G z Valašského Meziříčí, Komorní žestě z Valašského Meziříčí a skupina Neřež z Prahy.

Živý betlém

21.–22. prosince 2019, Dřevěné městečko

V lidové hře o narození Ježíše podle Evangelia sv. Matouše se návštěvníkům tradičně představili tanečníci, muzikanti a zpěváci ze souborů Javořina, Radhošť, Soláň a Žest'ového kvintetu Josefa Blinky s hosty folklorním souborem Valášek z Kozlovic, mužským sborem Kosáci z Ratiboře a družinou Tří králů na koních z Jezdeckého klubu Valašsko.

Štěpánská koleda

26. prosince 2019, Dřevěné městečko

Pořad v kostele sv. Anny nabídnul dvě odpolední vystoupení cimbálové muziky Javořina z Rožnova pod Radhoštěm s názvem *Rosu dejte nebesa*.

Folklorní festivaly

Mezinárodní folklorní festival Rožnovské slavnosti

4.–7. července 2019

Festival *Rožnovské slavnosti* v roce 2019 oslavil **čtyřicáté výročí**. Během čtyř festivalových dnů se v třiceti programech představilo na osm set **účinkujících z České republiky, Slovenska, Maďarska, Bosny a Hercegoviny, Ukrajiny a Mexika**.

Jubilejní 40. ročník *Rožnovských slavností* přinesl ohlédnutí za dlouhou a barvitou historií festivalu. Divákům nabídl nespočet hudebních a tanečních pořadů, valašské hry, lidovou zábavu i vystoupení zahraničních hostů. Nedílnou součástí byla **soutěžní přehlídka valašských odzemkářů** *Kdo vyskočí, ten je chlap*, ve které změřili svou zdatnost nejlepší tanečníci tohoto mužského sólového tance z celého Valašska.

Divákům byly představeny dva **fenomény zapsané do Reprezentačního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO**. Mexický soubor *Monarca de Mexico* s tanečnicí představil hudební styl **Mariachi**. Prostřednictvím komentovaných prohlídek a výstavy v patře rožnovské radnice se návštěvníci seznámili s **technologíí výroby modrotisků**. Sami si mohli také vyrobit modrotiskový suvenýr na památku.

Festivalový program byl zahájen **ve čtvrtek 4. 7. 2019** ve výstavních prostorách Sušáku **vernisáží výstavy Ludmily Vaškové *Sbírání v zahradě***. Ve večerním programu *Vzpomínky z Radhošťa*, který proběhl v amfiteátru ve Valašské dědině, si diváci připomněli významné folklorní osobnosti Václava Bradáče a Vladimíra Štrunce.

Páteční odpoledne 5. 7. přineslo od 15.00 závěrečné absolventské představení Školy mladých odzemkářů. V 16.00 byla zahájena vernisáž výstavy fotografií *Rožnovské slavnosti 2017 očima fotoklubu R9*. Na něj v 17:00 navázal pořad dětských zpěváčků na komorním amfiteátru a následoval společný program rožnovských souborů *Valašské tance z Rožnovska*. Páteční festivalový večer završil pořad *Beránci a vlci*, pásmo Mariana Friedla vycházející z lidové hudby východní Moravy spojené s projekcí filmů.

V sobotu 6. 7. dopoledne se roztančilo Masarykovo náměstí i Dřevěné městečko. V odpoledním pořadu vystoupili zahraniční hosté a připomnělo se 200. výročí guberniálního sběru lidových písní. Ve večerním programu *Ozvěny slavností* věnovaném výročí festivalu se zavzpomínalo na Věru Šejvlovou, Václava Bradáče a Vladimíra Štrunce.

Nedělní program 7. 7. otevřela mše svatá v kostele sv. Anny a poté se návštěvníci mohli učít tance z Rožnovska, vystoupily dětské folklorní soubory a v odpoledních hodinách proběhl závěrečný galaprogram.

V hamru v **Mlýnské dolině** byly v průběhu festivalu uvedeny **hudební pořady a pohádky pro děti**. Součástí festivalu byla i **prezentace mistrů lidové umělecké výroby**, kteří představili výrobu tradiční lidové obuvi, lidové výšivky, modrotisků, hudebních nástrojů, drátování a dřevěného dlabaného nádobí.

Historii, pozoruhodný vývoj i současná ohlédnutí zachytila nejen slovem, ale také obrazem **výstava *Od Valašského roku k Rožnovským slavnostem***. Na osmi chronologicky seřazených panelech zachytila nejen různé podoby zdejších národopisných událostí, ale také osobnosti, které stály u jejich vzniku, či se významně zasadily o rozvoj folkloru na Rožnovsku.

Mezinárodní festival Romská píseň

27. července 2019

V sobotu 27. července 2019 proběhl v Dřevěném městečku 25. ročník mezinárodního festivalu *Romská píseň*, který organizovala Demokratická aliance Romů se sídlem ve Valašském Meziříčí. Festival začal ve 13.00 na amfiteátru Dřevěného městečka za účasti souborů a skupin z České republiky a Slovenska Brillant orchester z Banskej Bystrice (SR), skupina Imperio z Přerova (ČR), skupina Gypsy Čercheňa (ČR), skupina Jagalo Jilo (SR), skupina Salut Roma (ČR) a skupina Sendreiovcí z Kokavy (SR).

Mezinárodní festival slovenského folkloru Jánošíkův dukát

2.–4. srpna 2019

Ve dnech 2.–4. srpna 2019 se konal 21. ročník jediného menšinového festivalu u nás věnovaného slovenské lidové kultuře. Pořadatelé festivalu byli Jánošíkov dukát z. s., Obec Slovákov v Českej republice, Folklorní spolek Púčík z Brna, NMvP, Svetové združenie Slovákov v zahraničí, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Zlínský kraj, Folklórna Únia na Slovensku, Valašské království, s. r. o. a město Rožnov pod Radhoštěm. Záštitu nad letošním festivalem převzali předseda vlády České republiky Andrej Babiš, předseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo a hejtman Zlínského kraje Jiří Čunek.

V Dřevěném městečku vystoupilo **dvacet folklorních souborů** a skupin z České republiky a špičkových souborů a sólistů ze Slovenska a slovenských krajských folklorních souborů a lidových hudeb z Maďarska, Polska a Srbska. Soubory jiných národnostních menšin žijících v ČR zastupovali Rusíni a Bulhaři. Ve výstavních prostorách Sušáku probíhala výs-

tava fotografií Vladimíra Lindera *Emócie gotiky z baziliky Svätého Jakuba v Levoči*.

Celý festival zahájil v pátek večer pořad *Na Horehroní tak...* a program pokračoval zábavou *Stretnutie pri hudákoch*. Sobotnímu večernímu pořadu *Na Gemerí pri tanci* předcházela pořad dětských folklorních souborů *Zahrajme sa...*, tradiční program *Od Tatier k Šumave*, v němž se představily soubory z České republiky, a vystoupení krajských slovenských souborů a zástupců minorit *Aký kraj, taký mrav*. V programové nabídce byla zařazena hudební škola *Muzikantské cifry*, tentokrát věnovaná hudbě z oblasti Horehroní, a pro děti byl připraven *Detký dvor*. Mezi další pořady patřily 19. mezinárodní *Mistrovství Valašského království ve stloukání másla*, spojené se soutěží Jánošíků, *Malá škola hry na pastierské hudobné nástroje* a *Malá škola gemerských tanců*. V neděli zaujal muzikantský program *Naladenô?* 21. ročník MFSF Jánošíkův dukát zakončil galakonzert *Z rodného kraja*. Nedílnou součástí festivalu byl i jarmark lidových řemesel.

Náboženské obřady

Květná neděle

14. dubna 2019, Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Pravoslavná liturgie

5. července 2019, Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Bohoslužba v tolerančním evangelickém kostele

6. července 2019, Valašská dědina, evangelický toleranční kostel z Huslenek

Mše svatá v rámci Rožnovských slavností 2019

7. července 2019, Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Mše svatá k památce sv. Anny

26. července 2019, Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Mše svatá k výročí posvěcení kostela sv. Anny

26. srpna 2019, Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Panychida k uctění památky ThDr. Vladimíra Petřeka

5. září 2019, Dřevěné městečko, kostel sv. Anny a Valašský Slavín

Mše svatá za zesnulé pochované na Valašském Slavíně a dušičková pobožnost na hřbitově

2. listopadu 2019, Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Roráty – ranní mše svatá

7. prosince 2019, Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Mše svatá – Svátek sv. Jana apoštola a evangelisty

27. prosince 2019, Dřevěné městečko, kostel sv. Anny

Přehled návštěvnosti a tržeb z pořadů *Valašského roku*

Název pořadu	Návštěvnost (osoby)	Tržba (Kč)
Masopust	7 537	514 180
Velikonoce na Valašsku	37 914	2 884 790
Regionální přehlídka dětských valašských souborů	260 (odhad)	10 000 (odhad)
Stavění máje	1 105	77 782
Koncert ke státnímu svátku	268	17 510
Den muzeí	volný vstup do VD	0
Jaro na dědině	3 400	0
Noc kostelů	70	0
Májový jarmark a kácení máje	788	54 540
Slabikář devatera řemesel	1 179	71 440
Odpoledne s folklorním souborem	601	42 660
Svatojánský večer	903	66 470
Zvonečkový jarmark	2 038	161 780
Rožnovské slavnosti	16 230	1 092 710
Pekařská sobota	3 699	266 190
Ozvěny Valašského Slavína	260 (odhad)	10 000 (odhad)
Dny řemesel a setkání kovářů	8 421 osob	568 474
Romská píseň	1 389	83 910
Anenská pout'	2 914	171 470
Jánošíkův dukát	5 040	342 524
Kouzelná nitka	1 771	107 050
Starodávný jarmark	9 968	713 964
Pohádková noc ve Valašské dědině	281	37 660
Z druhé strany Radhoště	885	52 764
Přivítání školního roku	273	0
Hrála muzika	434	33 720
Muzicírování se Soláněm	275	18 410
Podzim na poli a v chalupě	1 212	72 200
Běh rodným krajem Emila Zátopka	1002, vstup volný	0
Podzimní putování s broučky	2 317, vstup volný	0
Jsme stále mladí	260 (odhad)	10 000 (odhad)
Božská flétna	457	55 880
Úroda z polí, zahrad a sadů	1 280	89 180
Večer při svíčkách	260	10 000
Mikulášský podvečer	1 679	86 840
Vánoční jarmark	16 153	1 077 740
Živý betlém	472	22 470
Štěpánská koleda	408	28 220
Celkem	133 403	8 852 528

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

K tradiční programové nabídce VMP patří tzv. výchovně-vzdělávací pořady. Jejich cílem je nejen předání specifických znalostí, ale i praktické vyzkoušení různých aktivit, proto se jedná téměř výhradně o akce pro objednané školní a další zájmové skupiny. Koncepte nabídky vychází cyklu výročních obřadů a obyčejů, čerpá z tradičních pracovních činností typických pro život na Valašsku v minulosti nebo navazuje na právě konané výstavy. Struktura programové nabídky je tedy z určité části stabilní, každoročně je však doplňována o nové pořady, a náplň osvědčených pořadů je průběžně aktualizována a obměňována. V roce 2019 byl zahájen cyklus s názvem *Řemeslné dílny* určený dospělým návštěvníkům se zájmem o lidové řemeslo.

Barvíř modrotisku

5.–7. února 2019

Program byl zaměřen na starší školní mládež, které představil techniku výroby modrotisku pomocí naučné videoukázky a prohlídky expozice. Následně si žáci sami vyzkoušeli tisk na plátno pomocí rezerváče a forem. Při programu byl nově promítán kvalitnější videozáznam, který postup výroby modrotisku lépe přiblížil.

Řemeslné dílny – Tmavomodré řemeslo

5. a 7. února 2019

V rámci řemeslných dílen byla uskutečněna teoreticko-praktická lekce s názvem *Tmavomodré řemeslo*. Tento program tematicky vycházel z již zavedeného *Barvíře modrotisku*, byl však koncipován pro dospělé návštěvníky. Jeho součástí byla odborná přednáška

a následné tištění pláten pomocí rezervy/papu. Program se uskutečnil v průběhu dvou podvečerů.

Jakpak si hráli Valášci malí?

12.–14. března 2019

Tento program byl navázán na výstavu *Hračky nejmilejší aneb jak jsme si hráli*. Byl určen mladším školním žákům, které seznámil s podobou a historií tradičních hraček. Poté se žáci přesunuli do prostor Živého domu, kde si vlastnoručně vyrobili jednoduchou tradiční hračku. Zbýlý čas strávili pohybovými, společenskými a vědomostními aktivitami, jejichž záměrem bylo dnešní mládeži zprostředkovat prvky tradičních zábav valašských dětí.

Velikonoce na Valašsku

15.–17. dubna 2019

Při procházce Valašskou dědinou se školní děti seznámily s tradičními velikonočními zvyklostmi. Demonstrátoři v chalupách osvětlili skupinám jednotlivé

velikonoční tradice, nabídli velikonoční pokrmy, ukázali jak zhotovit palmovou ratolest a vysvětlili význam jarních svátků v křesťanské i pohanské tradici. Děti následně shlédly obchůzku chlapců-rapačářů i dívčí obchůzku s Mařenou. V rámci tvořivých rukodělných aktivit se učily, jak plést *tatary* z vrbového proutí či vymalovat velikonoční kraslice. Programu se nově účastnil soubor Valašenka z Vidče, který zabezpečil ukázky obchůzkových obyčejů.

Co vařily naše babičky

21.–23. května 2019

Program byl zaměřen na tradiční stravování. V jeho úvodu se starší žáci a středoškoláci dozvěděli o původních plodinách pěstovaných na Valašsku, o jejich využití a uchovávání. V druhé části se účastníci pustili do vaření tradičních pokrmů dle starých receptů našich babiček. Program se výjimečně uskutečnil v jarním období.

Obecná škola

4.–6. června 2019

Při programu navštívili mladší žáci a předškoláci starou školu na Valašské dědině, aby zde absolvovali nejen tradiční školní výuku, ale také se dozvěděli a především si vyzkoušeli použití historických učebních pomůcek, jako jsou břídlíkové tabulky nebo husí brk s inkoustem. V následující části programu si vyrobili jednoduchou hračku, věnovali se dětským hrám a tradičním kratochvílím.

Jakpak si hráli Valášci malí?

11.–13. června 2019

Program měl návštěvníky zavést do světa zapomenutých dětských her a hraček. V jeho první části návštěv-

níci shlédli malou expozici hraček, kterou jsme instalovali v objektu fojtství z Velkých Karlovic v Dřevěném městečku. Děti se tak při programu dozvěděly o tom, jak se dovedly zabavit děti v dobách minulých, zkusily si vyrobit jednoduchou hračku a společně si zahrály hry, kterými se bavily generace dětí před nimi.

Škola mladých odzemkářů

24.–27. června 2019

Týdenní taneční škola byla určena pro tanečníky z řad folklorních souborů i další nadšence, kteří se chtějí naučit základy mužského sólového tance odzemek a obuškový. Kromě výuky základních prvků si každý tanečník měl možnost poskládat svou choreografii. Tréning byl proložen relaxačními aktivitami i přednáškou o Valašsku a původu tance. Program byl uzavřen absolventským představením účastníků taneční školy, které je podmínkou pro získání certifikátu o jejím ukončení.

Řemeslné dílny – Kurz ručního šití bot

13.–14. července 2019

Poprvé byl uskutečněn program pro menší skupinu dospělých návštěvníků, kteří měli možnost vyzkoušet si vlastnoruční práci s vyčinenou kůží. Mohli tak nejen přičichnout k neobvyklé práci sedláře, ale také si vyzkoušet ševcovské řemeslo. Součástí programu byl výklad lektora o jednotlivých druzích obuvi a o materiálech, které se k výrobě obuvi užívaly. Těžištěm víkendové dílny ručního tvoření byla výroba obuvi pod dohledem zkušeného lektora.

Příměstský tábor

22.–26. července 2019

V průběhu jednotlivých dnů konání příměstského tábora byly pro děti v muzeu připraveny rozmanité aktivity tematicky orientované na oblast tradiční lidové kultury. Děti si mohly vyzkoušet mnohá řemesla a činnosti i tradiční rukodělné výrobní techniky. Zároveň se jim otevřel prostor pro bližší poznání jednotlivých areálů, vnitřních i vnějších expozic a výstav. Příměstský tábor jsme tentokrát zároveň využili k vyzkoušení nových metod a přístupů k práci s dětským návštěvníkem ve specifických podmínkách jednotlivých areálů muzea.

Za zvířátky na dědinu

17.–19. září 2019

Program určený nejmenším návštěvníkům, dětem z mateřských škol a školákům z prvních tříd škol základních, nabídnul možnost seznámit se při procházce Valašskou dědinou se zvířaty, která dříve Valaši chovali, ale také s užitkem, který poskytoval chov koz, ovcí, krav, koní aj. Prohlídková trasa byla pozměněna tak, aby lépe vyhovovala časovým možnostem, fyzickým schopnostem mladších dětí i nevyzpytatelným podmínkám počasí.

Vánoce na dědině

6. a 9.–13. prosince 2019

Principem tohoto pořadu určeného předem objednaných školním a zájmovým skupinám, byla ukázka předvánočních prací a příprav Vánoc v průběhu adventu. Jeho součástí byla také ukázka souvisejících zvyků, tradic a pokrmů, typických pro oblast Valašska.

Název pořadu	Návštěvnost (osoby)	Tržba (Kč)
Barvíř modrotisku	149	5 080,-
Řemeslné dílny: Tmavomodré řemeslo	30	2 000,-
Jakpak si hráli Valášci malíř?	101	4 040,-
Velikonoce na Valašsku	777	27 340,-
Co vařily naše babičky	107	2 280,-
Obecná škola	553	9 160,-
Jakpak si hráli Valášci malíř?	286	5 440,-
Škola mladých odzemkářů	200 (odhad)	13 390,- (odhad)
Řemeslné dílny: Kurz šití bot	6	0,-
Příměstský tábor	20	28 400,-
Za zvířátky na dědinu	162	2 760,-
Vánoce na dědině	3318	166 860,-
Celkem	5709	266750,-

ODBORNÁ KNIHOVNA

Knihovna muzea je **veřejně přístupnou knihovnou se specializovaným fondem**. Je budována v návaznosti na záměry obsažené ve zřizovací listině, především na kulturně-historickou a etnografickou dokumentaci sběrné oblasti Moravského Valašska, Těšínska a Kopanic. Shromažďuje fondy odborné literatury, sbírky tištěných památek a rozmanitých dokumentů. Muzejní knihovna je od roku 2002 zapsána

■ Beseda Rožnov 1989 v materiálech StB

Ministerstvem kultury do evidence jako Odborná knihovna Valašského muzea v přírodě, specializovaná knihovna. Je členěna na oddělení knih a periodik. Zahrnuje, kromě všeobecných encyklopedií a slovníků, **knihy, časopisy a další materiály z oborů historie, etnologie, muzeologie, archeologie, přírodních věd, vlastivědy a umění**. Knihy, časopisy a ostatní tiskoviny jsou pořizovány v souladu s plány budování knižního fondu a s požadavky odborných pracovníků.

Knižní fond čítal k 31. 12. 2019 celkem **19 814 knižních jednotek**. Je zpřístupněn prostřednictvím **on-line katalogu** knihovnického systému **Clavius**. V roce 2019 bylo registrováno celkem **56 uživatelů** knihovny, z toho 24 pracovníků muzea a 32 externích badatelů, s celkovým počtem **3648 prezenčních výpůjček**.

Služby badatelům

Knihovna je veřejně přístupná každý pátek od osmi do šestnácti hodin. Knihovní fond je zpřístupňován prezenčně a prostřednictvím on-line katalogu knihovnického systému Clavius. Součástí katalogu je i databáze ANAL, zpřístupňující články z vybraných časopisů a sborníků. Pokud nebudou narušeny plánované úkoly, je po domluvě možný i jiný termín návštěvy.

Přehled badatelských návštěv v roce 2019

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	celkem
badatelé interní	18	19	20	21	22	23	23	23	24	24	24	24	265
počet návštěv	14	10	16	19	20	24	19	18	19	18	19	16	212
interní výpůjčky	112	92	102	129	249	192	151	139	172	162	173	121	1794
badatelé externí	20	23	24	25	27	28	29	29	30	30	32	32	329
počet návštěv	16	13	18	21	23	24	19	17	18	16	17	15	217
prezenční výpůjčky	111	89	97	169	183	229	162	159	163	171	179	142	1854
meziknih. výpůjční služba – svazky	0	1	0	1	2	2	0	0	2	0	0	2	9

Akce knihovny

Odborná knihovna VMP se každoročně zapojuje do celostátních akcí *Březen – měsíc čtenářů* a *Týden knihoven*. Besedy a výstavy pořádá i při jiných příležitostech. V roce 2019 to bylo připomenutí výročí třiceti let demokracie a svobody.

Březen - měsíc čtenářů

1.–29. 3. 2019 – *Výstava knih z nakladatelství Valašského a Národního muzea v přírodě*

14.–29. března 2019 – *Výstava fotografií Karla Matochy*

28. března 2019 – beseda se spisovatelkou Alenou Mornštajnovou

4. 7. 2019 – beseda o regionální literatuře s Richardem Sobotkou, Pavlem Zajícem a Annou Borovou

Týden knihoven

2. 10. 2019 – *Sbíráání v zahradě*, beseda a komentovaná prohlídka výstavy Ludmily Vaškové

7. 10. – 24. 11. 2019 – výstava *Láska na poslední pohled* Karla Bogara

11. 10. 2019 – *Setkání se smaltem*, beseda a komentovaná prohlídka výstavy PhDr. Karla Bogara

6. 11. 2019 – *Rožnov 1989 pohledem materiálů StB*, beseda s Matoušem Turzou o výzkumu pramenů k událostem v Rožnově pod Radhoštěm v kontextu celorepublikového dění

■ Výstava Karla Matochy

■ Beseda se spisovatelkou Alenou Mornštajnovou

GENEALOGICKÉ CENTRUM VALAŠSKA

Posláním Genealogického centra Valašska je zkoumat, shromažďovat, uchovávat, zpracovávat a prezentovat veřejnosti genealogický a historicko-demografický materiál vztahující se k regionu Valašsko, tj. nejvýznamnější části sběrné oblasti VMP se zvláštním zaměřením na ranou užitou občanskou genealogii, od nejstarších počátků valašských rodů až do roku 1789. Obsahuje soubor zpracovaných rodných listů z oblasti regionu Valašsko včetně zpracování katastrů (genealogický most 1656–1789), je součástí podsbírky *Pisemnosti a tisky*. Interní databáze jmenný rejstřík je pro badatele zpřístupňována prezenčně a obsahuje více jak 96 500 evidenčních čísel rodných (populačních) listů včetně Registru znásobených příjmení – 8 500 evidenčních čísel.

V rámci zkvalitňování odborné databáze proběhly dílčí výzkumy zaměřené na doplňování dalších údajů a informací. Standardně byly prováděny badatelské služby – poradenství, školení pro zájemce z řad laické veřejnosti, excerpcy z matričních materiálů a revize externisty vytvořených rodokmenů.

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

Krajina představuje významnou součást našeho životního prostředí, je součástí světa, který nás utváří, a má vliv na kvalitu našeho života. Má mnoho funkcí – vedle pracovního prostředí či zdroje obživy je i místem odpočinku a regenerace, neopominutelná a často klíčová je pak její estetická hodnota. Krajina je také součástí našeho kulturního dědictví. To, co dnes vnímáme jako přírodu, je převážně kulturní krajina přetvářená činností člověka během procesu osidlování a kultivace. Je otevřenou kronikou naší historie, kultury i identity.

Důležitým prostředkem k získávání respektu a úcty, jež vedou k její ochraně a uchování pro budoucí generace, je **seznámení veřejnosti s krajinou jako součástí našeho kulturního dědictví** a s odkazem, který je v ní obsažen. Muzea v přírodě NMvP plně využívají svůj potenciál vsazovat historické stavby do kontextu jejich přirozeného prostředí a modelovat tak ukázkou kulturní krajiny jako nedílné součásti života na venkově.

Neodmyslitelnou součástí odborné i prezentační činnosti VMP je správa **biologických sbírek**. Uchovává významné biologické sbírky živočišného a rostlinného charakteru, **jejichž výskyt je spjat s vymezenou sběrnou oblastí** a rekonstruovaným historickým prostředím.

Od 70. let minulého století se této činnosti věnuje samostatné Zemědělské oddělení VMP především v areálu Valašská dědina. Hlavní náplní činnosti Zemědělského oddělení je **údržba areálů muzea a prezentace tradičního zemědělství** valašského regionu **na úsecích rostlinné a živočišné výroby**. Prezentace zemědělství a kulturní krajiny je značně omezena nejen zredukovaným měřítkem muzea, ale také řadou provozních a bezpečnostních potřeb.

Chov zvířat

Živočišná výroba je ve VMP zaměřena především na **chov domácích zvířat**, který byl v minulosti charakteristický pro valašské usedlosti a způsoby hospodaření. V rámci *Národního programu udržování genetické diversity* muzeum chováno **stádo původního plemene ovcí valaška**, kdy k 1. 1. 2019 byl celkový stav stáda 24 bahníc a jeden plemenný beran. Bahnění ovcí proběhlo v průběhu jarních měsíců a narodilo se celkem 21 jehňat. V roce 2019 muzeum pokračovalo v chovu dvou plemen původního skotu. V měsíci lednu se otelila kráva plemene **Český strakatý skot** a v měsíci červnu se otelila kráva plemene **Česká červinka**. Z dalších druhů hospodářských zvířat muzeum chová **kozy, koně, osel, hrabavá a vodní drůbež, prase a králíci**.

Chov domácích zvířat je důležitou součástí prezentace v muzeu

Pěstování rostlin

Pěstitelská činnost je především zaměřena na **staré a krajové odrůdy tradičních zemědělských plodin** a na prezentaci **tradičního způsobu hospodaření**, včetně zajištění krmivové základny pro ve VMP chovaná hospodářská zvířata. V rámci spolupráce s výzkumnými ústavami a institucemi sdružujícími se pod Centrální genovou bankou v Praze-Ruzyni jsou návštěvníkům představeny tradiční zemědělské plodiny minulosti z oblasti obilovin, luskovin a technických plodin. V součinnosti se společností Gengel, o. p. s. byl muzeu poskytnut další sortiment rostlinného materiálu, čímž se **rozšířil druhový výsev vzorkovny, zahrádek a školní zahrady**. Z dalších druhů jsou zastoupeny aromatické a léčivé rostliny, salátová zelenina a cibulová zelenina. Okrasné a hrnkové rostliny jsou prezentovány sortimentem pelargónií a fuchsii z let 1887–1930 doplňujícím interiérová vybavení jednotlivých objektů v areálech muzea. **Byla zpracována interní evidence fuchsii** a ke konci roku 2019 byl sortiment zastoupen 44 historickými odrůdami s celkovým počtem 85 rostlin. Nedílnou součástí areálu Valašská dědina je ucelená živá sbírka starých a krajových odrůd ovocných dřevin, ve které je zastoupena odrůdová skladba jádřovin a peckovin v celkovém počtu 208 stromů z moravské části Valašska.

Z potřeby získání původních odrůd brambor byla navázána **spolupráce s genovou bankou v Německu** Leibniz Institute of Plant Genetics and Crop Plant Research, která VMP poskytne čtyři historické odrůdy brambor. Tyto odrůdy, primárně ve stavu *in vitro*, budou po dohodě dopěstovány ve Výzkumném ústavu bramborářském Havlíčkův Brod a budou vysazeny v letech 2020–2021.

Při výrobě krmivové základny pro hospodářská zvířata bylo v roce 2019 vyprodukováno celkem 378 q sena a senáže. Dále pracovníci zemědělského oddělení v době vegetačního klidu prováděli **rozsáhlé probírky a řezy náletových dřevin** v areálech a na pozemcích VMP. V rámci *Projektu péče o stromy a zabezpečení bezpečnosti návštěvníků* bylo pokračováno ve **zdravotních a bezpečnostních ořezech stromů v areálech VMP**. Tak jako v předchozích letech, i v roce 2019 se pokračovalo v **likvidaci škod na lesních porostech**, zejména na populaci jehličnanů – smrků – z důvodu nadměrného rozšíření škůdců. V průběhu roku byly prováděny **sadovnické práce v nově založeném a vysazeném sadu Záhumení**, kde se nachází celkem 45 mladých stromků starých krajových odrůd jádřovin a peckovin. V podzimním období roku 2019 bylo v areálu Dřevěného městečka vysazeno celkem 28 **sazenic historických růží** z počátku 20. století.

■ Ukázka pěstování a sklizně lnu

■ Školní zahrada ve Valašské dědině

Naplňování Koncepce řešení exteriérů Valašské dědiny

Koncepce řešení exteriérů Valašské dědiny byla vytvořena za účelem rozvoje prezentace zemědělství a kulturní krajiny a zlepšení celkové úpravy areálu. V rámci naplňování koncepce došlo v roce 2019 k **založení nového ukázkového políčka „vzorkovny“**, která slouží k prezentaci pěstování původních obilovin a luskovin. V jarním a podzimním období byla provedena **dosadba mladých ovocných stromků a dosadba sazenic jehličnanů a listnatých stromů v lesních školkách**.

Ostatní činnost

V roce 2019 se zemědělské oddělení podílelo na **re-kultivacích a přípravách pozemků souvisejících s výstavbou nového areálu Kolibiska**. Dále pokračovala spolupráce s dobrovolníky muzejního spolku a v rámci charitativní a dobrovolnické činnosti se aktivně podíleli na plnění úkolů zemědělského oddělení zaměstnanci České spořitelny, a. s., pobočky Ostrava a Nový Jičín.

Zemědělské oddělení dále zabezpečovalo ve spolupráci s provozním útvarem služby návštěvníkům – **projížd'ky bryčkou, květinovou výzdobu při programech a svatebních obřadech**.

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ-REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Technický útvar NMvP zajišťuje každoročně jak investiční činnost spočívající ve výstavbě nových objektů, ať už expozičního nebo provozního charakteru, tak v rekonstrukci existujících objektů. Některé akce jsou financovány z investičních dotací MKČR, ostatní pokrývá VMP z vlastního rozpočtu. Další oblastí práce Technického útvaru je stavební údržba ve všech areálech muzea a v provozním zázemí.

Investiční činnost

Areál Pustevny, Libušín – obnova objektu po požáru

Identifikační číslo: 134V112000312

Nejvýznamnější investiční akcí, kterou VMP řeší od roku 2014, je obnova jídelny Libušín na Pustevnách po ničivém požáru. V roce 2019 byly **dokončeny tesařské práce na fasádě**, doplněny chybějící šambrány, konstrukce ochozu včetně zábradlí a schodiště. V podzimních měsících bylo dokončeno **uzavření technického dvora mezi Libušínem a Pustevenkou**. Ve dvoře byla provedena kamenná zpevněná plocha s odvodněním a venkovní terénní úpravy včetně osetí travní směsí. Na střeše byla dokončena **pokládka šindele** včetně ochranného nátěru, **na fasádě** byla dokončena **aplikace barevného nátěru** včetně malovaných ornamentů.

V interiéru byly dokončeny betonové podlahové konstrukce a příprava pro pokládku trubních rozvodů v podlaží a **dřevěné stropní konstrukce** s barevným nátěrem nebo omítkou (v Parmově přístavbě). V jídelně byly dokončeny omítky stěn včetně barevného nátěru a **provedena výmalba dle návrhů Mikoláše Alše**.

V kuchyni a WC byly dokončeny keramické obklady a dlažby včetně rozvodů a instalace technického zabezpečení budov. V jídelně byla provedena vyzdívka **kachlových kamen** s napojením do komínové vložky. V Pustevence byly instalovány **technologie pro vytápění, osvětlení, EPS a EZS**, na konci roku byl firmou Arpex realizován **přesun trafostanice** do suterénu Pustevny. Byla dokončena **instalace samohasicích systémů** v interiéru a exteriéru.

Dále **probíhala výroba oken a dveří** tradičními technologiemi za dohledu zaměstnanců VMP a památkové péče. Probíhaly konzultace při výběru materiálu,

■ Kontrolní den na Libušíně

■ Výmalba ornamentů v interiéru jídelny Libušín

postupu opracování dřeva, barevnosti nátěrů a jejich aplikaci. Do stropní konstrukce v jídelně byly osazeny požární skleněné tabule s barevnými květinovými motivy. Na konci roku byly započaty práce na **aplikaci první vrstvy barevných nátěrů stěn a stropů**.

Během roku došlo k realizaci mnoha víceprací, které nebyly předmětem výběrového řízení. Tato skutečnost se odrazila v **prodloužení termínu dokončení stavby a navýšení finančních nákladů** na celkovou realizaci obnovy. Na základě těchto skutečností byly zpracovány tři změnové listy a dva dodatky ke smlouvě o dílo se zhotovitelem stavby firmou Archatt, s. r. o. Prodloužení termínu dokončení realizace se promítlo do všech ostatních smluvních vztahů, a to s firmami Laviengineering, s. r. o. (technický dozor investora a BOZP), Masák&Partner, památky, s. r. o. (autorský dozor), FIALA Stolařství, s. r. o. – dodávka interiérového vybavení, Megastro, s. r. o. – technologie kuchyně, Recte.cz, s. r. o. – zpracování dodatků ke smlouvám o dílo. Tito dodavatelé nebyli schopni plnit smluvní podmínky, protože jejich dodávka je závislá na dokončení stavby. Proto byl dohodnut postup a vzájemná spolupráce při dokončování celé obnovy, zajišťování podkladů ke kolaudaci a postupu předkolaudačních prohlídek dotčenými orgány.

Do procesu obnovy byli zapojeni zaměstnanci technického útvaru, kteří se pravidelně účastnili kontrolních dnů a koordinačních schůzek, dohlíželi na koordinaci montáže gastro zařízení a vybavení interiéru, řešení kolizí stabilního hasičského zařízení, elektro a ostatních profesí. Koordinovali a odsouhlasovali způsob provádění tesařských a truhlářských prací na stavbě a v truhlářských dílnách, dohlíželi na aplikaci barevných nátěrů v interiéru.

Náklady na obnovu v roce 2019 činily 41,78 milionů Kč.

Způsob financování: MKČR + NMvP.

Maměnka – obnova původního barevného řešení fasády

Identifikační číslo: 134V13100053

V roce 2019 byla realizována **druhá etapa obnovy fasády**, a to severovýchodní a severozápadní strany objektu. Bylo provedeno vybroušení stávajících barev a aplikace nových podkladních a finálních nátěrů oken, dveří, zábradlí ochozů, věžiček, vikýřů a kuželek na střeše. Dále byla provedena výroba nového dřevěného schodiště. Všechny vyměněné prvky byly provedeny v kopii stávajících. Na zábradlí ochozů byly vyměněny výplně a krajkoví.

Na základě provedeného průzkumu původních materiálů a barev na srubové části objektu bylo provedeno

vyvzorkování původních odstínů olejových barev a posouzení jejich využití při obnově nátěru. Po odsouhlasení barevného návrhu a vydání závazného stanoviska odborem památkové péče, bylo provedeno mechanické odstranění původního nátěru, očištění od mastnoty a nečistot a nanesení nových olejových barev v několika vrstvách.

Náklady v roce 2019 činily 3,66 mil. Kč.

Způsob financování: MKČR

■ Maměnka na Pustevnách po rekonstrukci

Frenštát pod Radhoštěm, depozitář – rekonstrukce nákladních výtahů

Identifikační číslo: 134V131000080

Ve výběrovém řízení na rekonstrukci dvou nákladních výtahů v Centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm byla jako dodavatel vybrána firma Výtahy Španihel. V průběhu akce byla provedena demontáž stávajících zastaralých a již nevyhovujících výtahů, oprava výtahových šachet a strojovny výtahů a následně montáž nových nákladních výtahů. Po osazení nové technologie a výtahových dveří bylo provedeno začištění a výmalba ostění.

Náklady v roce 2019 činily 2,79 mil. Kč.

Způsob financování: MKČR

Fojtství z Velkých Karlovic – vydláždění dvora

Stávající zpevněná plocha dvora ve fojtství byla místy prorostlá travou, místy štěrková, prostor nebyl vyspárován a dešťové vody zatékaly pod okolní objekty. Proto byla zpracována projektová dokumentace na zpevnění plochy celého dvora s vydlážděním říčním kamenem a bylo provedeno výběrové řízení na realizátora. Vítězná firma provedla v celé ploše odkop původní zpevněné plochy, odvodnění pomocí drenážního potrubí, vpustí a kanalizačních rour vedených přes zahradu do místního potůčku. Na ztuhlém štěrkovém podloží provedli kameníci dláždění z říčního kamene s vyspádováním k nové vpusti. Spáry byly zasypany štěrkokhliněným materiálem.

Náklady v roce 2019 činily 1,51 mil. Kč.

Způsob financování: NMvP

■ Dláždění dvora fojtství v Dřevěném městečku

Projekt rekonstrukce vodovodního potrubí na požární a pitnou vodu ve všech areálech VMP

V roce 2018 proběhlo výběrové řízení na zpracování projektové dokumentace *Vodovodní řád – požární vodovod ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm*. Jako nejvhodnější dodavatel projektu byl vybrán Ing. Radek Ulrich z Frenštátu p. R. Během roku 2019 byly zpracovány projekt **pasportizace stávajících inženýrských sítí a objektů a dokumentace pro společné územní rozhodnutí a stavební povolení**. Pasportizace spočívala v realizaci obhlídky všech areálů VMP, ročním zakreslením podzemních rozvodů pitné a požární vody, hydrantů hlavních uzávěrů vody a všech přípojek k objektům. Na základě terénních náčrtků byla **zpracována projektová dokumentace v digitální podobě**. V rámci zpracování projektu probíhala jednání s odborem památkové pé-

če. Další stupeň projektové dokumentace obsahoval **nové řešení rekonstrukce vodovodní sítě a nový návrh rozvodů pro areál Kolibiska**, který se v současnosti buduje.

Náklady v roce 2019 činily 471 tis. Kč.

Způsob financování: NMvP

Projekt inženýrských sítí, páteřních komunikací a oplocení, včetně umístění staveb v areálu Kolibiska

Během roku 2019 probíhala k danému tématu jednání za účasti pracovníků odborného a technického útvaru, metodického centra a vedení VMP. Bylo projednáno umístění objektů a jejich návaznost na komunikace a inženýrské sítě a typy oplocení areálu. V rámci poprávkového řízení byla vybrána projekční firma Janca architect, která připravila projekt oplocení a zabezpečení areálu.

Náklady v roce 2019 činily 72 tis. Kč.

Způsob financování: NMvP

Transfery a opravy objektů lidového stavitelství

Kolibiska

V rámci realizace nového areálu Kolibiska byly během roku prováděny transfery vytypovaných objektů. Prvním krokem u všech transferů bylo zaměření objektu *in situ*, následně byla vypracována projektová dokumentace pro stavební povolení a získány všechny potřebné souhlasy dotčených orgánů.

■ Zdění základů horského chléva zpod Babínku ve VMP

Chlív z Nového Hrozenkova – údolí Brodské

V průběhu roku se podařilo získat pro nový areál dřevěný roubený objekt, který se skládá z chléva a později přistavěné stodoly. Konstrukci tvoří roubené stěny, střecha stodoly je sedlová, krytá původní betonovou taškou. Bylo provedeno zaměření objektu včetně fotodokumentace, označení všech prvků plechovými štítky, rozebrání a transfer do VMP, kde byl objekt sestaven na prozatímním místě ve Valašské dědině. Při transferu byla provedena výměna dožilých prvků za přesné kopie.

Horský chlív pod Babínkem

Objekt byl převezen do VMP na konci roku 2018. Ještě v zimním období byl sestaven v tesařské hale a zároveň byla provedena výměna dožilých prvků. Před samotnou realizací na Karlově kopci byla vykáčena paseka s vyměřením pro umístění objektu. Zaměstnanci technického útvaru provedli výkopové práce a vyzdili podzemní a nadzemní kamenné základové konstrukce na hliněnou maltu, poté objekt sestavili na hotových základech. Obvodové konstrukce tvoří obvodové stěny z tesané kulatiny, sedlovou střechu kryje živičná krytina.

Kurlok z Košařisk

Obytné stavení, které bylo součástí usedlosti z Košařisk, bylo do VMP transferováno a zde uskladněno v 70. letech minulého století. Pro jeho sestavení a umístění v areálu Kolibisk byla provedena revize projektové dokumentace zapůjčené z archivu VMP. Dále byla realizována koordinační schůzka k naplánování revize dochovaných dřevěných prvků a výrobu kopií chybějících nebo dožilých konstrukcí.

Seník z Bylnice

Bylo provedeno zaměření na původním místě, podrobná fotodokumentace a následně zakreslení stávajícího stavu objektu. Objekt je situován ve vyšší horské oblasti s komplikovaným přístupem, proto bude zpracován plán demontáže a transferu do VMP.

Hájovna z Valašské Bystřice

Začátkem roku proběhlo výběrové řízení na zpracovatele projektové dokumentace a výkon inženýrské činnosti, ve kterém byla vybrána firma aA projektování, s. r. o. Během roku byla po konzultaci architektonických návrhů zpracována projektová doku-

mentace pro územní řízení a stavební povolení. Dokumentace je členěna na stavební řešení, přípojku vody, kanalizace, nízké napětí, EPS a EZS. Projekt obsahuje stavbu hájovny a hospodářského objektu ve dvoře. Objekt hájovny byl demontován zaměstnanci VMP a převezen do Valašské dědiny.

Transfery a doplnění areálů o drobné objekty

Kamenný chlív pro drobný dobytek z Nového Hrozenkova

Dokončení realizace objektu, který byl do muzea přesunut v roce 2018 pomocí transferu v bloku a doplňuje usedlost sedláka z Nového Hrozenkova čp. 10, proběhlo v jarních měsících, kdy byly zrealizovány terénní úpravy a odvodnění okolí objektu. Do objektu byly osazeny repasované původní dveře. Poté následovala příprava podkladů ke kolaudaci, získání souhlasů a závazných stanovisek dotčených orgánů a správců sítí, proběhlo geometrické zaměření. Po závěrečné kontrolní prohlídce byl 29. května vydán kolaudační souhlas s užíváním stavby. Objekt bude v muzeu využíván jako expoziční.

■ Stavba božích muk ze Soběchlebs

Boží muka

V rámci doplňování areálu Valašská dědina o drobné stavební a krajinné prvky byla na jaře zahájena stavba božích muk, jejichž předloha pochází z Radotína u Soběchlebu na Podhostýnském Záhoří. Jedná se o typickou drobnou zděnou sakrální stavbu ve tvaru pilíře, krytou stanovou stříškou z bobrovky zakončenou kovovým křížem. V horní části jsou výklenky pro umístění nápisu a barvotisků světců. Tato stavba je dedikována památce budovatele Valašské dědiny, bývalého ředitele muzea Ing. Jana Rudolfa Bečáka.

Opravy expozičních objektů

Projekt *Kulturní dědictví Javorníků a Beskyd*

V rámci projektu INTERREG *Kulturní dědictví Javorníků a Beskyd*, který probíhal ve spolupráci se slovenským partnerem, byla dokončena **oprava objektů stodoly z Lidečka a Polčákovy chalupy z Prlova**. V chalupě z Prlova byly provedeny konečné povrchové úpravy šindelové krytiny, obvodových konstrukcí, topeniště a zprovoznění kamen. Omítky z nepůvodních materiálů byly nahrazeny historickými, byly zhotoveny hliněné podlahy. Nakonec byl zprovozněn systém EPS a EZS. **Ve stodole z Lidečka** byly pod nosnými konstrukcemi osazeny ocelové gabiony s kamennou výplní, byly provedeny hliněné a dřevěné podlahové konstrukce a **oprava žentouru**. Nová šindelová krytina byla opatřena ochranným nátěrem.

Rekonstrukcí prošel také komplex **domu chalupníka z Valašské Polanky**, konkrétně obytné stavení s podsínky a stodola. Na obou objektech byla provedena oprava šindelové střešní krytiny včetně ochranného nátěru, výměna poškozených a degradovaných

■ Oprava domu chalupníka z Valašské Polanky

nosných prvků a ošetření některých částí mikrovlnným zářením. Okenní křídla byla restaurátorsky ošetřena s překrytím původních barev pro jejich zachování. Byla provedena oprava a zprovoznění kamen v jizbě a kuchyni včetně komínového tělesa. Dřevěné a hliněné podlahové konstrukce byly vybourány a provedeny nově. Byly realizovány terénní úpravy a odvodnění v okolí všech objektů.

Větrný mlýn z Kladník

Protože došlo k prasknutí jedné ze čtyř lopatek mlýna, bylo nutné z důvodu správného vyvážení zařízení vyměnit všechny lopatky. Byla vybrána a zakoupena potřebná jedlová kulatina, následně ručně otesána a upravena podle původních prvků. Pro samotnou demontáž a montáž byl potřeba jeřáb a výsuvná plošina. Současně s opravou ramen se provedla demontáž, repase a montáž převodovky strojního zařízení.

■ Výměna dubových špalků v hamru

Hamr z Ostravice

Dlouho plánovaná výměna dubových špalků pod kovádliny hamerních kladiv byla provedena před zahájením letní sezóny. Dubové špalky jsou osazeny v hliněné podlaze hamru a mají průměr 90 cm a délku 1,7 m. Pro samotnou demontáž i montáž byl použit pásový bagr. Po odkopání a vytažení původních špalků byla vyčištěna základová spára, vyměněny roznášecí dubové hranoly, vložena izolační pryžová podložka a zpětně osazeny nové dubové prvky. Konečné obsypání se provádělo s postupným hutněním zeminy.

Kolotoč

V letošním roce byla provedena generální oprava kolotoče, jenž během letní sezóny funguje v Dřevěném městečku. Oprava spočívala ve výměně a vyrovnaní základových dubových hranolů, výměně převodovky a úprav rozvaděče samotného ovládání.

Výstupní objekt z Dřevěného městečka

Venkovní přístupové schodiště do štábu bylo již působením klimatických podmínek v havarijním stavu, proto byla provedena jeho výměna včetně zábradlí a vytvoření nového nadkrytí, aby nedocházelo k průniku dešťových srážek do dřevěné konstrukce schodiště. Při výměně byla zároveň provedena úprava osvětlení.

Amfiteátr ve Valašské dědině

Vzhledem k tomu, že amfiteátr je pravidelně využíván tanečními soubory a jinými institucemi města Rožnova pod Radhoštěm, je potřeba jeho konstrukci udržovat v dobrém stavu. Proto byla provedena oprava hlediště včetně výměny lavic a terénních schodnic ze smrkových kuláčů a byly provedeny terénní úpravy.

■ Oprava amfiteátru

Opravy provozních objektů

Konzervátorsko-restaurátorské pracoviště ve Frenštátě pod Radhoštěm

Na konzervátorsko-restaurátorském pracovišti Oddělení péče o sbírky byla vybudována vestavba jedné z místností pro odsávání pilin. Byly provedeny výzděnění nových příček, osazení dveří, nové rozvody elektro, osvětlení, úpravy rozvaděče, omítky, výmalba a osazení dveří.

■ Úprava konzervátorsko-restaurátorského pracoviště

Skleník

Pro zaměstnance Zemědělského oddělení bylo vybudováno sociální zázemí v přílehlých prostorách skleníku formou vestavby WC. Z jihozápadní strany skleníku byl přistavěn hliníkový přístřešek pro letní slunění květin z ocelové konstrukce krytý polyuretanem, se zatravnovací dlažbou.

Malby a stavební úpravy

V průběhu roku Oddělení údržby provádělo stavební a malířské práce na dalších provozních i historických objektech, především se jednalo o hostinec U Vašků, cukrárnu, správní budovu, budovu ředitelství a Sušák.

Projekční a inženýrská činnost

Během roku zaměstnanci Oddělení stavebnětechnické dokumentace a archivu pokračovali v **zaměřování objektů v *in situ*** určených pro transfer do nového areálu Kolibiska. Jedná se o chlévek pod Babínkem, chlév se stodolou z Nového Hrozenkova – Brodského, luční seník z Bylnice a chlévek ze Starých Hamrů. Dále realizovali **projektovou dokumentaci na obnovu barevného nátěru těla Maměnky na Pustevnách a opravu šindelových střech** na výstupním objektu z Dřevěného městečka, hospodě Na posledním groši, Matochově usedlosti z Velkých Karlovic – Jezerného, hamru z Ostravice a mlýně z Velkých Karlovic. Následně zpracovávali **projektovou dokumentaci pro stavební povolení a realizaci staveb**.

Přípravě projektové dokumentace předcházelo jednání s pracovníky Útvaru pro odbornou činnost a Metodického centra pro muzea v přírodě. Oddělení zajišťovalo také všechny práce související se stavebním řízením (vyjádření správců sítí a dotčených orgánů, vyřízení závazných stanovisek Krajského úřadu Zlínského kraje – oddělení památkové péče, CHKO Beskydy a Ministerstva životního prostředí, jednání s pracovníky Národního památkového ústavu Kroměříž a Hasičského záchranného sboru). **Pro areál Kolibiska byla zpracována kniha objektů s popisem staveb a přípojek inženýrských sítí** jako podklad pro zadání projekční firmě.

V rámci investičních akcí financovaných Ministerstvem kultury probíhala **spolupráce s odborem investic a veřejných zakázek MKČR**. Oddělení zajišťovalo **autorský dozor na prováděných stavbách, přípravné práce ke kolaudaci staveb, nové investiční záměry a závěrečná vyhodnocení akcí**. Pracovníci oddělení prováděli **průběžnou fotodokumentaci** realizace oprav, zkruslovali **dokumentace skutečného provedení** a v hojně míře se účastnili výběrových řízení.

Archiv stavební dokumentace

V rámci archivace vkládali zaměstnanci do archivního programu Bach nové složky s projektovou dokumentací, která byla v průběhu roku zpracována zaměstnanci VMP nebo externími firmami. V archivu byla ukládána dokumentace ke stavebním povolením označená stavebním úřadem. Během roku zaměstnanci řešili badatelské návštěvy studentů a ostatních zájemců týkající se projektových dokumentací historických objektů pro účel zpracování diplomových prací nebo oprav prováděných na muzejních objektech.

Oddělení truhlářské výroby

Oddělení truhlářské výroby je zaměřeno na dva základní druhy činností. První činnost byla věnovaná **údržbě** provozních i památkově chráněných budov, údržbě interiérů, venkovního nábytku, kolotoče, případně jejich **obnovení**. Tyto činnosti jsou rozmělněny do stovek drobných prací. Mezi nejvýznamnější patřily **rekonstrukce vnitřního vybavení hostince U Vašků a hospody Na Posledním groši** nebo **oprava šatního pultu v Janíkové stodole**. Značnou část kapacit pracovníci věnovali **opravě stánků a pódíí**. Část stánků byla vyrobena nově. Oddělení truhlářské výroby **pomohlo autorům s realizací výstav**, případně i s jejich demontáží, podobně i s **pořádáním seminářů a konferencí**.

Druhá činnost oddělení truhlářské výroby byla zaměřena na **zabezpečení 42 pořadů Valašského roku a osmi výchovně-vzdělávacích pořadů** po stránce vytvoření zázemí pro řemeslníky, prodejce a účinkující soubory. Nejnáročnějším pořadem byly *Dny řemesel a setkání kovářů*, při nichž bylo potřeba zabezpečit jak přípravu a vybudování zázemí, tak aktivní účast při předvádění truhlářského řemesla.

■ Úprava provozní budovy v Dřevěném městečku

ZÁVĚREM

NMvP v roce 2019 pracovalo v týmu přibližně sto padesáti stálých zaměstnanců a několika desítek sezonních pracovníků. Ve svých areálech uvítalo téměř půl milionů dospělých i dětských návštěvníků, pro které připravilo okolo stovky akcí a programů, dvacet šest výstav a stálých expozic. Vedle několika odborných konferencí a seminářů se zmnohonásobil především počet workshopů, na nichž pracovníci muzea předávali znalosti a zkušenosti kolegům z oboru. NMvP aktivně rozvíjelo spolupráci s celou řadou vědeckých, kulturních a jiných organizací. To vše při zajištění vyváženého rozpočtu a využití možnosti čerpat dotace z veřejných zdrojů. Se zkušenostmi nabytými za první rok fungování národní instituce vstupuje muzeum do další etapy, ve které hodlá pokračovat v započaté optimalizaci, ale především přijímat nové výzvy a vydat se cestou společného rozvoje.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DKRVO	dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace
EPS	elektrická požární signalizace
EZS	elektronický zabezpečovací systém
CHKO	chráněná krajinná oblast
HMP	Hanácké muzeum v přírodě
IT	informační technologie
OPS	Oddělení péče o sbírky
OS	organizační složka
MC	Metodické centrum pro muzea v přírodě
MFF	mezinárodní folklorní festival
MKČR	Ministerstvo kultury České republiky
MPV	Muzeum v přírodě Vysočina
MPZ	Muzeum v přírodě Zubrnice
NAKI	Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022
NMvP	Národní muzeum v přírodě
NPÚ	Národní památkový ústav
PZTS/ATS	poplachové zabezpečovací a tísňové systémy
PR	public relations
TAČR	Technologická agentura České republiky
VD	Valašská dědina
VMP	Valašské muzeum v přírodě

Národní
muzeum
v přírodě

výroční zpráva 2019

Výroční zpráva za rok 2019 Národní muzeum v přírodě

Zveřejněna dne 30. 6. 2020

Připravila:

PhDr. Eva Kuminková, Ph.D., náměstkyně generálního ředitele pro odbornou činnost

Spolupracovali:

Ing. Bc. Jindřich Ondruš, generální ředitel

Ing. Věra Cábová, náměstkyně generálního ředitele pro ekonomiku

Ing. Milan Gesierich, technický náměstek generálního ředitele

Ing. Jaroslav Polášek, náměstek generálního ředitele pro provoz

Mgr. Ivana Mikulecká, ředitelka Muzea v přírodě Zubrnice

PhDr. Ilona Vojancová, ředitelka Muzea v přírodě Vysočina

PhDr. Petr Vodešil, Ph.D., vedoucí Hanáckého muzea v přírodě

a další pracovníci Národního muzea v přírodě

Grafická úprava a sazba: Břetislav Vašek

Výroční zpráva je zveřejněna na www.nmvp.cz

